

MILITÆR- BALANSEN 1974-1975

Utgitt av
DET INTERNASJONALE INSTITUTT FOR
STRATEGISKE STUDIER

Norsk utgave ved
Den norske Atlanterhavskomiteé

MILITÆR- BALANSEN 1974-1975

Utgitt av

Det internasjonale institutt for strategiske studier (London)
Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé
Oversatt av Odd Gunnar Skagestad

OSLO — 1974

Det internasjonale institutt for strategiske studier ble grunnlagt i 1958 som et senter for informasjon og forskning om problemer vedrørende internasjonal sikkerhet, forsvar og rustningskontroll i atomalderen. Instituttet har en internasjonal sammensetning, både når det gjelder Rådet, staben og medlemsmassen. Medlemmene kommer fra over 50 land. Instituttet er uavhengig av regjeringer og står ikke frem som talerør for noen spesielle interesser.

Instituttet er opptatt av strategiske spørsmål – ikke bare med de militære aspekter ved sikkerheten, men også med de sosiale og økonomiske utspring og politiske og moralske implikasjoner ved bruken av og tilstedeværelsen av væpnede styrker – med andre ord med grunnlaget for problemene for fred.

© The International Institute for Strategic Studies 1974

© (Norsk utgave) Den norske Atlanterhavskomiteé 1974

Det er copyright forbundet med denne publikasjonen. Gjengivelse av hele publikasjonen, eller deler av den, kan bare foretas med skriftlig godkjenning fra Den norske Atlanterhavskomiteé. Slike henvendelser rettes til Den norske Atlanterhavskomiteé, Akersgt. 57, Oslo 1. ISBN 82-90161-02-6

Innhold

	<i>side</i>
Innledning til den internasjonale utgaven	V
Innledning til den norske utgaven	V
Til leserne	VI
Nasjons-register (alfabetisk)	VIII
DE FORENTE STATER OG SOVJET-UNIONEN	1
Strategiske våpen	1
Offensive systemer	1
Defensive systemer	3
Styrker med generelle formål	3
De forente stater	4
Sovjet-Unionen	8
ALLIANSENE OG EUROPA	12
<i>Warszawa-pakten</i>	12
– Traktater	12
– Organisasjon	12
– Landevis oversikt	13–16
<i>Den Nord-Atlantiske Traktat</i>	17
– Traktater	17
– Organisasjon	17
– Politiske tiltak	20
– Landevis oversikt	20–32
<i>Øvrige europeiske land</i>	33
– Landevis oversikt	33–37
FORSVARSGIFTENE OG DE NASJONALE ØKONOMIER ..	38
DEN MILITÆRSTRATEGISKE BALANSE MELLOM NATO OG WARZAWA-PAKTEN	39
<i>Land- og luftstridskrefter</i>	39
– Landstridskrefter	40
– Mannskapsstyrker	41
– Forsterkninger	41
– Utstyr	44
– Fly	45
– Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen	46
– Endringer over tid	47
– Gjensidige styrkereduksjoner	47

Innledning til den internasjonale utgaven

Militærbalansen er en årlig, kvantitativ vurdering av de militære styrkeforhold og forsvarsutgiftene for land over hele jorden.

Den vurderer fakta om militære styrkeforhold slik de forholdt seg i juli 1974. Utvikling i styrkenivå og våpenutrustning ut over denne tid er ikke tatt med dersom det ikke uttrykkelig går frem av teksten. Studien bør ikke anses som en fyldestgjørende veiviser til den militære styrkebalanse; fremfor alt reflekterer den ikke geografi, sårbarhet eller effektivitet, med unntak av de vurderinger

som er gitt i den delen av studien som omhandler forholdene i Europa.

Instituttet tar på seg det fulle ansvar for de fakta og vurderinger som er gitt i studien. Man har søkt, og i en rekke tilfeller fått utvirket, et samarbeid med regjeringene i de land som denne studien omhandler. Ikke alle land har vært like samarbeidsvillige og noen tall har en nødvendigvis måttet gi på grunnlag av et anslag. Instituttet skylder å takke et stort antall av sine egne medlemmer og rådgivere som har hjulpet til med å skaffe frem og kontrollere materialet.

London, i september 1974.

Innledning til den norske utgaven

De senere år er det særlig fra norsk sikkerhetspolitisk miljø, fra pressen og fra annet hold, vært etterlyst en norsk utgave av *Militærbalansen*. Tidligere ble utdrag av balansen gjengitt i «Studium og Ettetanke» utgitt av Norges Forsvarsforening. Skriftet gikk av økonomiske årsaker inn for noen år siden. Det er derfor med glede Atlanterhavskomiteén nå har utgitt balansen for 1974–1975 i samarbeid med Det internasjonale institutt for strategiske studier i London.

Som det vil gå frem av teksten er det også denne gangen nødvendig å foreta en utvelgelse av stoffet, og en har rimeligvis kon-

sentrert seg om de deler som direkte eller indirekte virker inn på norsk sikkerhetspolitikk. Vårt ønske er at publikasjonen vil få den mottakelse som alltid kommer den internasjonale utgaven til del og at den foruten ved våre utenriks- og sikkerhetspolitiske institutter og institusjoner, presse og andre massemedia også vil finne sin anvendelse i annen offentlig og privat sammenheng. Dette gjelder ikke minst i det politiske liv forøvrig, fagbevegelsen og i skoleverket.

Mag. art. O. G. Skagestad har forestått oversettelsesarbeidet, med sakkyndig bistand av forskningssjef J. J. Holst og Atlanterhavskomiteéns sekretær E. Ellingsen.

Oslo, i oktober 1974.

Til leserne

Regioner og land

De viktigste geografiske regioner, hvorav en del er utelatt i den norske utgaven, er tatt med i innholdsfortegnelsen. En alfabetisk liste som viser hvor opplysningene om hvert enkelt land kan bli funnet, er gjengitt på side VIII. I den grad variasjonene for hver enkelt nasjon tillater det, er oversikten for hvert land satt opp etter samme formular: Generell informasjon om befolkning, militærtjeneste, totale militære mannskapsstyrker, brutto nasjonalprodukt (i dollar) (BNP) og det nåværende forsvarsbudsjett blir fulgt av separate avsnitt som omhandler de viktigste væpnede styrker (hær, sjøstridskrefter, luftvåpen). Hvert av disse avsnittene inneholder, i de tilfeller opplysninger er for hånden, underavsnitt om reserver og, hvor det er relevant, om stasjoneringen av styrker av en viss størrelsesorden.

Forsvarspakter og avtaler

En kort orientering om multilaterale og bilaterale pakter og militære støtteavtaler innleder hvert av studiens regionale avsnitt. Forsvarsassistanse som er gitt ved mindre formelle arrangementer er også tatt med. Overenskomster som bare dekker økonomisk hjelp er ikke tatt med.

Forsvarsutgifter

Tallene som er oppgitt for forsvarsutgifter er de som en sist har hatt tilgang til. En har måttet anslå forsvarsutgiftene for Sovjet-Unionen.

Bruttonasjonalprodukt (BNP)

BNP-tallene er vanligvis oppgitt i forhold til nåværende markedspriser. I de tilfeller tall ikke for tiden er tilgjengelige fra offentlige kilder, har en foretatt anslag og tabellen som er gjengitt på s. 38 benytter såvel publiserte som anslagsvise BNP-tall. Der det har vært mulig har en benyttet De forente nasjoners system for nasjonalregnskaper, og ikke nasjonale tall, for å kunne komme et skritt nær-

mere muligheten for sammenligning. For Sovjet-Unionen er BNP-anslagene gjort i rubler og en har fulgt R. W. Campbells metode i «A Shortcut Method of Estimating Soviet GNP» (*Association for Comparative Economic Studies*, vol. XIV, no. 2, Fall 1972, Northern Illinois University.)

Valutakonvertering

For å gjøre sammenligningen enklere, er nasjonale økonomiske talloppgaver blitt omregnet til U.S. dollar, idet en har brukt valutakursene pr. 1. juli for det relevante år, hovedsakelig slik det er innrapportert til Det internasjonale pengefond (IMF). I samtlige tilfeller er de omregningskurser som er benyttet, oppgitt i forbindelse med oversikten for hvert enkelt land, men kursene vil ikke alltid være tjenlige for benyttelse ved kommersielle transaksjoner. For tilfellet Sovjet-Unionen er det gjort et unntak, da den offisielle vekslingskurs vanskelig kan brukes når en omgjør BNP-anslaget i rubler. Ulike anslagsvise beregninger for å komme frem til en riktig omregningskurs er blitt foretatt, men disse beregningene har vært beheftet med så betydelige svakheter at tallene ikke har kunnet brukes. Den offisielle rubel-kurs er derfor gitt i det landevise avsnitt sammen med en anslått omregningskurs. Ytterligere unntak er visse øst-europeiske land som ikke er medlemmer av IMF samt Romania (som er medlem av IMF). Her har en benyttet ratene som er gitt i *Estimates of GNP, Defense, Education, and Health Expenditures of East European Countries, 1960-70*, United States Arms Control and Disarmament Agency paper ACDA/E-207 (Washington DC, Desember 1971).

Mannskapsstyrken

Mannskapsstyrketallene som er oppgitt er tallene for de regulære styrker, dersom ikke annet sies. En indikasjon på størrelsen for milits, reserver og para-militære styrker er også tatt med i den landevise oppstilling. Med

para-militære styrker mener en her styrker med utstyr og trening som går ut over det som blir krevet for sivile politioppgaver, og hvis oppbygning antyder at de kan være til hjelp for regulære styrker.

Utstyr

Tallene for militært utstyr for de enkelte land dekker de totale lagre, med unntak av kampfly, der en vanligvis viser skvadronstyrken i frontlinje. Med unntak av tilfeller der det motsatte uttrykkelig er slått fast, er marinefartøyer på mindre enn 100 tonn ikke tatt med. Med kampfly mener en bombefly, jagerbombefly, angrepsfly, avskjæringsfly, rekognoseringsfly, overvåkningsfly og væpnede

treningssfly. Helikoptre er ikke inkludert i begrepet.

Styrken på militære formasjoner

Nedenstående tabell gir et gjennomsnittsbilde av de viktigste formasjoner som blir brukt i teksten. Tallene bør bli behandlet som omtrentlige da organisasjonsmønsteret for militære styrker er fleksibelt og formasjonene kan forsterkes eller reduseres. Allikevel er det ikke noe i veien for at bemanningen av formasjonene kan være under de nivåer som her oppgis. I den norske oversettelsen har en valgt å ta med hele tabellen selv om noen av landene ikke er behandlet i den foreliggende forkortede utgaven.

Land	Divisjoner (antall menn)			Mekaniserte brigader (antall menn)	Skvadroner (antall fly)		
	Mekaniserte	Pansrede	Luftbårne		Bombefly & jagerbombere	Jagerfly	Transportfly
USA	16 300 ^{a)}	16 500	13 000	4-5 000	12-18	18-24	16
Sovjet-Unionen	12 000	9 500	7 000	2 000 ^{b)}	9-12	12	8-10
Kina	12-14 000	10 000	6 000	3 000 ^{b)}	9-10	10-12	8-10
Storbritannia	12 500	12 500	-	4-5 000	8-12	12	9-12
Frankrike	16 000	-	12 000	5 000	4-15	12-15	16-30
Forbundsrep.							
Tyskland	15 500	14 500	8-9 000	4-5 000	15-21	15-21	12-18
India	17 500	12 000	-	4 500	12-20	20	12-20
Israel	-	-	-	3 500	10-12	20-24	12
Egypt	11 800	11 200	-	3 500	10-12	12-20	8-10

a) Gjelder kun hærdivisjoner; en marinekorpsdivisjon har 18 000 mann.

b) Styrken av et regiment, som er den tilsvarende formasjon i den sovjetiske og kinesiske kommandostruktur. (Uttrykket «regiment» blir imidlertid ofte brukt, særlig i vest-europeiske land, til å beskrive en avdeling på bataljons størrelse og blir benyttet på denne måten i *Militærbalansen*.)

Divisjonsstyrker dekker bare de enheter som organisasjonsmessig inngår i selve divisjonsstrukturen, og omfatter ikke støtteenheter eller tjenestegrener utenfor divisjonsstrukturen. Warszawapaktformasjonene og skvadronene har samme styrke som Sovjet-Unionen. NATO-formasjoner og skvadroner som ikke er tatt med i tabellen har tilsvarende tall som Forbundsrepublikken Tyskland hvis ikke annet fremgår av teksten.

Forkortelser og uttrykk

I den internasjonale utgaven av *Militær-*

balansen forekommer en del steder betegnelsen «dual-based» («dual-based brigades», «dual-based formations», «dual-based squadrons»).

Det dreier seg her om enheter som – hva personellstyrkene angår – normalt er fysisk stasjonert i USA, samtidig som de har et alternativt sett «hjemmebaser» (med dertil hørende utstyr) i Forbundsrepublikken Tyskland. I mangel av noe bedre uttrykk er «dual-based» her oversatt med «dobbelbasert». For øvrig viser en til notene.

Nasjons-register (alfabetisk):

<i>Land</i>	<i>Side</i>
Albania	33
Belgia	20
Bulgaria	13
Canada	23
Danmark	24
Finland	33
Forente Stater, De	4
Frankrike	25
Hellas	27
Irland	34
Italia	28
Jugoslavia	34
Luxembourg	29
Nederland	29
Norge	30
Polen	15
Portugal	30
Romania	15
Sovjet-Unionen	8
Spania	34
Storbritannia	21
Sveits	35
Sverige	36
Tsjekkoslovakia	13
Tyrkia	31
Tyske Demokratiske Republikk, Den	14
Tyskland, Forbundsrepublikken	26
Ungarn	14
Østerrike	37

De forente stater og Sovjet-Unionen

Strategiske våpen

Ved toppmøtet i Moskva i slutten av juni 1974 kom De forente stater og Sovjet-Unionen ikke frem til noen ny avtale om å begrense offensive raketter. Begge parter fortsetter utbyggingen av nye og forbedrede systemer innen rammen av de begrensninger som ble avtalt i 1972, og forsknings- og utviklingstakten er ikke bremsset ned.

Offensive systemer

DE FORENTE STATER vil innen utgangen av 1974 ha deployert 529 *Minuteman 3* interkontinentale ballistiske raketter (ICBM), hver med 3 stk. MIRV (dvs. flermåls uavhengig styrbare stridshoder), og skal anskaffe ytterligere 21 i første halvdel av 1975 for å fullføre sitt program med 550 *Minuteman 3* med opptil 1650 stridshoder. Når denne ombyggingen er fullført, vil den resterende styrke bestå av 450 *Minuteman 2*, hver med 3 MRV (dvs. flermåls styrbare stridshoder). Man har latt muligheten av å deployere en større *Minuteman 3* styrke bli stående åpen. Et program for å forsterke kraftig de 1000 siloene for *Minuteman* er blitt satt i gang (for å fullføres innen 1978), og man er i ferd med å installere et nytt Kommando-Data-Buffer-system for å muliggjøre hurtig målendring.¹⁾ På sjøen er 352 *Poseidon* SLBM (dvs. ballistiske raketter som leveres fra undervannsstilling), hver med 10-14 MIRV, blitt eller er i ferd med å bli deployert i 22 undervannsbåter, ombygging av ytterligere 9 undervannsbåter til *Poseidon* vil være fullført innen 1977, da det bare vil være 10 gjenværende *Polaris A-3* undervannsbåter i tjeneste. Arbeidet er satt i gang på *Trident 1* SLBM med en rekkevidde på 7400 km. Denne er utformet for å kunne bære MARV-stridshoder,²⁾ og kan installeres både i *Poseidon*-undervannsbåtene og i den nye 24-rørs *Trident*-undervannsbåt. Den

planlagte produksjonstakt for *Trident*-ubåten er 2 stk. pr. år, og den første vil være operativ ved slutten av 1978. Det vil i alt bli 10 av dem, og de vil erstatte de ovennevnte 10 *Polaris A-3* ubåter, slik at man holder seg innen den ramme på totalt 41 ubåter som er tillatt under SALT. (Interimavtalen – den såkalte «SALT Interim Offensive Agreement» – utløper i 1977. Hvis, som de nåværende planer indikerer, de 10 *Polaris*-ubåtene blir erstattet med *Trident*, ville USA ved begynnelsen av 1980-årene ha 736 SLBM – 26 flere enn hva SALT totalt tillater, selv etter å ha utnyttet Interim-avtalens adgang til å erstatte 54 stk. *Titan 2* ICBM med nye SLBM). Hvis og når slike programmer vil være fullført, ville USA ha ICBM'er og SLBM'er med over 9000 uavhengig innsiktningsbare stridshoder.

Selv om de ikke omfattes av SALT, er de strategiske bombefly blitt redusert i antall (med 2 B-52 skvadroner), men det supersoniske bombefly B-1 (som skal erstatte B-52) er berammet å gjennomføre sin første flyvning i begynnelsen av 1975. Man vil i 1976 fatte en beslutning om hvorvidt man skal anskaffe en B-1 styrke på 241.

Det er en rekke prosjekter som befinner seg på tidlige utviklings-stadier. En eventuell skrinleggelse av enkelte av disse prosjektene sies å avhenge av Sovjet-Unionens villighet når det gjelder å enes om gjensidig tilbakeholdenhet. Treffsikkerheten av *Minuteman 3* vil bli forbedret, hovedsakelig gjennom testvirksomhet og endringer m.h.t. «soft-ware», dvs. det elektroniske utstyr. Et stridshode med høyere effekt befinner seg på studie-trinnet, likeledes et terminalstyringssystem for både *Minuteman 3* og *Poseidon*. Mer langsiktige

1) For en diskusjon av den fleksible innsiktningsdoktrine, se *Strategic Survey 1973* (London: IISS, 1974), s. 56-60.

2) MARV: «Manoeuvrable re-entry vehicles», dvs. rakettskridshoder som kan styres under slutfasen.

programmer omfatter en ny ICBM med stor nyttelast, som vil kunne avfyres fra eksisterende siloer, og en ny mobil rakett, som vil kunne avfyres både fra bakken og luften (skjønt utviklingen av en mobil rakett er uttrykkelig gjort betinget av at Sovjet-Unionen først setter i gang med noe slikt). Man fortsetter også utviklingen av en ny lavtflyvende strategisk styrbar rakett som skal kunne leveres både fra fly, undervannsbåt og overflatefartøyer. Dessuten er det blitt bedt om bevilgninger til å foreta studier med henblikk på en mindre og billigere SSBN¹⁾ som muligens med tiden vil kunne erstatte *Polaris/Poseidon*-flåten.

Også SOVJET-UNIONEN gjennomfører viktige utviklingsprogrammer m.h.t. strategiske offensive systemer. På land er nå 1575 ICBM'er blitt deployert (48 flere enn i fjor og 43 færre enn det tak som ble fastsatt ved SALT-Interimavtalen av 1972), og de resterende 12 nye siloene vil antagelig snart være operative, hvorved det totale antall ICBM vil være 1587. Utviklingen av fire nye ICBM fortsetter: SS-X-18, en stor rakett i SS-9 klassen med flytende drivstoff (den vil kunne plasseres i ubetydelig modifiserte SS-9-siloer); SS-X-17 og SS-X-19, som er to raketter med flytende drivstoff og med en løfteevne fra tre til fem ganger så stor som for SS-11; og SS-X-16, en rakett i SS-13-klassen med fast drivstoff, og som vil komme både i stasjonære og mobile utgaver. De 25 store siloer som ble påbegynt i 1970 antas trolig å være operative innen midten av 1975 med SS-X-18 raketter, hvilket da ville bringe det totale antall sovjetiske «tunge» ICBM opp i de 313 som er tillatt i henhold til Interimavtalen. Alle de fire nye ICBM har en større treffsikkerhet enn dem som nå er deployert. SS-X-18 har blitt testet med én enkelt stor stridsladning og med fra 5 til 8 MIRV i megatonn-klassen. SS-X-17 og SS-X-19 synes også å være alternative erstatninger for SS-11; SS-X-19 antas å være det mest sannsynlige valg. Den første av disse to har vært testet med en enkelt stridsladning i megatonn-klassen, og med 4 MIRV, den annen

bare med 4–6 MIRV. Hvis tre av de fire nye systemer blir fullt deployert, ville den samlede sovjetiske ICBM-løftekraft øke fra de nåværende 6–7 millioner pund til 10–12 millioner pund og ville kunne levere ca. 7000 uavhengig-innsiktede stridshoder i megatonn-klassen. (Til sammenligning er De forente staters nåværende ICBM-kapabilitet å kunne levere 2000 uavhengig-innsiktede stridshoder med 1–2 millioner punds løftekraft.)

På sjøen har Sovjet-Unionen øket sine SLBM til 720 stk. (i 70 undervannsbåter), 92 flere enn for et år siden. To ubåter til av Y-klassen er blitt sjøsatt, hver med 16 SS-N-6 (rekkevidde 2400–2800 km), hvormed det totale antall i Y-klassen er 33. Ytterligere seks av D-klassen er blitt sjøsatt, hvormed det totale antall av disse er kommet opp i 9. Hver har 12 stk. SS-N-8 med en rekkevidde av 7400 km – den lengste rekkevidde som noen operativ SLBM har. Bare disse to undervannsbåtklasser teller med i relasjon til det tak (maks. grense) som SALT-avtalen setter, nemlig 62 «moderne» undervannsbåter. Hvis byggetakten er 6–8 stk. pr. år, som man har beregnet, vil antallet 62 «moderne» ubåter kunne bli nådd omkring midten av 1977. Det nåværende antall raketter i disse og eldre atomdrevne ubåter er 660, i sammenligning med taket som er 950 «moderne» SLBM (dette tak forutsetter at SLBM erstatter eldre ICBM; hvis ikke er SLBM-taket 740 stk.). Siden 18 eller 19 ubåter av D-klassen (hver med minst 12 raketter) er under bygging eller har blitt sjøsatt, og det er 33 av Y-klassen (hver med 16), synes det som om man har tatt sikte på et kombinert totalantall på minst 744 «moderne» SLBM'er, hvilket således vil være en overskridelse av den lavere maksimalgrense på 740. Nyere D-klasse undervannsbåter som blir bygget, vil kunne frakte mer enn 12 raketter. En ny versjon av SS-N-6, med MRV, har blitt utprøvet, sannsynligvis for å bli plassert i undervannsbåter av Y-klassen.

¹⁾ SSBN: Atomdrevet undervannsbåt utstyrt med ballistiske raketter.

Dessuten er en rakett som kan avfyres fra undervannsstilling, SS-N-13, under utprøving. Den har en rekkevidde på 640 km, kan være ballistisk, og vil muligens bli deployert i 1975.

Den første skvadron av det nye sovjetiske bombefly *Backfire* vil muligens bli satt inn i tjeneste i 1974/75. Flyet har en rekkevidde og en drivstoff-efterfyllingskapasitet som gjør at det kan spille en interkontinental rolle.

Defensive systemer

Selv om toppmøtet i Moskva 1974 ikke frembrakte noen nye begrensninger med hensyn til offensive raketter, resulterte det i enighet om å begrense ABM¹⁾ til ett enkelt deployeringsområde for hver supermakt (de som nå eksisterer) istedenfor to. De forente stater vil således ikke fortsette ABM-deployeringen rundt Washington, heller ikke Sovjet-Unionen med plaseringen av ICBM-forsvarsanlegg. *Safeguard* ABM-forsvar for *Minuteman*-styrken ved Grand Forks blir operativ ved midten av 1975, og forskningsarbeidet fortsetter med henblikk på forbedrede avskjæringsmidler mot ballistiske raketter, samt radarer. Sovjet-Unionen har ikke øket antallet ut over de 64 ABM-utskytningsanlegg som er deployert i Moskva-området, men har flyvningstester av nye avskjæringsmidler. Hva fjernvarslingssystemer angår, fortsetter De forente stater sitt arbeid på en såkalt «Over-the-Horizon Backscatter»²⁾ (OTH-B) radar, og man har anmodet om bevilgninger for nye varslings-radarer mot SLBM'er. Også Sovjet-Unionen utvikler et OTH radar-system. Mens De forente stater har redusert antallet avskjæringsfly og SAM (dvs. bakke-til-luft-rakett)-enheter, har Sovjet-Unionen i utstrakt grad satt det avanserte avskjæringsfly MiG-25 *Foxbat* inn i operativ tjeneste.

Styrker med generelle formål

Personellantallet i De forente staters væpnede styrker har gått ned med 78 900 til 2 174 000, mens det tilsvarende tall for Sovjet-Unionen er øket med 100 000 til 3 525 000.

Begge forbedrer sine konvensjonelle våpensystemer. De forente stater har øremerket midler til et fjerde atomdrevet hangarskip; 30 nye DD-963 jagere med styrte raketter skal leveres innen slutten av 1978; og fem atomdrevne fregatter er under bygging. Syv-ogtyve atomdrevne angreps-ubåter er det blitt bevilget midler til (de vil komme i tillegg til de 61 som nå er i tjeneste). Det er også avsatt bevilgninger til nye anti-skip raketter. En ny hoved-stridsvogn, XM-1, er under utvikling, anskaffelsen av panservern-raketter er blitt aksellerert, og nye luftforsvarsraketter er planlagt. Kampflyet F-15, som en tar sikte på skal sikre luftherredømmet, vil bli operativt i 1976, og meget arbeid legges ned i forsvarsovervinnelsesvåpen, elektroniske mottiltak og fjernstyrte kjøretøyer. Dette er delvis påskyndet som følge av erfaringene man har trukket fra den arabisk-israelske krig. Sovjet-Unionen bygger sitt annet S/VTOL³⁾ hangarskip og har deployert nye *Kara*-klasse kryssere, med tre adskilte rakettsystemer, og jagere av *Krivak*-klassen. En ny jagerbomber er under utvikling (*Fencer A*, beregnet for angrep mot bakkemål), og andre, så som MiG-23 og Su-20, er i operativ tjeneste. En ny stridsvogn er satt i produksjon. De to supermaktene er således i ferd med over hele linjen å modernisere sine styrker med generelle formål, og derved holde tritt med utviklingen i strategiske systemer.

1) ABM: Anti-ballistic missile (system); dvs. et system av raketavern-raketter (oversetterens anmerking).

2) «Over-horizonten-backscatter-radar»: betyr en radar som observerer fenomener som befinner seg på den annen side av horisonten, dvs. som nærmest fungerer i h.t. periskop-prinsippet. (overs. anm.)

3) STOL – short take-off and landing. VTOL – vertical take-off and landing; dvs. fly som behøver korte eller minimale rullebaner (o. a.).

DE FORENTE STATER

Befolkning: 213 460 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 2 174 000 (40 500 kvinner).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 1289.1 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974-75: \$ 85 800 millioner.¹⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker²⁾

OFFENSIVE:

- (A) *Marinen*: 656 SLBM i 41 undervannsbåter.
 22 SSBN (undervannsbåter for ballistiske raketter), hver med 16 *Poseidon*.
 19 SSBN, hver med 16 *Polaris A3*.
 (B) *Den strategiske luftkommando*:
ICBM: 1054.
 21 *Minuteman 1*.
 450 *Minuteman 2*.
 529 *Minuteman 3*.
 54 *Titan 2*.

Fly:

- Bombefly: 503³⁾
 66 FB-111A i 4 skvadroner
 180 B-52G i 12 skvadroner } med SRAM⁴⁾
 75 B-52H i 5 skvadroner
 120 B-52D i 8 skvadroner.
 22 B-52F i 1 skvadron (øvelses).
 Tankfly: 615 KC-135 i 38 skvadroner.
 Disponible fly i opplag eller i reserve omfatter
 40 B-52D/F/G/H og 130 KC-135.
 Strategisk rekognosering: 10 SR-71A i 1 skvadron; RC/EC-135, DC-130, U-2.

DEFENSIVE:

Den Nordamerikanske Luftforsvarskommando (North American Air Defence Command - NORAD), med hovedkvarter i Colorado Springs, er en felles amerikansk-kanadisk organisasjon. USA's styrker under NORAD er Forsvarskommandoen for Luftrommet. (Aerospace Defence Command; ADC).

ABM: *Safeguard* system med 30 *Spartan* og 70 *Sprint* ABM i ett deployeringsområde, vil være fullført innen midten av 1975.

Fly (kanadiske ikke medregnet):

- Avskjæringsfly: 532.
 (i) Regulære: 7 skvadroner med F-106A (skal reduseres til 6).
 (ii) Nasjonalgarden for Luftvåpenet: 6 skvadroner med F-101B; 10 skvadroner med F-102A;

4 skvadroner med F-106A (skal innen midten av 1975 være henholdsvis 6 skvadroner med F-101, 2 skvadroner med F-102 og 6 skvadroner med F-106).

Fly for tidlig luftvarsling: 3 skvadroner med EC-121 (er i ferd med å reduseres).

Bakke-til-luft raketter (SAM): 261 stk., 21 *Nike-Hercules* batterier (skal nedlegges innen midten av 1975).

Varslingssystemer:

(i) *Satellitt-basert system for tidlig varsling*: tre satellitter for tidlig varsling, én stasjonær over den Østlige Halvkule, to over den Vestlige; overvåknings- og varslingssystem for deteksjon av utskytninger fra SLBM, ICBM og fra områder hvor det skytes ut raketter som følger en lav jordbane (FOBS).⁵⁾

(ii) *System for rom-deteksjon og overvåkning (Space Detection and Tracking System - SPADATS)*: USAF *Spacetrack* (7 stillinger) og USN *SPASUR* systemene; Romforsvarssenteret (Space Defence Centre) ved hovedkvarteret for NORAD.⁶⁾ Forfølgelse av satellitter, identifi- sering og katalogiserings-kontroll.

(iii) *Over horisonten, Forward Scatter (OTH)*: Radarsystemet 440L med 9 stillinger som er i stand til å oppdage, men ikke forfølge ICBM meget tidlig i banen.

(iv) *Tidlig varslingssystem for ballistiske raketter (Ballistic Missile Early Warning System - BMEWS)*: 3 stasjoner, i Alaska, Grønland og England; radarer i stand til å oppdage og forfølge ICBM og IRBM.⁷⁾

(v) *Tidlig fjernvarslingslinje (Distant Early Warning - DEW - Line)*: 31 stasjoner hovedsakelig langs 70° nordlig bredde.

(vi) *Pinetree Line*: 23 stasjoner i det sentrale Canada.

1) Forventede utgifter budsjettåret 1975. Det såkalte «New Obligational Authority» (Budsjettmyndighet) \$ 92 899 millioner; «Total Obligation Authority» \$ 92 579.

2) Personellstyrker inngår i forsvarsgrenenes sum.

3) To B-52 skvadron-ekvivalenter og 1 tankflyskvadron roteres for tjeneste i Sør-Øst-Asia.

4) SRAM: «Short Range Attack Missile», dvs. angrepsrakett med kort rekkevidde (1 140 stk. skal være operative innen midten av 1975).

5) FOBS: «Fractional Orbital Bombardment Systems».

6) NORAD, jfr. foran.

7) «Intermediate-range ballistic missiles», dvs. mellomdistanseraketter.

(vii) 474 N: Oppdagelses- og varslingsnett mot SLBM, 4 stasjoner på USA's østkyst, 1 stasjon på Gulf-kysten og 3 på USA's vestkyst.

(viii) *Avskjæringskontroll* (Back-Up Interceptor-Control - BUIC): System for luftforsvarskommando og kontroll (alle stasjoner unntatt én har nå semi-aktiv status).

(ix) *Halvautomatisk bakkeområde-system* (Semi-Automatic Ground Environment - SAGE) for å koordinere all overvåkning og forfølgelse av mål i det nord-amerikanske luftrom; 6 stillingsområder; kombinert med BUIC.

(x) *Bakke-radarstasjoner*: Ca. 55 stasjoner bemannet av Nasjonalgarden for Luftvåpenet, i tillegg kommer Den Føderale Luftfartsadministrasjons stasjoner. I alt ni felles-stasjoner er nå i bruk.

Hæren:

782 000 (13 700 kvinner).

3 panserdivisjoner.

1 pansret kavaleridivisjon (dvs. 1 stridsvognsdivisjon).

4 mekaniserte infanteridivisjoner.

3 infanteridivisjoner.

1 luftlandedivisjon.

1 luftbåren divisjon.

3 pansrede kavaleriregimenter (dvs. stridsvognsregimenter).

1 brigade i Berlin.

1 skolebrigade.

2 brigader med spesialoppdrag i Alaska og Panama.

20 bataljoner med *Honest John*, *Pershing*, *Sergeant* og *Lance* bakke-til-bakke raketter (SSM).

(*Lance* innføres til erstatning for *Honest John* og *Sergeant*).

Middelstunge stridsvogner: M-68, M-60 og M-60 A1/A3 og A2 (*Shillelagh*).

Lette stridsvogner: M-41, M-551 *Sheridan* med *Shillelagh* styrt panservernvåpen (ATGW).

Panserede personellkjøretøyer: M-557, M-114 og M-113.

Selvdrevne kanoner: M-107 175mm.

Selvdrevne haubitser: M-108 105mm, M-109 155 mm og M-110 203mm.

Panservernkanoner: M-56 90mm, selvdrevne.

Styrt panservernvåpen: *TOW* og noen *Dragon*.

Luftvernraketter/kanoner: *Chaparral/Vulcan* 20mm.

Bakke-til-luft raketter (SAM): *Redeye* og *HAWK*.

Hærens flyvåpen: ca. 10 000 helikoptre og 1 000 fly med faste vinger.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA:

(i) Strategisk reserve: 1 pansret kavaleridivisjon, 1 infanteridivisjon, 1 luftlandedivisjon, 1 luftbåren divisjon, 1 infanteribrigade.

(ii) Forsterkning for 7. Armé i Europa: 1 panserdivisjon¹⁾, 1 mekanisert divisjon (minus 1 brigade)²⁾, 1 mekanisert divisjon¹⁾, 1 pansret kavaleriregiment (dvs. stridsvognsregiment).

Europa:

(i) Tyskland: 7. Armé: 2 korps inkl. 2 panserdivisjoner, 2 mekaniserte infanteridivisjoner, 1 mekanisert infanteribrigade samt 2 pansrede kavaleriregimenter (dvs. stridsvognsregimenter); 190 000; 2 100 middelstunge stridsvogner.³⁾

(ii) Vest-Berlin: Stabselementer og 1 infanteribrigade på 4 400 mann.

(iii) Italia: Spesialstyrke bestående av stabselementer og 1 *Sergeant* bakke-til-bakke rakettbataljon.

Stillehavsområdet:

(i) Sør-Korea: 1 infanteridivisjon; 26 000.

(ii) Hawaii: 1 infanteridivisjon (minus 1 brigade).

RESERVER: Planlagt styrke 658 000, faktisk styrke 610 000.

(i) Hærens nasjonalgarde: Planlagt 400 000, faktisk 383 000; i stand til noen tid etter mobilisering å sette opp 2 pansrede, 1 mekanisert og 5 infanteridivisjoner, 18 selvstendige brigader (3 pansrede, 7 mekaniserte og 8 infanteribrigader) og 3 panservognsregimenter, samt forsterkninger og støtte-enheter som kan inngå i regulære oppsetninger.

(ii) Hærreserver: planlagt 258 000, faktisk styrke 227 000; organisert i 12 øvingsdivisjoner og 3 selvstendige øvingsbrigader; 48 000 pr. år gjennomgår korte perioder i aktiv tjeneste.

Marinekorpsset:

196 000 (1 100 kvinner).

3 divisjoner (hver på 18 000 mann).

2 *HAWK* bakke-til-luft rakett bataljoner.

M-48 og M-103 A2 middelstunge stridsvogner;

1) Disse divisjonene har materiellopplagg i Vest-Tyskland.

2) Denne divisjonen har to dobbelt-baserte brigader som har sitt tunge materiell lagret i Vest-Tyskland.

3) Tallet omfatter dem som er i opplag for henholdsvis den divisjon som har to dobbelt-baserte brigader og for den strategiske reserve-divisjon.

LVTP-7 pansrede personellkjøretøyer; 175mm kanoner; 105mm selvdrevne haubitser; 105mm og 155mm haubitser; M-50 selvdrevne multiple (dvs. fler-rørs) 106mm rekylfrie kanoner; 36 *HAWK* bakke-til-luft raketter (428 M-60 A1 middelstunge stridsvogner, samt 100 *TOW* er bestilt).

- 3 taktiske enheter i flyvåpenet («vinger»): 550 kampfly.
- 12 jagerskvadroner med F-4 B/J med *Sparrow* og *Sidewinder* luft-til-luft raketter.
 - 10 angrepsskvadroner (5 hver med 60 A-4 E/F/M og 60 A-6A).
 - 3 nærstøtte-skvadroner med 36 AV-8A *Harrier*.
 - 3 rekognoseringskvadroner med RF-4B/C og 23 EA-6A.
 - 3 observasjonsskvadroner med OV-10A og AH-1J.
 - 3 transport/tankfly-skvadroner for angrep, med 46 KC-130F.
 - 6 tunge helikopterskvadroner med CH-53D.
 - 9 middelstunge angrepshelikopterskvadroner med CH-46A.

DEPLOYERING:

(i) *Det kontinentale USA*: 2 divisjoner/taktiske luftenheter.

(ii) *Stillehavsområdet*: 1 divisjon/taktisk luftenhet.

RESERVER: Planlagt styrke 45 000, faktisk styrke 34 700.

1 divisjon og 1 taktisk luftenhet: 4 jagerskvadroner, 1 med F-4B, 3 med F-8J; 5 angrepsskvadroner med A-4C/E/L, 1 rekognoseringskvadron med RF-8; 1 observasjonsskvadron med OV-10A og AH-1G; 1 transportskvadron med KC-130; 9 helikopterskvadroner (2 tunge med CH-53, 6 middelstunge med CH-46, 1 lett med UH-1E, AH-1G); 1 *HAWK* bakke-til-luft rakettbataljon.

Sjøstridskreftene:

551 000 (10 000 kvinner);

177 større overflate-krigsskip, 73 angreps-ubåter.

Angreps-ubåter: 61 atomdrevne, 12 dieseldrevne.

Hangarskip: 15.

1 atomdrevet (USS *Enterprise*, 76 000 tonn); ytterligere ett vil bli tatt i bruk i 1974-75.

8 *Forrestal/Kitty Hawk*-klasse (60 000 tonn).

3 *Midway*-klasse (52 000 tonn).

3 *Hancock*-klasse (33 000 tonn; 1 øvingsfartøy).

De største hangarskipene har en normal kapasitet på 80-90 fly, de mindre tar 70-80. Flyene er organisert som en taktisk enhet bestående av 2

jagerskvadroner med F-4 (F-8 i *Hancock*-klassen), 2 angrepsskvadroner med A-4 eller A-7; RA-5C eller RF-8 rekognoseringsfly; 1 skvadron hver av henholdsvis S-2E og SH-3A/D/G/H helikoptre (for anti-ubåt krig); EKA-3B tankfly.

Andre overflateskip:

1 atomdrevet krysser med overflate-til-luft raketter og *ASROC* (anti-ubåt raketter).

3 kryssere med overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

1 kanonkrysser.

2 lette kryssere med overflate-til-luft raketter (ytterligere 1 i 1974).

3 atomdrevne fregatter med overflate-til-luft raketter og *ASROC* (ytterligere 1 i 1974-75).

26 fregatter med overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

29 jagere med overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

32 kanon/anti-ubåt/radar-jagere, noen med overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

6 eskortejagere med overflate-til-overflate raketter, overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

58 kanon/radar eskortefartøyer.

16 patrulje-kanonbåter, 2 med overflate-til-overflate raketter.

65 amfibiekrigsskip.

9 anti-mine skip (samt tallrike mindre fartøyer).

156 forsynings- og operasjons-støtte-skip.

Rakettene omfatter *Standard* overflate-til-overflate/overflate-til-luft raketter, *Tartar*, *Talos*, *Terrier* og *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *ASROC* og *SUBROC* anti-ubåt raketter.

Fly: ca. 1 900 kampfly.

28 jagerskvadroner med F-14A, F-4, F-8.

42 angrepsskvadroner med A-4, A-6, A-7.

10 rekognoseringskvadroner med RA-5C, RF-8.

24 maritime patruljeskvadroner med 240 P-3A/B/C.

19 anti-ubåt skvadroner, 10 med S-2E, 9 med SH-3A/G/H helikoptre (5 skvadroner med S-3 vil være i tjeneste i 1974-75).

5 helikopterskvadroner med UH-1/2, AH-1J, RH-53D.

33 andre skvadroner med C-1, C-2, C-9B, C-54, C-130, 35 EA-6B og 48 E-2B/C.

DEPLOYERING (gjennomsnittlige styrke av større kampfartøyer; en del skip i Middelhavet og Vestlige Stillehav er forlagt til utvalgte oversjøiske baser, resten disponeres fra USA):

Annen flåte (Atlanten): 4 hangarskip, 67 overflate kampfartøyer, 1 amfibie-beredskaps-gruppe.¹⁾
Tredje flåte (Østlige Stillehav): 6 hangarskip, 56 overflate kampfartøyer.

Sjette flåte (Middelhavet): 2 hangarskip, 17 overflate kampfartøyer, 2 amfibie-beredskaps-grupper.¹⁾

Syvende flåte (Vestlige Stillehav): 3 hangarskip, 25 overflate kampfartøyer, 2 amfibie-beredskaps-grupper.¹⁾

Midt-Østen-styrken (Persiske Golf): 1 amfibieskip, 2 overflate kampfartøyer.

RESERVER: Planlagt styrke 129 000, faktisk styrke 119 000; 3 000 pr. år gjennomgår korte perioder i aktiv tjeneste. Fartøyer i reservestyrken omfatter 37 jagere og 26 minesveipere.

Fly:

2 taktiske transport/angreps-enheter: 3 A-7, 3 angrepsskvadroner med A-4E/L; 1 jagerskvadron med F-4B, 3 jagerskvadroner med F-8J, 2 rekognoseringskvadroner (RF-8G); 2 tankflyskvadroner med KA-3; 2 skvadroner med E-1B fly for tidlig luftvarsling.

2 anti-ubåt-grupper: 6 skvadroner med S-2, 4 helikopterskvadroner med SH-3; 2 jagerskvadroner med A-4; 2 skvadroner med E-1B.

12 maritime rekognoserings-skvadroner; 4 med P-3A, 8 med SP-2H.

4 transportskvadroner med C-118.

*Skip i reserve:*²⁾

11 undervannsbåter, 6 hangarskip, 4 slagskip, 12 tunge kryssere, 4 lette kryssere med overflate-til-luft raketter, 70 jagere, 2 fregatter, 78 eskortejagere (alle klasser), 8 rakettskip, 74 amfibie-krigsskip, 82 minesveipere, 75 forsyningsstøtteskip.

Luftvåpenet:

645 000 (15 700 kvinner),

ca. 5 000 kampfly.

69 jager/angrepsskvadroner med F-4, F-105, F-111 og A-7D.

13 taktiske rekognoseringskvadroner med RF-4C, EB-66.

8 spesialoppdrags-skvadroner med A-1E, A-37, F-105G, F-4C, O-2, OV-10, C-123, C-130, AC-130, UH-1, CH-3.

1 taktisk «drone»³⁾-skvadron.

17 taktiske transportskvadroner med 235 C-130E.

17 tunge transportskvadroner, 4 med 79 C-5A, 13 med 275 C-141.

3 skvadroner for sanitetstransport, vær-rekognosering, samt søke- og redningstjeneste, med C-9, HC-130 og HH-53.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA (samt Alaska og Island):

(i) Den taktiske luftkommando: 88 000; 37 jagerskvadroner. 9. og 12. Luftstyrke.

(ii) Den militære lufttransportkommando (MAC): 58 000. 21. og 22. Luftstyrke.

Europa, USA's Luftvåpen i Europa (USAFE): 47 000. 3. Luftstyrke (Storbritannia), 16. Luftstyrke (Spania), 17. Luftstyrke (Vest-Tyskland), og en forsyningsgruppe i Tyrkia.

21 jagerskvadroner (pluss 4 i USA i beredskap) med 396 F-4 C/D/E og 72 F-111E.

5 taktiske rekognoseringskvadroner med 85 RF-84C.

Stillehavsområdet, Stillehavsluftstyrkene (PACAF): 48 600; 11 jagerskvadroner.

5. Luftstyrke (Japan, Korea, Okinawa), 7. Luftstyrke (Thailand), 13. Luftstyrke (Filippinene, Taiwan, Thailand).

RESERVER:

(i) Luftvåpenets nasjonalgarde: Planlagt styrke 92 000, faktisk styrke 92 500; ca. 650 kampfly. 20 skvadroner avskjæringsjagere (under ADC, se s. 4); 29 jagerskvadroner (17 med F-100 C/D, 4 med F-105 B/D, 1 med F-104, 1 med F-4C, 3 med A-7, 2 med A-37B, 1 med B-57); 7 rekognoseringskvadroner (4 med RF-101, 3 med RF-4C); 2 strategiske transportskvadroner med C-124C; 12 taktiske transportskvadroner (10 med C-130 A/B/E, 1 med C-123 J, 1 med C-7); 9 tankfly-grupper med KC-97L; 1 gruppe for elektronisk krigføring med EC-121 (ADC); 3 grupper for spesielle operasjoner med C-119/U 10 og 5 grupper for taktisk luftstøtte med O-2A.

(ii) Luftvåpenets reserve: Planlagt styrke 56 000, faktisk styrke 46 000; ca. 420 kampfly. 3 jagerskvadroner med F-105D; 4 angrepsskvadroner med A-37; 22 taktiske transportskvadroner (16 med C-130 A/B/E, 4 med C-123K, 2 med C-7); 1 skvadron for elektronisk krigføring med EC-121; 1 skvadron for spesielle operasjoner med CH-53E; 4 grupper for søke- og redningstjeneste, 2 med HC-130, 2 med HH-1H. 18 skvadroner for reserve-tilknyttede (kun personell).

(iii) Den sivile reserve-luftflåte: 246 kommersielle fly med lang rekkevidde, derav 153 skikket for godstransport.

¹⁾ Amfibie-beredskapsgrupper er 3-5 amfibiefartøyer med én bataljon marineinfanteri (kommandostyrker) ombord. Bare 1 gruppe i Middelhavet og 2 i Stillehavet er fast oppsatt, én settes av og til opp for Det karibiske området.

²⁾ Mange eldre fartøyer vil utgå og Reserveflåten reduseres vesentlig i 1974-75.

³⁾ «Drone» vil si fjernstyrte fly (o. a.).

SOVJET-UNIONEN

Befolkning: 252 530 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet, 2 år; Sjøstridskreftene og Grensevaktjenesten, 2-3 år.

Våpnede styrker i alt: 3 525 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

441 milliarder rubler.¹⁾

Beregnete forsvarsutgifter 1974:

23.8 milliarder rubler (tilnærmet \$ 96 milliarder).²⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker:

OFFENSIVE:

(A) *Marinen*: 720 SLBM i 70 undervannsbåter.
9 SSBN (D-klasse), hver med 12 SS-N-8 raketter.

33 SSBN (Y-klasse), hver med 16 SS-N-6 raketter.

8 SSBN (H-klasse), hver med 3 SS-N-5 raketter.

11 dieseldrevne undervannsbåter (G-II-klasse), hver med 3 SS-N-5 *Serb* raketter.³⁾

9 dieseldrevne undervannsbåter (G-I-klasse), hver med 3 SS-N-4 *Sark* raketter.³⁾

(B) *De strategiske raketstyrker* (SRF); 350 000.⁴⁾
ICBM: 1 575.

209 SS-7 *Saddler* og SS-8 *Sasin*.

288 SS-9 *Scarp*.

1 018 SS-11 (inklusive ca. 100 IRBM/MRBM,⁵⁾ dvs. ballistiske mellomdistanseraketter).

60 SS-13 *Savage*.

IRBM og MRBM: ca. 600.

100 SS-5 *Skean* IRBM.

500 SS-4 *Sandal* MRBM.

(C) *Luftvåpenet*.

Det langtrekkende luftvåpen (LRAF):

840 kampfly.⁶⁾

Langtrekkende bombefly. 140.

100 Tu-95 *Bear* og 40 Mya-4 *Bison*.

Tankfly: 50 Mya-4 *Bison*.

Bombefly med middels rekkevidde: 700.

500 Tu-16 *Badger* og 200 Tu-22 *Blinder*.

DEFENSIVE:

Luftforsvarsstyrkene (*PVO-strany*)⁷⁾ 500 000: systemer for tidlig varsling og kontroll, avskjæringsjagerskvadroner og enheter med bakke-til-luft raketter.⁸⁾

Fly: ca. 2 650.

Avskjæringsjagere: omfatter ca. 650 MiG-17 og MiG-19, 750 Su-9, 1 250 Yak-28P *Firebar*, Tu-28P *Fiddler*, Su-11, Su-15 *Flagon A* og MiG-25 *Foxbat*.

Fly for tidlig luftvarsling: 10 modifiserte Tu-114 *Moss*.

Anti-ballistiske raketter (ABM):

64 *Galosh* langdistanserakett-utskytningsramper er deployert i fire stillinger rundt Moskva, hver med *Try Add* engasjementsradarer (ytterligere én radar av denne type er under konstruksjon). Mål-søking og -forfølgelse skjer med en *Dog House* elektronisk-styrt radar, og tidlig varsling foretas med *Hen House* elektronisk-styrt radar ved de sovjetiske grenser. Rekkevidden av *Galosh* antas å være over 320 km, og dens stridshoder er kjernefysiske, formodentlig i megatonnklassen.

Bakke-til-luft raketter (SAM): 9 800 utskytningsramper i ca. 1 650 stillinger.

SA-2 *Guideline*: ca. 4 500; *Fan Song* radar; høyeksplosivt stridshode; rekkevidde (fra rampe til mål) ca. 40 km; effektiv mellom 1 000 og 80 000 fot, dvs. mellom 300 og 24 000 km.

SA-3 *Goa*: To-trinns, lavtflyvende rakett, rekkevidde ca. 24 km.

SA-4 *Ganef*: Dobbelt-montert (på beltedreven vogn), luft-transportabel, langdistanserakett med fast brensel «boosters» og «ram-jet sustainer».

SA-5 *Griffon*: To-trinns, «boosted» høytflyvende

1) Se orienteringsavsnittene først i Militærbalansen med hensyn til metoden for beregning av bruttonasjonalprodukt samt problemet med omregning av dollar. Offisiell vekslingskurs i 1973 var \$ 1 = 0.72 rubler. En amerikansk studie oppgav \$ 1 = 0.59 rubler som en brukbar omregningskurs for bruttonasjonalproduktet 1970, sammenlignet med daværende offisielle vekslingskurs \$ 1 = 0.9 rubler.

2) Denne beregning i dollar er bare en taksering av de sovjetiske forsvarstiltak i USA-priser målt i dollar. Metoden for beregning av summen er beskrevet i Militærbalansen 1973-1974, s. 8-9 (internasjonal utgave).

3) Disse 60 utskytningsenheterne betraktes ikke som raketter under SALT-interimavtalens betingelser.

4) SRF («Strategic Rocket Forces») er en adskilt tjenestegren som har egne personellstyrker.

5) IRBM = «Intermediate-range ballistic missile(s)»;
MRBM = «Medium-range ballistic missile(s)» (o. a.)

6) Ca. 75 prosent er stasjonert i europeisk SSSR, med mesteparten av det resterende i Det Fjerne Østen; dessuten er der baserings- og spredningspunkter i Arktis.

7) PVO-Stranty: «Protivo-vozdušnaja oborona strany», dvs. «landets anti-luft-forsvar» (o. a.)

8) Luftforsvarsstyrkene er en egen tjenestegren med egne personellstyrker.

rakett, rekkevidde ca. 80 km, med en begrenset stridsevne mot raketter.

SA-6 *Gainful*: Trippel-montert (på beltedreven vogn) lavtflyvende rakett; rekkevidde ca. 27 km.

Hæren:

1 800 000. *)

110 mekaniserte divisjoner.

50 stridsvognsdivisjoner.

7 luftbårne divisjoner.

Bakke-til-bakke raketter (SSM): (med kjernefysisk evne):

ca. 1 000 utskyttingsramper (enhetene inngår organisk i oppsetningene, inklusive:

(1) *FROG-1-7*, rekkevidde 16-72 km.

(2) *Scud A*, rekkevidde 80 km.

(3) *Scud B*, rekkevidde 300 km.

(4) *Scaleboard*, rekkevidde 800 km.

Bakke-til-luft raketter (SAM): SA-2, SA-4, SA-6 og SA-7 *Grail* (bærbar eller montert på vogn).

Stridsvogner:

Tunge: JS 2/3, T-10, T-10M.

Middelstunge: T-62 og T-54/55.

PT-76 amfibiske, lette oppklarings-stridsvogner (de fleste sovjetiske stridsvogner er utstyrt for å foreta amfibiske overganger ved dyp vading).

Pansrede kampkjøretøyer: BTR-50P, -60, -152; BMP pansret personellkjøretøy; BRDM rekognoseringsbil, samt BMD luftbårne pansrede kampkjøretøyer.

Artilleri:

100mm, 122mm, 130mm, 152mm og 203mm feltkanoner, selvdrevne kanoner og haubitser; 122mm fler-rørs rakettkastere; 140mm rakettkastere; ASU-57 og ASU-85 selvdrevne og 85mm og 100mm panservern-kanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen.

Luftvernartilleri:

14.5mm, 23mm, 57mm tauede kanoner og ZSU-57-2 57mm to-rørs og ZSU-23-4 23mm fire-rørs selvdrevne kanoner på belte-understell; 85mm, 100mm og 130mm kanoner.

DEPLOYERING OG STYRKE:

Sentrale og østlige Europa: 31 divisjoner: 20 divisjoner (10 stridsvognsdiv.) i Øst-Tyskland; 2 stridsvognsdivisjoner i Polen; 4 divisjoner (2 stridsvognsdiv.) i Ungarn; og 5 divisjoner (2 stridsvognsdiv.) i Tsjekkoslovakia; 9 025 middeltunge stridsvogner.

Europeiske SSSR: 63 divisjoner (ca. 22 stridsvognsdiv.).

Sentrale SSSR: 5 divisjoner (1 stridsvognsdiv.).

Sørlige SSSR: 23 divisjoner (3 stridsvognsdiv.).

Kinesisk-sovjetiske grense: 45 divisjoner, inkl. 2 i Mongolia (ca. 8 stridsvognsdiv.).

Sovjetiske divisjoner har tre grader av stridsberedskap: Kategori 1, mellom tre-fjerdedels og full styrke, med komplett utstyr; Kategori 2, mellom halv og tre-fjerdedels styrke, med komplett oppsetning av kampkjøretøyer; Kategori 3, ca. én tredjedels styrke, muligens med komplett oppsetning av kampkjøretøyer (en del tør dog være foreldede). De 31 divisjoner i Øst-Europa er i Kategori 1, likeledes et mindre antall av divisjonene i Europeisk SSSR og Det Fjerne Østen, samt noen få i Sørlige SSSR. De resterende divisjoner i Europeisk SSSR, Sørlige SSSR og Det Fjerne Østen fordeler seg sannsynligvis jevnt på kategoriene 2 og 3. Divisjonene i det Sentrale SSSR er trolig i Kategori 3. Med full styrke har stridsvognsdivisjonene 325 middelstunge stridsvogner; de mekaniserte divisjoner 255.

Utenfor Warszawa-pakt-området:

Afghanistan 150, Algerie 600, Cuba 1 000, Egypt 500, Irak 600, Nord-Vietnam 1 000, Somalia 1 000, Syria 2-3 000, Den Folkedemokratiske Republik Sør-Jemen 200.

Sjøstridskreftene: 475 000 (inkl. Marinens Luftvåpen, 75 000; Marineinfanteriet, 17 000, samt Kystartilleriet og Rakettstyrkene, 10 000); 221 større overflatekrigsskip, 245 jagerubåter og ubåter med aerodynamiske raketter, 70 atomdrevne og 175 dieseldrevne.

Undervannsbåter:

Jager: 30 atomdrevne (10 N, 15 V-, 3 E-1-, 1 U-, 1 A-klasse); 140 dieseldrevne (50 F-, 10 R-, 20 Z-, 59 W-, 1 T-klasse).

Med aerodynamiske raketter: 40 atomdrevne (1 P-, 10 C-, 29 E-klasse); 25 dieseldrevne (15 J-, 10 W-klasse), med SS-N-3 og SS-N-7.

Kystgående: 10 dieseldrevne (5 B-, 5 Q-klasse).

Overflateskip:

2 *Moskva*-klasse helikopter-kryssere for anti-ubåtkrigføring, hver med 2 dobbelte overflate-til-luft raketter og ca. 20 Ka-25 helikoptre.

3 *Kara*-klasse kryssere for anti-ubåtkrigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.

4 *Kresta*-klasse kryssere for anti-ubåtkrigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.

* Luftforsvarsstyrkene ikke iberegnet.

- 6 *Kresta II*-klasse kryssere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 4 *Kynda*-klasse kryssere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 13 *Sverdlov*-klasse kryssere (3 med overflate-til-luft raketter, 2 med helikoptre), og 1 eldre krysser.
- 6 *Krivak*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 6 *Kanin*-klasse jagere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-luft raketter.
- 3 *Krupny*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter.
- 19 *Kashin*-klasse jagere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-luft raketter.
- 8 modifiserte *Kotlin*-klasse jagere med overflate-til-luft raketter.
- 36 *Kotlin*- og *Skory*-klasse jagere.
- 110 øvrige havgående eskortefartøyer.
- 8 *Nanuchka*-klasse kyst-eskortefartøyer med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 150 ubåtjagere.
- 130 *Osa*- og *Komar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
- 300 patrulje- og torpedobåter.
- 260 minesveipere (125 kystgående).
- 100 amfibieskip.
- 100 landgangsfartøyer.
- 25 hydrofoilbåter.
- (1 40 000 tonns *Kuril*-klasse hangarskip, som øyensynlig er påtenkt å skulle operere med et samlet antall av kanskje 25 S/VTOL-fly og 36 helikoptre, vil muligens være i tjeneste i slutten av 1975. Ytterligere ett er under bygging.)
- I tillegg til de ovennevnte er det 50 etterretningsinnsamlingskip (AGI) og et visst antall trålere som brukes i elektronisk etterretningsvirksomhet. En viss andel av jagerne og de mindre fartøyer er muligens ikke fullt bemannet.
- Marinens Luftvåpen*: ca. 715 kampfly.
- De fleste er stasjonert på land nær de nord-vestlige kyster og Svartehavs-kysten, og er gjennomgående organisert i 3 regimenter à 3 skvadroner ved hver base.)
- 280 Tu-16 *Badger* med én *Kipper* eller to *Kelt* anti-ubåt-raketter.
- 55 Tu-22 *Blinder* angreps- og rekognoseringsfly.
- 20 Il-28 *Beagle* torpedo-utstyrte lette bombefly.
- 50 Tu-95 *Bear* langdistanse sjørekognoseringsfly.
- 150 Tu-16 *Badger* rekognoserings- og tankfly.

- 100 Be-2 *Mail* amfibiefly for anti-ubåt-krigføring.
- 60 Il-38 *May* anti-ubåt-krigsfly.
- 270 Mi-4 og Ka-25 helikoptre for anti-ubåt-krigføring.
- 200 diverse transportfly.

Marineinfanteriet:

Oppsatt i brigader og underlagt de respektive flåtekommandoer. Utstyrt med standard infanterivåpen, T-54/55 middelstunge stridsvogner, PT-76 lette amfibiestridsvogner og BTR-60P/PB pansrede personellkjøretøyer.

Kystartilleriet og Rakettstyrkene:

Tunge kystartillerikanoner og SS-N-3 *Shaddock* overflate-til-overflate raketter for beskyttelse av innløpene til marinebaser og viktige havnebyer. Kystene er dekket av et kystovervåknings-radar-system og av et visuelt meldingssystem.

DEPLOYERING (kun gjennomsnittlig styrke):

- Nordflåten*: 160 undervannsbåter, hvorav ca. 80 atomdrevne; 56 større overflatekrigsskip.
- Østersjøflåten*: 30 undervannsbåter, 50 større overflatekrigsskip.
- Svartehavsflåten*: 20 undervannsbåter, 60 større overflatekrigsskip.
- Stillehavsflåten*: 100 undervannsbåter, hvorav ca. 40 atomdrevne; 55 større overflatekrigsskip.

Luftvåpenet:

- 400 000; ca. 5 350 kampfly. *)
- Det langtrekkende luftvåpen* (se s. 8).
- Det taktiske luftvåpen*: ca. 4 500 fly; inkl. Yak-28, Il-28, 800 MiG-17, 500 Su-7, 300 MiG-23 *Flogger*, mer enn 1 350 MiG-21; Su-20, forbedrede *Fitter B*, *Fencer A*.
- Lufttransportstyrken*: ca. 1 700 fly; 870 Il-14, An-8, An-24, omkring 80 An-12 og Il-18 middelstunge transportfly og 30 An-22 tunge transportfly.
- 2 500 helikoptre (ca. 500 Mi-1, Mi-2; Mi-4, 1 000 Mi-6, Mi-8, Mi-10; Mi-12 og Mi-24).

DEPLOYERING:

Omkring halvparten av Det taktiske luftvåpen er orientert imot Vest-Europa og en fjerdedel imot China. Omkring 1 250 fly er fysisk deployert i Øst-Europa. Det er én Tu-22 skvadron i Irak.

RESERVER: ca. 3 000 000 (500 000 nylig øvede mannskaper er øremerket for divisjonsforsterkninger).

* Luftforsvarsstyrkene (PVO-Strany) ikke iberegnet.

Para-militære styrker: 310 000.

180 000 KGB¹⁾ grensetropper; 130 000 MVD²⁾ sikkerhetstropper. Grensetroppene er utstyrt med stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer, fly og skip; MVD har stridsvogner og pansrede kampkjøretøyer. Det er en deltids militær øvingsorganisasjon (DOSAAF)³⁾ som deltar i slike rekreasjonsaktiviteter som idrett, skyting og fallskjermhopping. Organisasjonen assisterer med den før-militære opplæring som blir gitt i skoler, høyskoler og arbeider-sentra til personer fra 15 år og oppover. Med-

lemskapet er anslagsvis 9 millioner, men antallet effektive medlemmer er trolig vesentlig lavere.

-
- 1) KGB: «Komitet gosudarstvennoj bezopasnosti» = «Komitéen for den statlige sikkerhet», dvs. det sovjetiske hemmelige politi (o. a.)
 - 2) MVD: «Ministerstvo vnutrennykh del» = «Ministeriet for innenrikske saker». (o. a.)
 - 3) DOSAAF: «Dobrovol'noe obsjtsjestvo sodejstvija armii, aviatsii i flotu», dvs. «Det frivillige selskap for samarbeide med hæren, luftvåpenet og flåten.» (o. a.)

Alliansene og Europa

WARSZAWA-PAKTEN

Traktater

Warszawa-pakten er en multilateral militærallianse som ble dannet gjennom «Vennskaps-, Gjensidig Assistanse- og Samarbeids-Traktaten» som ble undertegnet i Warszawa 14. mai 1955 av regjeringene fra Sovjet-Unionen, Albania, Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania; Albania trakk seg ut av pakten i september 1968. Pakten er forpliktet til forsvar kun av medlemsstatenes europeiske territorier.

Sovjet-Unionen er også tilknyttet gjennom bilaterale vennskaps og gjensidig assistanse-traktater med Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania. Warszawa-paktens medlemsstater har tilsvarende bilaterale traktater med hverandre. De øst-europeiske forsvarsarrangementers es-sensielle innhold er derfor ikke avhengig av Warszawa-pakten som sådan. Sovjet-Unionen sluttet avtaler om troppeostasjoner m. v. med Polen, Øst-Tyskland, Romania og Ungarn mellom desember 1956 og mai 1957 og med Tsjekkoslovakia i oktober 1968. Alle disse avtalene er fortsatt i kraft, bortsett fra avtalen med Romania, som utløp i 1958 da de sovjetiske tropper forlot Romania.

Organisasjon

Samlet til full sesjon består Den politiske konsultative komité av førstesekretærene i kommunistpartiene, regjeringssjefene samt utenriks- og forsvarsministrene fra medlemslandene. Komitéen har et Fellessekretariat under ledelse av en sovjetisk høyere tjenestemann og bestående av én representant fra hvert land, samt en Permanent Kommissjon, som har til oppgave å fremme rekommendasjoner vedrørende generelle utenrikspolitiske spørsmål for paktens medlemmer. Begge disse organer er plasert i Moskva.

Siden reorganiseringen av pakten i 1969 er de ikke-sovjetiske forsvarsministre ikke lenger direkte underordnet paktens Øverstkommanderende, men utgjør sammen med den sovjetiske minister Forsvarsministerrådet, som er det høyeste militære organ i pakten. Det neste militære organ, Den Felles Overkommando, har i henhold til traktaten til oppgave «å styrke Warszawa-paktens defensive evne, å utarbeide militære planer i tilfelle av krig og å ta beslutninger med hensyn til deployering av styrker». Overkommandoen består av en Øverstkommanderende og et Militæråd. Dette rådet trer sammen til møter under ledelse av Øverstkommanderende, og omfatter stabssjefen og permanente militære representanter fra hver av de allierte væpnede styrker. Rådet er øyensynlig den viktigste kommunikasjonskanal hvor i gjennom paktens ordrer blir formidlet til dens væpnede styrker i fredstid, og hvor i gjennom de øst-europeiske væpnede styrker er i stand til å gjøre sine synspunkter gjeldende overfor Øverstkommanderende.

Pakten har i tillegg en Militærstab, som *også* teller ikke-sovjetiske høyere offiserer. Stillingene som Øverstkommanderende og stabssjef ved Den Felles Overkommando har imidlertid alltid vært bekleddt av sovjetiske offiserer, og de fleste nøkkelstillinger er fremdeles i sovjetiske hender.

I tilfelle av krig vil styrkene fra de øvrige av paktens medlemsstater bli operativt underlagt den Sovjetiske Overkommando. Kommandoen over det luftforsvarssystem som dekker hele Warszawa-pakt-området er nå sentralisert i Moskva og blir ledet av Øverstkommanderende for de sovjetiske Luftforsvarsstyrker. De sovjetiske militære hovedkvarterer i Warszawa-pakt-området omfatter Den Nordlige Styrkegruppe i Legnica i Polen; Den Sørige Styrkegruppe i Budapest;

Den Sovjetiske Styrkegruppe i Tyskland i Zossen-Wünsdorf nær Berlin; samt Den Sentrale Styrkegruppe i Milovice, nord for Praha. Sovjetiske taktiske luftenheter er stasjonert i Polen, Øst-Tyskland, Ungarn og Tsjekkoslovakia.

Sovjet-Unionen har deployert utskytningsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter

BULGARIA

Befolkning: 8 700 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år, Sjøstridskreftene, 3 år.

Regulære styrker i alt: 152 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 12.2 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974: 483 millioner leva

(\$ 345 mill.).

\$ 1 = 1.4 leva.

Hæren: 120 000.

8 motoriserte geværdivisjoner.*

5 stridsvognsbrigader.*

En del tunge stridsvogner; 150 T-34, 1800 T-54/55, 50 T-62 middelstunge stridsvogner; 250 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 2350 BTR-40, -50, -60 og -152 pansrede personellkjøretøyer; 1040 85 mm, 100mm, 122mm, og 152mm kanoner og haubitser; SU-100 selvdrevne kanoner, 100 rakettkastere; 33 FROG og 18 Scud bakke-til-bakke raketter; 340 57mm og 76mm panservernkanoner; Sagger, Snapper styrte panservernvåpen; 450 37mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 250 000.

Sjøstridskreftene: 10 000.

2 undervannsbåter.

2 Riga-klasse eskortefartøyer.

6 SOI og 2 Kronstadt-type kysteskortefartøyer.

20 anti-mine-skip (2 T-43, 4 Vanya, 4 T-30 klasse).

5 Osa-klasse patruljebåter med Styx overflate-til-overflate raketter.

24 patruljebåter (fhv. sovjetiske av PO-2-typen).

8 Shershen og 8 P-4 torpedobåter.

20 landgangsfartøyer.

2 Mi-1, 6 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 15 000.

Luftvåpenet: 22 000; 267 kampfly.

6 jagerbomberskvadroner med 72 MiG-17.

4 avskjæringsjagerskvadroner med 48 MiG-21.

3 avskjæringsjagerskvadroner med 40 MiG-19.

ter (SSM) i Øst-Europa. De fleste øst-europeiske land har også egne utskytningsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter, men det er ikke påvist at de skulle ha fått levert kjernefysiske stridshoder for disse rakettenes. De mer langtrekkende sovjetiske raketter er alle stasjonert i Sovjet-Unionen.

5 avskjæringsjagerskvadroner med 60 MiG-17.

1 rekognoseringskvadron med 12 Il-28.

2 rekognoseringskvadroner med 35 MiG-15, MiG-17 og MiG-21.

2 transportskvadroner med 4 Li-2, 6 An-2, 4 Il-18 og 10 Il-14.

3 helikopterskvadroner med 36 Mi-4 helikoptre.

2 bakke-til-luft rakett-bataljoner med SA-2.

1 fallskjermregiment.

Reserver: 20 000.

Paramilitære styrker: 20 000, inkl. grensevakter (15 000); sikkerhetspolitiet; en frivillig Folkemilits på 150 000.

TSJEKKOSLOVAKIA

Befolkning: 14 540 000.

Militærtjeneste: 24 måneder.

Regulære styrker i alt: 200 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 35.3 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974: 17.3 milliarder koruny

(\$ 1384 millioner).

\$ 1 = 12.5 koruny.

Hæren: 155 000.

5 motoriserte geværdivisjoner.*

1 luftbåren brigade.*

En del tunge stridsvogner; ca. 3500 middelstunge stridsvogner, hovedsakelig T-54/55 samt noen T-62; OT-65 rekognoseringsbiler; OT-62 og OT-64-pansrede personellkjøretøyer; 1200 100mm, 122mm og 152mm kanoner og haubitser; 120 mm bombekastere; 200 rakettkastere; 33 FROG, 27 Scud bakke-til-bakke raketter; 57mm, 85mm,

* Øst-europeiske Warszawa-pakt-oppsetninger har ikke alle det samme bemanningsnivå. De kan sies å tilhøre to kategorier: Kategori 1 oppsetninger på opptil tre fjerdedeler av full styrke, Kategori 2 på neppe mer enn én fjerdedel av full styrke.

100mm panservernkanoner, *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 850 30mm, 57 mm og 85mm luftvernkanoner.
Reserver: 300 000.

Luftvåpenet: 45 000; 500 kampfly.
12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 56 Su-7 og 112 MiG-17.
18 avskjæringsjagerskvadroner med 84 MiG-19 og 168 MiG-21.
6 rekognoseringskvadroner med 80 MiG-21 og Il-28.
Ca. 40 An-24, Il-14 og Il-18 transportfly.
Ca. 180 Mi-1, Mi-4 og Mi-8 helikoptre.
Noen L-39 *Albatross* øvings-/lett angreps-fly.
Ca. 20 SA-2 bakke-til-luft rakett-stillinger.
Reserver: 50 000.

Paramilitære styrker: Grensetropper (Pohranicni straz¹⁾) 35 000 underlagt Innenriksministeriet); en deltids Folkemilits på ca. 120 000.

DEN TYSKE DEMOKRATISKE REPUBLIKK

Befolkning: 17 010 000.
Militærtjeneste: 18 måneder.
Regulære styrker i alt: 145 000.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
\$ 38.2 milliarder.
Forsvarsbudsjett 1974: 8 900 milliarder Ostmark (\$ 2171 millioner).
\$ 1 = 4.1 Ostmark.

Hæren: 100 000.
2 stridsvognsdivisjoner.²⁾
4 motoriserte geværdivisjoner.²⁾
En del tunge stridsvogner; ca. 2000 T-54, T-55, T-62 middelstunge stridsvogner; flere hundre T-34 (til øvingsbruk); ca. 130 PT-76 lette amfibie-stridsvogner; BRDM rekognoseringsbiler; BTR-50P, -60P, -152 pansrede personellkjøretøyer; SU-100 selvdrevne kanoner; 85mm, 122mm, 130mm, 152mm kanoner; 122mm rakettkastere; *FROG 7*, *Scud B* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 100mm panservernkanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 23mm, 57mm selvdrevne og 100mm luftvernkanoner.

Sjøstridskreftene: 17 000.
2 *Riga*-type eskortefartøyer.
20 kysteskortefartøyer.
20 *SOI* og *Hai*-type ubåtjagere.

12 *Osa*-klasse patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
6 flåte- og 40 middelstunge minesveipere.
60 motortorpedobåter (15 *Shershen*, 45 mindre enn 100 tonn).
20 landgangsfartøyer.
1 helikopterskvadron med 8 Mi-4 helikoptre.
Reserver: 30 000.

Luftvåpenet: 28 000; 334 kampfly.
3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 40 MiG-17.
18 jagerskvadroner med 294 MiG-21.
34 transportfly, inkl. Il-14, Il-18, Tu-124 og Tu-134.
85 Mi-1, Mi-2, Mi-4, Mi-8 og Mi-24 helikoptre.
5 luftforsvarsregimenter med ca. 120 57mm og 100mm luftvernkanoner.
2 luftforsvarsregimenter med SA-2 bakke-til-luft raketter.
Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 70 000. 46 000 grensevaktropper (*Grenzschutztruppen*), 24 000 sikkerhets-tropper; 400 000 i arbeidermilitsen (*Kampfgruppen der Arbeiterklasse*).

UNGARN

Befolkning: 10 480 000.
Militærtjeneste: 2 år.
Regulære styrker i alt: 103 000.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
\$ 16.9 milliarder.
Forsvarsbudsjett 1974: 10 610 millioner forinter (\$ 457 millioner).
\$ 1 = 23.2 forinter.

Hæren: 90 000.
1 stridsvognsdivisjon.²⁾
5 motoriserte geværdivisjoner.²⁾
Ca. 1500 T-54/55, 30 T-62, omkring 100 T-34 middelstunge stridsvogner; 150 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 1450 BTR-40 rekognoseringsbiler; 400 BTR-50, -60, -152 pansrede personellkjøretøyer; 630 85mm, 100mm, 122mm, 152mm kanoner og haubitser; 80 rakettkastere; 18 *FROG*, 12 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 350 57mm, 76mm panservernkanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 350 23mm til 100mm luftvernkanoner.
Reserver: 150 000.

¹⁾ Det kan her dreie seg om en feil i originalteksten. (o. a.)

²⁾ Se note på s. 13.

Luftvåpenet: 13 000; 108 kampfly.
 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 12 Su-7 og 24 MiG-17.
 6 avskjæringsjagerskvadroner med 36 MiG-19, 36 MiG-21.
 Omkring 5 An-2, 10 Il-4 og 10 Li-2 transportfly.
 Ca. 25 Mi-1, Mi-4 og Mi-8 helikoptre.
 2 bakke-til-luft rakett-bataljoner med SA-2.
 Reserver: 13 000.
Paramilitære styrker: 25 000 grensevakttropper, 150 000 i arbeidermilitsen.

POLEN

Befolkning: 33 410 000.
Militærtjeneste: Hæren, de interne sikkerhetsstyrker og Luftvåpenet 2 år; Sjøstridskreftene og spesialtjenestegrener 3 år.
Regulære styrker i alt: 303 000.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 51.2 milliarder.
Forsvarsbudsjett 1974: 45.2 milliarder zloty (\$ 2073 millioner).
 \$ 1 = 21.8 zloty.

Hæren: 220 000.

5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 8 motoriserte geværdivisjoner.¹⁾
 1 luftbåren divisjon.¹⁾
 1 amfibie-angreps-divisjon.¹⁾
 En del tunge stridsvogner; 3400 T-34, T-54/55 og T-62 middelstunge stridsvogner; ca. 250 PT-76 lette amfibiestridsvogner; FUG og BRDM rekognoseringsbiler; OT-62, -64 og BTR-152 pansrede personellkjøretøyer; 1370 85mm ASU-85 luftbårne angrepskanoner; 122mm, 152mm kanoner og haubitser; *FROG 7*, *Scud* bakke-til-bakke raketter; 250 rakettkastere; 57mm, 85mm, 100 mm panservernkanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 800 23mm, 57mm selvdrevne luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING:

Egypt (UNEF)²⁾ 821, Syria (UNDOF)³⁾ 88.
 Reserver: 500 000.

Sjøstridskreftene: 25 000 (inkl. marineinfanteritropper); 48 kampfly.
 4 W-klasse undervannsbåter.
 1 *Kotlin*-klasse jager med SA-N-1.
 3 jagere.
 27 ubåtjagere/patroljefartøyer.
 24 flåte- og 25 kystgående minesveipere.
 12 *Osa*-klasse patroljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

15 P-6, 9 *Wisla*-klasse torpedobåter.
 38 hurtiggående patroljebåter.
 23 *Polnocny-klasse* landgangsfartøyer.
 40 MiG-17, 8 Il-28 lette bombe/rekognoseringsfly og omkring 32 Mi-1, Mi-2, Mi-4 helikoptre.
 Reserver: 40 000.

Luftvåpenet: 58 000, 734 kampfly.

4 lette bombeflyskvadroner med 30 Il-28.
 12 jagerbomberskvadroner med 200 MiG-17 og Su-7.
 36 avskjæringsjagerskvadroner med 240 MiG-17, 36 MiG-19 og 156 MiG-21.
 6 rekognoseringskvadroner med 48 MiG-21 og 24 Il-28.
 Ca. 35 An-2, An-12, An-24, Il-12, Il-14, Il-18 og Li-2 transportfly.
 140 helikoptre, inklusive Mi-1, Mi-2, Mi-4 og Mi-8.
 Ca. 180 SA-2 bakke-til-luft raketter i 30 stillinger.
 Reserver: 60 000.
Paramilitære styrker: 73 000 grensetropper, inkl. pansrede brigader fra Territorialforsvarsstyrken; 34 små patroljebåter som betjenes av kystvakten; 350 000 i Borgermilitsen (ORMA).

ROMANIA

Befolkning: 21 230 000.
Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 16 måneder, Sjøstridskreftene 2 år.
Regulære styrker i alt: 171 000.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 31.0 milliarder.
Forsvarsbudsjett 1974: 8585 milliarder lei (\$ 572 millioner).
 \$ 1 = 15.1 lei.

Hæren: 141 000.

2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 8 motoriserte geværdivisjoner.¹⁾
 2 fjellbrigader.¹⁾
 1 luftbårent regiment.¹⁾
 En del tunge stridsvogner; 1700 T-34, T-54/55 middelstunge stridsvogner; 270 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 560 BTR-40, -50P, -60P, -152 pansrede personellkjøretøyer; SU-100 selvdrevne kanoner; 610 85mm, 122mm, 152mm kanoner; 110 rakettkastere; 30 *FROG*, 12 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 360 57mm, 76mm panservern-

¹⁾ Se note s. 13.

²⁾ United Nations Emergency Force.

³⁾ United Nations Disengagement Observation Force

kanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 300 37mm, 57mm og 100mm luftvernkanoner.

Reserver: 400 000.

Sjøstridskreftene: 9 000.

3 *Poti*- og 3 *Kronstadt*-klasse patruljefartøyer.

5 *Osa*-klasse patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

30 anti-mine-skip (12 fhv. sovjetiske T-301-klasse).

10 P-4 torpedobåter.

4 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 10 000.

Luftvåpenet: 21 000, 290 kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 80 MiG-17 og Su-7.

15 avskjæringsskvadroner med 200 MiG-17, MiG-19 og MiG-21.

1 rekognoseringsskvadron med 10 Il-28.

1 transportskvadron med ca. 30 Il-14 og Li-2.

10 Mi-4 helikoptre.

SA-2 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 25 000.

Paramilitære styrker: 40 000, inklusive grensetropper; en milits på ca. 500 000.

DEN NORD-ATLANTISKE TRAKTAT

Traktater

Den Nord-Atlantiske Traktat ble undertegnet i 1949 av Belgia, Storbritannia, Canada, Danmark, Frankrike, Island, Italia, Luxembourg, Nederland, Norge, Portugal og De forente stater; Hellas og Tyrkia kom med i 1952 og Vest-Tyskland i 1955. Traktaten forener Vest-Europa og Nord-Amerika i en forpliktelse til å konsultere hverandre hvis sikkerheten til et hvilket som helst av medlemslandene er truet, og til å betrakte et væpnet angrep mot én som et angrep mot alle, og som i tilfelle skal møtes med de tiltak som hver av dem anser for å være nødvendig, «inklusive bruken av væpnet makt, for å gjenopprette og opprettholde det nord-atlantiske områdes sikkerhet».

Paris-avtalene av 1954 tilføyet traktaten en Protokoll som tilsiktet å styrke NATO's struktur, og som reviderte Brussel-traktaten av 1948, som nå omfatter Italia og Vest-Tyskland i tillegg til de opprinnelige medlemmer (Benelux-landene, Storbritannia og Frankrike). Signatarene til Brussel-traktaten har forpliktet seg til å yte hverandre «all militær og annen hjelp og assistanse som står i deres makt» hvis noen av dem utsettes for «væpnet aggresjon i Europa».

Siden 1969 kan medlemmene av den Atlantiske Alliansen trekke seg ut på ett års varsel; Brussel-traktaten ble inngått for en periode på 50 år.

Organisasjon

Den Nord-Atlantiske Traktats Organisasjon er kjent som NATO. Alliansens styrende organ, Det Nord-Atlantiske Råd, som har sitt hovedkvarter i Brussel, består av ministre fra de femten medlemsland, som normalt møtes to ganger i året, og av ambassadører som representerer hver av regjeringene, og som er i permanent sesjon.

I 1966 forlot Frankrike den integrerte militære organisasjon, og det ble dannet en 14-nasjoners Forsvarsplanlegningskomité (Defence Planning Committee – DPC) hvor

Frankrike ikke har sete. Komitéen møter på samme nivå som Rådet, og befatter seg med spørsmål vedrørende NATO's integrerte militære planlegning og andre saker som ikke Frankrike tar del i. Generalsekretæren og en internasjonal stab gir råd m.h.t. forsvarsplanlegningens militærpolitiske, finansielle, økonomiske og vitenskapelige sider.

To permanente organer for kjernefysisk planlegning ble etablert i 1966. Den første, Komitéen for Kjernefysiske Forsvarsanliggender (NDAC)* er åpen for alle NATO's medlemmer (Frankrike, Island og Luxembourg deltar ikke); den møter normalt på forsvarsministerplan én à to ganger i året, for å trekke de medlemmer som ikke har kjernevåpen med i Alliansens kjernefysiske anliggender. Generalsekretæren er formann for NDAC.

Det annet organ, Den Kjernefysiske Planlegningsgruppe (NPG, dvs. «Nuclear Planning Group»), er utgått fra og underordnet NDAC, og har 7–8 medlemmer. Formålet med dette organ er å behandle mer detaljert de saker som blir reist innen NDAC. NPG's sammensetning er i praksis Storbritannia, Tyskland, Italia og De forente stater, samt tre à fire av de øvrige medlemsland, som deltar på omgang, hver for en 18 måneders periode. Den 1. juli 1974 var der fire slike medlemmer: Canada, Hellas, Nederland og Norge. Generalsekretæren er også formann for NPG.

EUROGRUPPEN, som ble dannet av Alliansens vest-europeiske medlemmer (unntatt Frankrike, Portugal og Island) i 1968, er et uformelt konsultativt organ som virker med henblikk på å koordinere og forbedre det vest-europeiske militære bidrag til Alliansen. Gruppens aktiviteter har omfattet «Det Europeiske Forsvars-forbedringsprogram» (1970) og «Prinsipper for Samarbeid innen Rustnings-sektoren» (1972).

Rådets militære rådgivere er Militærkomitéen, som gir «policy»-retningslinjer til

* NDAC = «Nuclear Defence Affairs Committee».

NATO's militærkommandoer. Militærkomitéen består av stabssjefene fra alle medlemsland utenom Frankrike, som opprettholder en liaison-stab, og Island, som ikke er representert; i den permanente sesjon er stabssjefene representert ved militære representanter, som holder til i Brussel sammen med Rådet. Militærkomitéen har egen formann og blir betjent av en integrert internasjonal militær stab. Sjefene for de større NATO-kommandoer er ansvarlige overfor Militærkomitéen, skjønt de har også direkte adgang overfor Rådet og de respektive regjeringsjefer.

NATO's viktigste militærkommandoer er Den Allierte Kommando Europa (ACE, dvs. «Allied Command Europe»), Den Allierte Atlantiske Kommando (ACLANT, dvs. «Allied Command Atlantic») og Den Allierte Kanal-kommando (ACCHAN, dvs. «Allied Command Channel»).

NATO's europeiske og atlantiske kommandoer deltar i Det Felles Strategiske Planlegningssystem i Omaha, Nebraska, men der er ingen allianse-kommando som særskilt dekker strategiske kjernefysiske styrker. Hva undervannsbåter med ballistiske raketter angår, har De forente stater lagt et mindre antall (og Storbritannia alle sine) under SACEUR's planlegningskontroll og et større antall under SACLANT.

Den allierte Øverstkommanderende i Europa (SACEUR, dvs. «Supreme Allied Commander Europe») og Den Allierte Øverstkommanderende for Atlanteren (SACLANT, dvs. «Supreme Allied Commander Atlantic») har alltid vært amerikanske offiserer; og Øverstkommanderende for Kanalen (CINCHAN, dvs. «Commander-in Chief Channel») samt Nestkommanderende for henholdsvis SACEUR og SACLANT har alltid vært britiske offiserer. SACEUR er også Øverstkommanderende for De forente staters styrker i Europa.

(I) DEN ALLIERTE KOMMANDO EUROPA (ACE) har sitt hovedkvarter, benevnt SHAPE (dvs. «Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe»), i

Casteau nær Mons i Belgia. Kommandoen har ansvaret for forsvaret av alt NATO-territorium i Europa bortsett fra Storbritannia, Island og Portugal, men derimot for hele Tyrkia. Den har også generelt ansvaret for luftforsvaret av Storbritannia.

Den europeiske kommando har ca. 7000 taktiske atomstridshoder innen sitt område. Antallet leveringsmidler (fly, raketter og haubitser) er over 2000, spredt blant alle landene bortsett fra Luxembourg. Selve de kjernefysiske ladningene er imidlertid holdt i amerikansk forvaring, bortsett fra visse britiske våpen. (Der er dessuten franske kjernefysiske våpen i Frankrike.) De taktiske atombomber og -rakettridshoder er alle av fisjons-typen. Det er meget stor spredning m. h. t. størrelsesorden over hele kilotonnspekteret, men gjennomsnittseffekt for bomber lagret i Europa for bruk i NATO's taktiske fly er ca. 100 kilotonn, mens det tilsvarende tall for rakettridshoder er 20 kilotonn.

Ca. 63 divisjons-ekvivalenter (dvs. divisjoner eller enheter med tilsvarende styrke) står tilgjengelig for SACEUR i fredstid. Kommandoen har ca. 2800 taktiske fly, stasjonert på ca. 150 flystasjoner av NATO-standard og understøttet av et system av fellesfinansierte lagrings-depoter, drivstoffrørledninger og sambandsnett. Hovedtyngden av de land- og luftstridskrefter som er stasjonert innen kommandoens område, er stilt til disposisjon for SACEUR, mens sjøstridskreftene derimot normalt er øremerket for særskilte oppgaver.

Det 2. Franske Korps bestående av to divisjoner (som ikke er integrert i NATO's styrker) er stasjonert i Tyskland i henhold til en stasjoneringsavtale inngått mellom de franske og tyske regjeringer. Samarbeid med NATO-styrker og -kommandoer er avtalt mellom de respektive berørte sjefer.

Følgende kommandoer er underlagt den Allierte Kommando Europa:

(a) *De allierte styrker i Sentral-Europa* (AFCENT) har kommandoen over såvel landstridskreftene som luftstridskreftene i det

sentral-europeiske avsnitt. Hovedkvarteret er i Brunssum i Nederland, og kommandoens sjef (CINCENT) er en tysk general.

Styrkene som sorterer under den sentral-europeiske kommando omfatter 23 divisjoner, stilt til rådighet av Belgia, Storbritannia, Canada, Vest-Tyskland og De forente stater, samt ca. 1600 taktiske fly.

Kommandoen er inndelt i Den Nordlige Armégruppe (NORTHAG) og Den Sentrale Armégruppe (CENTAG). NORTHAG, som er ansvarlig for forsvaret av avsnittet nord for aksen Göttingen-Liège, omfatter de belgiske, britiske og nederlandske divisjoner, samt fire tyske divisjoner, og er understøttet av Den 2. Allierte Taktiske Luftstyrke (ATAF), som består av belgiske, britiske, nederlandske og tyske enheter. De amerikanske styrker, syv tyske divisjoner samt den kanadiske kamp-gruppe sorterer under CENTAG, understøttet av Den 4. ATAF, som omfatter amerikanske, tyske og kanadiske enheter, samt én amerikansk Hærens Luftforsvarskommando. (I henhold til en nylig avtalt reorganisering, blir de operative luftstyrker i Sentral-Europa nå underlagt én sentral kommando.)

(b) *De Allierte Styrker i Nord-Europa* (AFNORTH) har sitt hovedkvarter på Kolsås i Norge, og er ansvarlig for forsvaret av Danmark, Norge, Schleswig-Holstein og Østersjø-innløpene. Sjefen (CINCNORTH) har alltid vært en britisk general. Mesteparten av de danske og norske landstridskrefter, sjøstridskrefter og taktiske luftstridskrefter er øremerket for Nordkommandoen, likeledes også mesteparten av deres aktive reserver. Tyskland har stillet til rådighet én divisjon, to taktiske luft-kampenheter, samt sin Østersjø-flåte. Bortsett fra øvelser og enkelte små enheter, opererer ikke amerikanske sjøstridskrefter vanligvis i dette område.

(c) *De Allierte Styrker i Syd-Europa* (AFSOUTH) har sitt hovedkvarter i Napoli, og kommandoens sjef (CINC SOUTH) har alltid vært en amerikansk admiral. Kommandoen er ansvarlig for forsvaret av Italia,

Hellas og Tyrkia og for å sikre kommunikasjonene i Middelhavet samt i de tyrkiske territorialfarvann i Svartehavet. De disponible forband omfatter 19 divisjoner fra Tyrkia, 8 fra Hellas og 11 fra Italia, så vel som disse lands taktiske luftstridskrefter. Andre forband fra disse tre land har blitt øremerket for AFSOUTH, likeledes også den amerikanske 6. Flåte, samt marinestyrker fra Hellas, Italia, Tyrkia og Storbritannia. Luftforsvarssystemet er basert på to adskilte kommandoer: Den sydlige, som omfatter Italia og adkomstene dit, under en italiensk sjef, og den syd-østlige, som omfatter Hellas og Tyrkia, under en amerikansk sjef. Der er imidlertid én felles luftkommando og der er én enkelt marinekommando (NAVSOUTH), ansvarlig overfor AFSOUTH, med hovedkvarter i Napoli.

En særskilt luftovervåknings-enhet, De maritime luftstridskrefter i Middelhavet (MARAI RMED)* opererer nå med italienske, britiske og amerikanske patruljefly fra baser i Hellas, Tyrkia, Sicilia og Italia; franske fly deltar også i disse operasjoner. Enhetens sjef, en amerikansk kontreadmiral, er direkte ansvarlig overfor CINC SOUTH.

Den Allierte Beredskaps-flåtestyrke for Middelhavet (NAVOCFORMED) har bestått av minimum tre jagere, stillet til rådighet av Italia, Storbritannia og De forente stater, og tre mindre skip stillet til rådighet av andre Middelhavs-land, avhengig av operasjonsområde.

(d) *Den britiske luftforsvars-region* («United Kingdom Air Defence Region») har sitt hovedkvarter i High Wycombe i England.

(e) *ACE mobile styrke* (AMF, dvs. «ACE Mobile Force»), med hovedkvarter i Seckenheim i Tyskland, har blitt satt opp med særlig henblikk på de nordlige og sør-østlige flanker. Styrken består av enheter fra syv land, og omfatter syv infanteribataljoner, en pansret oppklaringseskadron, fem artilleribatterier, helikopteravdelinger og jagerskva-

* MARAI RMED: «Maritime Air Forces Mediterranean».

droner for bakkestøtte, men har ingen egen lufttransport-enhet.

(II) DEN ALLIERTE ATLANTISKE KOMMANDO (ACLANT) har sitt hovedkvarter i Norfolk, Virginia, og er ansvarlig for det nord-atlantiske område fra Nordpolen til Krepens vendekrets, inklusive portugisiske kystfarvann. Øverstkommanderende er en amerikansk admiral.

I tilfelle av krig er kommandoens oppgave å delta i det strategiske slag samt å beskytte de sjøverts kommunikasjoner. Det er ingen styrker tildelt kommandoen i fredstid, unntatt Den stående atlantiske sjøstridsstyrke (STANAVFORLANT), som normalt til enhver tid består av flere jagere eller tilsvarende skip. For øvingsformål og i tilfelle av krig er imidlertid styrker av overveiende marin karakter øremerket for oppdrag av Storbritannia, Canada, Danmark, Nederland, Portugal og De forente stater. Det er samarbeids-arrangementer mellom franske sjøstridskrefter og SACLANT's. Det er seks underordnede kommandoer; henholdsvis Den vest-atlantiske, Den øst-atlantiske, Den iberisk-atlantiske, Den atlantiske slagflåte, Ubåt-kommandoen og STANAVFORLANT. Kjernen i Den atlantiske slagflåte utgjøres av fire angrepshangarskip som er brakt tilveie fra den amerikanske 2. Flåte; hangarskips-baserte fly sammen med rakettubåter tar seg av den kjernefysiske slagrolle.

BELGIA

Befolkning: 9 800 000.

Militærtjeneste: 12 måneder.*

Væpnede styrker i alt: 89 700.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 49.9 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974: 41 104 millioner franc (\$ 1079 millioner).

\$ 1 = 38.1 franc (1974), 35.99 franc (1973).

Hæren: 65 400 (inklusive Sanitetstjenesten).

1 pansret brigade.

3 mekaniserte brigader.

3 oppklaringsbataljoner.

3 motoriserte infanteribataljoner.

(III) DEN ALLIERTE KANAL-KOMMANDO (ACCHAN) har sitt hovedkvarter i Northwood, nær London. Øverstkommanderende (CINCCHAN) er en britisk admiral. Kanalkommandoens rolle i krigstid er å øve kontroll over Den engelske kanal og den sørlige del av Nordsjøen. Mange av Belgias, Storbritannias og Nederlands mindre krigsskip er øremerket for denne kommando, likeledes en del maritime fly. Det er samarbeids-arrangementer med franske sjøstridskrefter. En Stående Kanalsjøstridsstyrke (STANAVFORCHAN) ble dannet 2. mai 1973, og består av anti-mine-skip fra Belgia, Nederland og Storbritannia; andre interesserte nasjoner kan delta på midlertidig basis. Kommandoen sorterer operativt/kommandomessig under CINCCHAN.

Politiske tiltak

De politiske retningslinjer som NATO-medlemmene i 1967 ble enige om, omfatter begrepet politisk varslingsstid i en krisesituasjon samt muligheten av å skjelve mellom en fiendes militære evne og hans politiske hensikter. Den strategiske doktrine som ble definert av DPC (dvs. Forsvarsplanlegningskomitéen) i desember 1967 går ut på at angrep mot NATO-territorium skal møtes på dertil egnede styrke-nivåer, inklusive kjernefysiske våpen.

1 fallskjerm-kommando-regiment.

3 artilleribataljoner.

3 ingeniørbataljoner.

2 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med 8 *Honest John*.

2 bakke-til-luft rakett-bataljoner med 24 *HAWK*.

4 luftskvadroner med 75 *Alouette II* helikoptre og 11 *Do-27*.

334 *Leopard* og 112 *M-47* middelstunge stridsvogner; 125 *Scorpion* og 14 *M-41* lette stridsvogner; 1000 *M-75* og *AMX* pansrede personellkjøre-

* Vernepliktige tjenestegjør 12 måneder hvis de er stasjonert i Tyskland. En reduksjon til 10 måneder for dem som tjenestegjør i Tyskland vil finne sted fra slutten av 1974.

tøyer; 90 M-108 105mm, 26 M-44 og 40 M-109 155mm og 12 203mm, 10 M-110 203mm selvdrevne haubitser; luftvernkanoner; 10 *Honest John* bakke-til-bakke raketter (er i ferd med å bli erstattet med *Lance*), 36 *HAWK* bakke-til-luft raketter (ca. 500 lette pansrede kampkjørtøyer inkl. 111 *Scimitar* selvdrevne panservern/luftvern-kanoner, 84 JPZ 4-5 selvdrevne panservernkanoner og 55 *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner er bestilt.)

DEPLOYERING: *Tyskland*: 2 divisjons-hovedkvarterer, 1 pansret brigade og 3 mekaniserte infanteribrigader.

Reserver: 8 000 øvede mannskaper: 1 mekanisert brigade og 1 motorisert infanteribrigade.

Sjøstridskreftene: 4 200.

7 havgående minesveipere/minejegerfartøyer.
9 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.
14 strandgående minesveipere.
2 støttefartøyer (hver med 1 lett helikopter).
2 HSS-1 og 3 *Alouette III* helikoptre.
(4 eskortefartøyer for anti-ubåt-krigføring bestilt).
Reserver: 7 600.

Luftvåpenet: 20 100; 185 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med F-104G.
3 jagerbomberskvadroner med *Mirage VBA*.
2 allværsjagerskvadroner med F-104G.
1 rekognoseringsskvadron med *Mirage VBR*.
(En kampskvadron har normalt 18–21 fly.)
2 transportskvadroner med 12 C-130H, 2 DC-3, 12 *Pembroke*, 2 *Falcon 20* og 4 DC-6A/C.
1 søke- og redningsskvadron med 5 HSS-1 og 6 S-58 helikoptre.
8 bakke-til-luft rakett-skvadroner med 16 *Nike-Hercules*.
(5 *Sea King* og 3 HS-748 er bestilt).

Paramilitære styrker: 15 000 gendarmeri-tropper.

STORBRITANNIA

Befolkning: 56 230 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 354 600 (inkl. 14 300 kvinner samt 9 300 mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 177.1 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974–75: £ 3654 millioner (\$ 8721 millioner).

\$ 1 = £ 0.419 (1974), £ 0.388 (1973).

Strategiske styrker:

SLBM: 4 atomdrevne undervannsbåter med ballistiske raketter, hver med 16 *Polaris A-3* raketter. Tidlig varslingsystem mot ballistiske raketter (BMEWS), stasjon i Fylingdales.

Hæren: 178 300 (inkl. 5 700 kvinner og 7 900 mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

13 pansrede regimenter.

5 pansrede oppklaringsregimenter.

47 infanteribataljoner.

3 fallskjermataljoner.

5 Gurkha-bataljoner.

1 regiment for spesielle luftoppdrag.

2 regimenter med *Honest John* bakke-til-bakke raketter og 203mm selvdrevne haubitser.

23 øvrige artilleriregimenter.

1 bakke-til-luft rakett-regiment med 12 *Thunderbird*.

14 ingeniør-regimenter.

(59 av de ovennevnte enheter er organisert i 5 pansrede, 10 mekaniserte eller infanteri-, 1 fallskjerm- og 1 Gurkha-brigade).

900 *Chieftain* middelstunge, 180 FV-101 *Scorpion* lette stridsvogner; *Saladin* panservogner; *Ferret*, *Shorland* patruljevogner; FV-432, *Saracen* pansrede personellkjørtøyer; 105mm *Abbot*- og M-107mm selvdrevne kanoner; M-109 155mm selvdrevne haubitser; 12 M-110 203mm selvdrevne haubitser; Modell 56 105mm kløv- haubitser; 105mm lett feltkanon; *Honest John* bakke-til-bakke raketter (*Lance* er bestilt); *Carl Gustav* panservernrakettkastere; *Vigilant* og *Swingfire* styrte panservernvåpen; L-40/70 luftvernkanoner; *Blowpipe* og *Thunderbird* bakke-til-luft raketter (*Fox* patruljevogner, *Blowpipe*, *Rapier* bakke-til-luft raketter er bestilt); 2 SRN-6, 2 CC-7 luftputefartøyer.

2 taktiske enheter av Hærens Luftvåpen i 17 skvadroner og 8 selvstendige flights * med 20 *Beaver* lette fly; 120 *Scout*, 10 *Alouette AH-2*, 175 *Sioux* helikoptre (*Lynx* og *Gazelle* er bestilt).

DEPLOYERING:

Storbritannia: United Kingdom Landstridskrefter: 1 divisjonsstab, 4 brigader og 1 fallskjermbrigade, 1 bataljonsgruppe, 1 regiment for spesielle luftoppdrag, 1 Gurkha-infanteribataljon. Hovedkvarteret for Nord-Irland med 3 brigadestaber, 1 pansret oppklaringsregiment, 17 enheter i infanterirollen, 2 militærpolitiregimenter, 3 felt-

* Flight (brukes også på norsk): En underavdeling under skvadron. (overs. anm.)

ingeniør-skvadroner (dvs. ingeniørkompanier) og 4 skvadroner fra Hærens Luftvåpen.

Tyskland: * Den Britiske Rhin-Armé (BAOR) på 55 500 omfatter 1 armékorpsstab, 3 divisjonsstaber, 5 pansrede brigader, 1 mekanisert brigade, 2 artilleribrigader (inkl. *Thunderbird* bakke-til-luft rakett-regiment) og 2 pansrede oppklaringsregimenter. I Berlin er der én infanteribrigade med en styrke på 3 000.

Singapore: 1 infanteribataljonsgruppe.

Brunei: 1 Gurkha-bataljon.

Hong Kong: 9 300; 1 pansret oppklaringseskadron med lette stridsvogner; 2 brigader med 2 britiske og 3 Gurkha-infanteribataljoner; 1 artilleriregiment.

Kypros: 1 infanteribataljon og 1 pansret oppklaringseskadron som del av FN-styrken (UNFICYP); 1 infanteribataljon og 1 pansret oppklaringseskadron i garnison i de såk. Suverene Base-områder (styrken i ferd med å bli øket).

Gibraltar: 1 infanteribataljon.

Belize: 1 bataljonsstab og 1 kompani.

Reserver: 300 000 Regulære reserver, 55 300 i Territorialhæren og Den Frivillige Reserve; 7 700 i Ulster Forsvarsregiment (11 bataljoner).

Sjøstridskreftene: 78 100 (inklusive Flåtens Luftvåpen, det såk. «Royal Marines» – dvs. marineinfanteri-korpset –, 3 600 kvinner samt 800 mannskaper vervet utenfor Storbritannia); 74 større overflatekrigsskip.

Undervannsbåter, angreps;

8 atomdrevne, 22 dieseldrevne.

Overflateskip:

1 hangarskip.

2 «commando carriers» (1 med *Seacat* overflate-til-luft raketter).

2 angrepskryssere med *Seacat* overflate-til-luft raketter.

2 kryssere med 4 *Sea King* helikoptre, *Seacat* overflate-til-luft raketter.

9 jagere (8 med *Seaslug I* og *Seaslug II* overflate-til-luft raketter, 1 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter og *Ikara* anti-ubåt-raketter), hver med 1 helikopter for anti-ubåt-krigføring.

58 fregatter: 35 for generelle oppdrag, hver med 1 helikopter (32 med *Seacat* og 2 med *Ikara*; 8 vil få *Exocet* overflate-til-overflate raketter); 16 for anti-ubåt-krigføring (9 med *Seacat* og 1 med helikopter); 3 med luftvern og 4 med flyledningsutstyr (med *Seacat*).

39 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.

6 strandgående minesveipere.

5 kyst-patroljefartøyer.

6 patrulje/sjøverts forsvarsbåter.

2 luftputefartøyer (SRN-6, BH-N7).

(Inkludert i ovenstående er følgende skip i reserve, som undergår endringer m.h.t. utstyr, eller som er under ombygging: 1 atomdrevne og 5 dieselundervannsbåter, 1 «commando carrier», 1 jager, 10 fregatter, 3 minesveipere. 2 atomdrevne undervannsbåter, 4 jagere, 7 fregatter og 4 patruljefartøyer er under bygging).

Flåtens Luftvåpen: 30 kampfly.

1 slagskvadron med 14 *Buccaneer* S2 (med *Martel* luft-til-bakke raketter).

1 luftforsvarsskvadron med 12 *Phantom* FG1.

1 skvadron for tidlig luftvarsling med 4 *Gannet*.

9 helikopterskvadroner for anti-ubåt-krigføring: 5 med *Sea King*, 2 med *Wasp*, 2 med *Wessex/Wasp* og *Sea King*.

1 søke- og rednings-skvadron og 3 flights med *Whirlwind*, 1 flight med *Wessex* helikoptre.

5 støtte- og forsynings-helikopter-skvadroner med *Wessex*. (*Gazelle* og *Lynx* helikoptre er bestilt).

Marineinfanteri-korpset («Royal Marines»): 8 000.

1 kommando-brigade med 3 kommando-avdelinger; SRN-6 Mk5 luftputefartøyer.

DEPLOYERING:

Malta: 1 kommando-avdeling.

Falklandsøyene: 1 løsrevet underavdeling.

Gibraltar: 1 løsrevet underavdeling.

Reserver: (Sjøstridskrefter samt Marineinfanteri): 27 500 regulære og 7 000 frivillige; 11 kystgående minesveipere.

Luftvåpenet: 98 200 (inkl. 5 000 kvinner samt 600 mannskaper vervet utenfor Storbritannia); ca. 500 kampfly.

6 slagskvadroner med 50 *Vulcan* B2.

4 slagskvadroner med *Buccaneer*.

2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med *Hunter*.

6 slag/angreps/rekognoserings-skvadroner med *Phantom* F-4M.

4 nærstøtteskvadroner med 48 *Harrier*.

2 lette nærstøtteskvadroner med *Jaguar*.

8 avskjæringsjagerskvadroner med *Lightning*.

* Enkelte enheter av Den britiske Rhin-armé tjenestegjør etter tur korte perioder i Nord-Irland, og er da fraværende fra Tyskland i opp til 6 måneder. Det berørte antall mannskaper er gjennomsnittlig 4 000.

- 1 avskjæringsjagerskvadron med *Phantom F-4K*.
 - 1 rekognoseringskvadron med *Vulcan SR2*.
 - 1 rekognoseringskvadron med 15 *Victor SR2*.
 - 2 rekognoseringskvadroner med *Canberra PR9*.
 - 1 skvadron for tidlig luftvarsling med *Shackleton*.
 - 6 maritime rekognoseringskvadroner med *Nimrod*. (Kampflyskvadroner har 6–18 fly).
 - 3 tankflyskvadroner med 24 *Victor K1A*.
 - 5 strategiske transportskvadroner med 14 *VC-10*, 10 *Belfast*, 15 *Britannia* og 8 *Comet C4*.
 - 7 taktiske transportskvadroner, 6 med *C-130 Hercules*, 1 med *Andover*.
 - 5 lette kommunikasjons- (sambands-?) skvadroner med *HS-125 Andover*, *Basset*, *Devon*, *Pembroke*; *Sycamore* og *Whirlwind* helikoptre.
 - 9 helikopterskvadroner med 60 *Wessex*, 30 *Whirlwind* og 26 *SA-330 Puma*.
 - 2 *Bloodhound* bakke-til-luft rakett-skvadroner. (*Jaguar*, *HS-1182*, *Bulldog* og *Puma* er bestilt).
- Det er 11 bakkeforsvars- og luftforsvarsskvadroner fra Det Kongelige Luftvåpenregiment, 1 med *Tigercat*, 2 med *Rapier* bakke-til-luft raketter (flere er bestilt) og 5 med *LA0/70* luftvernkanoner.

DEPLOYERING: Det Kongelige Luftvåpen (RAF) omfatter en operativ hjemmekommando («Strike Command», dvs. «Slag-kommandoen»), United Kingdom Regionale Luftforsvarskommando, samt to oversjøiske kommandoer – Det Kongelige Luftvåpen (RAF) Tyskland (8 600), og Det Nære Østen Luftvåpen. Skvadroner er deployert oversjøisk som følger:

Tyskland: 4 *F-4*; 2 *Buccaneer*; 2 *Lightning*; 3 *Harrier*; 1 *Wessex*; 2 skvadroner fra RAF-regimentet.

Gibraltar: Løsrevet underavdeling med *Hunter*.

Det Nære Østen: (a) Kypros: 2 *Vulcan*; 1 *Lightning*; 1 *Hercules*; 1 *Whirlwind*; 2 skvadroner fra RAF-regimentet; 1 skvadron med *Bloodhound*.
(b) Malta: 1 *Nimrod*; 1 *Canberra*.

Singapore: Løsrevne underavdelinger med *Nimrod* og *Wessex* helikoptre.

Hong Kong: Løsrevne underavdelinger med helikoptre, samt fra RAF-regimentet.

Belize: Løsrevet underavdeling fra RAF-regimentet.

Reserver: 31 800 regulære; ca. 200 frivillige.

CANADA

Befolkning: 22 560 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 83 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ US 118.1 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974–75: \$ Can. 2361 millioner

(\$ US 2429 millioner.)

\$ US 1 = \$ Can. 0.972 (1974),

\$ Can. 0.995 (1973).

Hæren: (Landstridskrefte): * 33 000.

Canada: Den Mobile Kommando (ca. 18 000).

1 luftbårent regiment.

3 stridsgrupper som hver omfatter:

3 infanteribataljoner.

1 oppklaringsregiment.

1 redusert lett artilleriregiment (bestående av 2 batterier).

Støtteenheter.

330 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 820 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 120 *Ferret* panservogner; 60 105mm «kløv»-haubitser, 50 105mm haubitser, 50 M-109 selvdrevne haubitser; 138 106mm og 800 *Carl Gustav* panservernrakettkastere; SS-11 styrte panservernvåpen; CL-89 «drone». (*TOW* styrte panservernvåpen og 100 *Blowpipe* bakke-til-luft raketter er bestilt).

En gruppe er beregnet for operasjoner i Europa, en del av den (en luft-transportabel bataljonsgruppe) for bruk i AMF (dvs. ACE Mobile Styrker, jfr. foran – overs. anm.). De øvrige grupper bidrar til det nordamerikanske bakkeforsvar, samt til FN-oppsetninger.

Europa: En mekanisert kampgruppe på 2 800 mann, med 32 *Centurion* middelstunge stridsvogner, 375 M-113 pansrede oppklarings-personellkjøretøyer, 18 M-109 155mm selvdrevne haubitser og *Kiowa* helikoptre.

Kypros (UNFICYP): 482 mann (i ferd med å forsterkes).

Egypt (UNEF): 884 mann.

SYRIA (UNDOF): 172 mann.

Reserver: ca. 14 400.

Sjøstridskreftene: (Maritime styrker): *

4 undervannsbåter (3 fhv. britiske *Oberon*-klasse).

4 helikopterbærende jagere for anti-ubåt-krigføring med 2 CHSS-2 og 2 *Sea Sparrow*.

13 fregatter for anti-ubåt-krigføring, 2 med helikoptre, 4 med *ASROC*.

* De kanadiske Væpnede Styrker har siden februar 1968 vært integrert under én felleskommando. De respektive styrker som her er oppgitt henholdsvis for Hæren, Sjøstridskreftene og Luftvåpenet, er kun tilnærmet.

- 7 eskortejagere for anti-ubåt-krigføring med 1 helikopter.
- 3 støttefartøyer med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter og 2 CHSS-2 helikoptre.

Det Maritime Luft-element består av:

- 4 maritime patruljeskvadroner med 33 CL-28 *Argus*.
- 1 maritim patruljeskvadron med CS-2F-3 *Tracker*.
- 1 skvadron for anti-ubåt-krigføring med CHSS-2 *Sea King* helikoptre.
- 4 skvadroner for diverse (støtte-, forsynings- og transportmessige) oppdrag med *Tracker*, T-33, *Dakota* og *Twin Huey*.

Reserver: ca. 2 600.

Luftvåpenet: (Luftstridskreftene)¹⁾ 36 000; 162 kampfly.

Canada:

Den Mobile Kommando:

- 2 CF-5 taktiske jagerskvadroner (til bruk i AMF).
- 6 helikopterskvadroner med CUH-1N, CH-113A, COH-58A.

Luftforsvarskommandoen (den kanadiske komponent av NORAD): 8 600.

- 3 avskjæringsjagerskvadroner med F-101B/C.
- 4 hoved- og 18 støtte-stasjoner av den såk. «Distant Early Warning Line» (DEW, dvs. linjen for tidlig fjernvarsling).
- 28 stasjoner for langtrekkende radar (den såk. «Pine Tree Line» eller «Nåletrere linjen»).

1 SAGE²⁾ kontrollsenter.

1 CF-100 øvingsskvadron for elektronisk krigføring (under avvikling).

Lufttransportkommandoen: 6 430.

- 1 skvadron med *Boeing 707-320C* transport-/tankfly.
- 2 skvadroner med 23 C-130E *Hercules*.
- 4 transport-/søke- og rednings-skvadroner med 15 CC-115 *Buffalo*, 8 CC-138 *Twin Otter* og 9 CH-113 *Labrador* helikoptre.
- 1 lett transportskvadron med 7 CC-109 *Cosmopolitan*, og 7 *Falcon*.

(5 C-130H og 8 CH-47C er bestilt.)

Europa: 2 300; 3 angrepsskvadroner med CF-104D.

Reserver: ca. 700, 30 *Otter* lette transportfly.

DANMARK

Befolkning: 5 060 000.

Militærtjeneste: Frivillig; 9 måneders verneplikt for Supplementsstyrken.

Væpnede styrker i alt: 37 100.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 30.2 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974-75: 3 300 millioner kroner (\$ 551 millioner).

\$ 1 = 5.99 kr. (1974), 5.63 kr. (1973).

Hæren: 21 500.

5 mekaniserte infanteribrigader, hver på 1 stridsvognsbataljon, 1 mekanisert bataljon, 1 artilleribataljon, 1 oppklaringseskadron og støtteenheter. 1 infanteribataljonsgruppe.

200 *Centurion* middelstunge stridsvogner; M-41 lette stridsvogner; 670 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm haubitser; 72 M-109 155mm selvdrevne haubitser;³⁾ 203mm haubitser;³⁾ *Honest John* bakke-til-bakke raketter,³⁾ 12 Hughes 500M (OH-6A) helikoptre.

(120 *Leopard* middelstunge stridsvogner, *TOW* styrte panservernvåpen er bestilt.)

DEPLOYERING: Kypros (UNFICYP: 250 mann.

Reserver: Supplementsstyrken: 4 500, kan innkalles på øyeblikkelig varsel; Felthær-reserven: 41 000; Den Regionale Forsvarsstyrke: 24 000, 21 infanteribataljoner, 7 artilleribataljoner, panservernkompanier, støtte-enheter; Hjemmevernet: 50 000.

Sjøstridskreftene: 6 000.

- 6 kystgående undervannsbåter (2 tyske U-4-klasse).
- 2 jagere.
- 4 fiskeribeskyttelsesfartøyer.
- 4 kystgående eskortefartøyer (korvetter).
- 9 sjøverts forsvars-fartøyer.
- 12 hurtiggående patruljebåter (8 med overflate-til-overflate raketter er bestilt).
- 7 kystgående mineleggere.
- 12 minesveipere (4 strandgående).
- 13 patruljefartøyer (7 mindre enn 100 tonn).
- 8 *Alouette III* helikoptre.

Reserver: 4 000. Hjemmevernet: 4 300, med små patruljebåter.

¹⁾ Jfr. noten forrige side.

²⁾ SAGE («Semi-Automatic Ground Environment»): Betegnelsen på det integrerte kommando- og kontrollsystem for det nord-amerikanske aktive luftforsvaret (NORAD), jfr. foran under De Forente Stater. (overs. anm.)

³⁾ Med leveringsevne for både konvensjonelle og kjernefysiske stridsladninger, men der er ingen kjernefysiske stridshoder på dansk jord.

Luftvåpenet: 9 600; 123 kampfly.

- 1 jagerbomberskvadron med 20 F-35XD *Draken*.
 - 2 jagerbomberskvadroner med 40 F-100D/F.
 - 2 avskjæringsjagerskvadroner med 25 F-104G og 15 CF-104G.
 - 1 rekognoseringskvadron med 23 RF-35XD *Draken*.
 - 1 transportskvadron med 8 C-47 og 2 C-54.
 - 1 søke- og rednings-skvadron med 8 S-61 helikoptre.
 - 4 bakke-til-luft rakett-skvadroner med *Nike-Hercules*.
 - 4 bakke-til-luft rakett-skvadroner med *HAWK*. (6 F-100F, 5 TF-35 *Draken* og 3 C-130H transportfly er bestilt).
- Reserver: 7 000. Hjemmevernet: 11 500.

FRANKRIKE

Befolkning: 52 000 000.

Militærtjeneste: 12 måneder.

Væpnede styrker i alt: 502 500 (271 300 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 277.4 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974: 38 221 millioner franc.

(\$ 7 913 millioner).

\$ 1 = 4,83 franc (1974), 4,10 franc (1973).

Strategiske styrker:

SLBM: 3 atomdrevne ubåter med ballistiske raketter, hver med 16 MSBS M-1 raketter (en fjerde vil være operativ i 1976).¹⁾

IRBM: 2 skvadroner, hver med 9 SSBS S-2 raketter.

Fly:

9 skvadroner med 36 *Mirage IVA* bombefly.

3 skvadroner med 11 KC-135 tankfly.

18 *Mirage IVA* bombefly i reserve.

Hæren: 331 500 (inklusive 216 000 vernepliktige og Hærens flyvåpen).

5 mekaniserte divisjoner.

1 luftbåren divisjon (2 brigader).

1 lufttransportabel motorisert brigade.

2 alpejeger-brigader.

9 panservogn-regimenter.

2 motoriserte infanteriregimenter.

1 fallskjerm-bataljon.

21 infanteribataljoner.

1 bakke-til-bakke rakett-regiment med 6 *Pluton*.

2 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med 8 *Honest John*.²⁾

3 bakke-til-luft rakett-regimenter med 54 *HAWK* utskyttingsramper.

910 AMX-30 middelstunge stridsvogner; 1 120 AMX-13 lette stridsvogner; ca. 850 lette pansrede kampkjøretøyer, inkl. 620 Panhard EBR tunge og AML lette panservogner; 150 AMX-10 pansrede personellkjøretøyer; AMX selvdrevne 105mm kanoner og 155mm haubitser; Modell 56 105mm «kløv»-haubitser; 120mm bombekastere; 30mm to-rørs selvdrevne luftvernkanoner; *STRIM*, *Milan*, SS-11/12 *HOT*, *Harpon* styrte panservernvåpen; *Pluton*, *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *Roland* og *HAWK* bakke-til-luft raketter.

Hærens flyvåpen (ALAT): 3 700.

2 Grupper, seks divisjoner og 7 regionale kommandoer.

70 Bell, 175 *Alouette II*, 60 *Alouette III* og 105 SA-330 *Puma*, 45 SA-341 *Gazelle* helikoptre.

150 lette fly med faste vinger.

DEPLOYERING: (inkl. Sjøstridskreftene og Luftvåpenet).

Den strategiske reserve («Force d'Intervention»): 2 luftbårne og 1 lufttransportabel motorisert brigade.

Manøverstyrkene («Force de Manoeuvre»):

Første Armé: 2 mekaniserte divisjoner og 2 bakke-til-bakke rakett-bataljoner i Tyskland, 58 000; 3 mekaniserte divisjoner i støtte i Frankrike; ca. 2 000 mann i Berlin.

Afars og Issas-territoret: 2 000 infanteritropper, 3 fregatter.

Réunion/Diego Suarez: 4 000; 1 infanteribataljon, 1 jager, 3 minesveipere, landgangsfartøy.

Andre steder i Afrika: ca. 4 000.

Stillehavsterritoriene: 2 bataljoner.

Karibiske område: 1 bataljon.

De resterende tropper er stasjonert i Frankrike for territorialforsvar («*Défense Opérationnelle du Territoire*» – DOT). Deres styrke er ca. 52 000, inklusive to alpejeger-brigader, 21 infanteribataljoner, 3 pansrede kavaleriregimenter og ett artilleriregiment. Mobilisering ville bringe styrken opp i 80 bataljoner i alt.

Reserver: ca. 400 000.

Sjøstridskreftene: 69 000 (16 500 vernepliktige) (inklusive Marinens flyvåpen); 49 større overflatekrigsskip.

¹⁾ Ytterligere to SSBN (dvs. atomdrevne ubåter med ballistiske raketter) under bygging; evt. bygging av en sjette er under vurdering.

²⁾ De kjernefysiske stridshoder som var underlagt et «dobbel-nøkkel-system» med De forente stater, ble trukket tilbake i 1966.

- 19 angreps-undervannsbåter (dieseldrevne).
- 2 hangarskip (hver med 40 fly).
- 2 kryssere (1 med *Exocet* overflate-til-overflate rakett og *Masurca* overflate-til-luft raketter; 1 med 8 tunge helikoptre for anti-ubåt-krigføring).
- 20 jagere (3 med *Masurca* overflate-til-luft raketter og *Malafon* anti-ubåt-våpen; 4 med *Tartar* overflate-til-luft raketter; 8 for anti-ubåt-krigføring med *Malafon*; 4 for flyledning; 1 kommando-).
- 25 fregatter.
- 8 flåte-minesveipere.
- 38 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.
- 15 patruljefartøyer (1 med SS-11 overflate-til-overflate raketter).
- 7 landgangsskip og 14 landgangsfarkoster.

Marinens Flyvåpen: 13 000; 181 kampfly.
 2 jagerbomberskvadroner med 36 *Etendard IVM*.
 2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 F-8E (FN) *Crusader*.
 2 skvadroner for anti-ubåt-krigføring med 36 *Alizé*.
 5 maritime rekognoseringskvadroner med 38 *Atlantic* og 23 P-2.
 1 rekognoseringskvadron med 12 *Etendard IV-P*.
 2 helikopterskvadroner for anti-ubåt-krigføring med 19 *Super Frelon* og 12 HSS-1.
 3 helikopterskvadroner med 17 *Alouette II*, 25 *Alouette III*.
 Reserver: ca. 50 000.

Luftvåpenet: 102 000 (38 800 vernepliktige);
 431 kampfly.

Luftforsvarskommandoen (CAFDA): 9 000.
 3 avskjæringsjagerskvadroner med 45 *Mirage IIIC*.
 2 avskjæringsjagerskvadroner med 30 *Mirage FI* (en tredje er i ferd med å settes opp).
 3 avskjæringsjagerskvadroner med 45 *Super Mystère B-2*.
 (Automatisk *STRIDA II* luftforsvarssystem).

Det taktiske luftvåpen (FATAC – inndelt i 1. og 2. CATAC): 13 500.
 8 jagerbomberskvadroner med 120 *Mirage IIIE*.
 2 jagerbomberskvadroner med 30 *Mirage V*.
 4 jagerbomberskvadroner med 56 F-100D.
 2 jagerbomberskvadroner med 30 *Jaguar*.
 2 lette bombeflyskvadroner med 30 *Vautour* (er i ferd med å trekkes inn).
 3 lette rekognoseringskvadroner med 45 *Mirage III R/RD*.

Lufttransportkommandoen (COTAM): 7 400.
 8 taktiske transportskvadroner; 3 med 50 Transall C-160F og 4 med 120 Nord 2501 *Noratlant*.

- 2 tunge transportskvadroner med 4 DC-6B, 3 DC-8.
- 1 transportskvadron med 5 DC-6 og 2 Br 763.
- 4 helikoptertransportskvadroner med 93 H-34 og *Alouette II/III*.

Paramilitære styrker: 70 000 gendarmeri-tropper.

FORBUNDSREPUBLICKEN TYSKLAND

Befolkning: 62 100 000 (inklusive Vest-Berlin).
 Militærtjeneste: 15 måneder.
 Våpnede styrker i alt: 490 000 (240 000 vernepliktige).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 385.4 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974: DM 27 555 millioner (\$ 10 764 millioner).
 \$ 1 = DM 2.56 (1974), DM 2.40 (1973).

Hæren: 340 000 (190 000 vernepliktige).
 13 pansrede brigader.
 12 pansrede infanteribrigader.
 3 motoriserte infanteribrigader.
 2 fjell-brigader.
 3 luftbårne brigader.
 Disse er organisert i 3 korps og 12 divisjoner.
 2 stridsvognsregimenter (hver med 2 bataljoner).
 11 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med *Honest John*.
 4 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med *Sergeant*.
Territorialhæren: Styrke i fredstid 35 000 (5 000 vernepliktige); mobiliseringsstyrke 218 700. 8 geografiske kommandoer, med Hjemmeforsvarsbrigader bestående av 2 aktive motoriserte infanteribataljoner, 1 pansret infanterikompani og 1 bombekasterkompani. Ytterligere 2 infanteribataljoner, 2 kompanier og støtte-enheter er på kader-styrke. Territorialhæren sørger for forsvarsenheter, sambands-, ingeniør-, politi- og forsynings-/støtte-enheter ved mobilisering.
 1 360 M48A2 *Patton* og 2 200 *Leopard* middels-tunge stridsvogner; 758 HS-30 og 1 567 *Marder*, 2 374 Hotchkiss og 3 330 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 770 stridsvognsødeleggere med 90mm kanon og 316 med SS-11 styrte panservernvåpen; 277 105mm, 72 155mm haubitser; 587 155mm, 77 203mm selvdrevne haubitser; 148 175mm selvdrevne kanoner; 209 multiple (dvs. fler-rørs) rakett-kastere; 640 20mm, 300 40mm, 496 40mm selvdrevne luftvernkanoner; 1 000 *Redeye* bakke-til-luft raketter; *Cobra*, *Milan*, *TOW* styrte panservernvåpen; 71 *Honest John*, 19 *Sergeant* bakke-til-bakke raketter; 85 CH-53G,

194 UH-1D og 234 *Alouette II* helikoptre; 18 Do-27 lette fly.
Reserver: 518 000.

Sjøstridskreftene: 39 000 (inklusive 11 000 vernepliktige samt Marinens flyvåpen).
13 kystgående undervannsbåter (ytterligere 11 i bestilling for 1974).
11 jagere (3 med *Tartar* overflate-til-luft raketter).
6 hurtiggående fregatter.
5 korvetter for anti-ubåt-krigføring.
11 hurtiggående kamp-støtte-skip.
57 minesveipere (16 kystgående, 21 hurtiggående, 2 for minejakt, 18 strandgående).
40 hurtiggående patruljebåter (14 vil ha *Exocet* overflate-til-overflate raketter innen slutten av 1974).
22 landgangsfartøyer.

Marinens flåvåpen: 6 000; 148 kampfly.
4 jagerbomber-/rekonoseringsskvadroner med 128 F-104G og RF-104G.
2 maritime rekonoseringsskvadroner med 20 Br-1150 *Atlantic*.
1 søke- og rednings-helikopterskvadron med 21 *Sea King* Mk41 og 7 H-34G.
1 skvadron for diverse (støtte-, forsynings- og transport-) formål med 20 Do-28.
Reserver: 27 000.

Luftvåpenet: 111 000 (39 000 vernepliktige); 468 kampfly.
6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 108 F-104G.
4 kombinerte jager for angrep mot bakkemål-/jagerskvadroner med 72 F-104G.
8 kombinerte jager for angrep mot bakkemål-/rekonoseringsskvadroner med 168 G-91R3.
4 avskjæringsjagerskvadroner med 60 F-4F (under ombygging).
4 rekonoseringsskvadroner med 60 RF-4E.
4 transportskvadroner med 56 Transall C-160.
4 helikopterskvadroner med 80 UH-1D.
8 bakke-til-bakke rakett-skvadroner med 72 *Pershing*.
24 bakke-til-luft rakett-batterier med 216 *Nike-Hercules*.
36 bakke-til-luft rakett-batterier med 216 *HAWK*.
Reserver: 85 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensepoliti.

HELLAS

Befolkning: 8 970 000.
Militærtjeneste: 24 måneder.
Væpnede styrker i alt: 161 200 (112 000 vernepliktige). *
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973: \$ 16.4 milliarder.
Forsvarsbudsjett 1974: 18 000 millioner drachmer (\$ 602 millioner).
\$ 1 = 29.9 drachmer (1974),
29.9 drachmer (1973).

Hæren: 121 000 (85 000 vernepliktige).
1 panserdivisjon.
11 infanteridivisjoner (8 på kader-styrke).
13 selvstendige infanteribrigader (10 på kader-styrke).
1 fallskjerm-kommando-brigade.
2 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med 8 *Honest John*.
1 bakke-til-luft rakett-bataljon med 12 *HAWK*.
300 M-47, 500 M-48 og 60 AMX-30 middelstunget stridsvogner (ytterligere 130 AMX-30 er bestilt); M-24, M-26 og M-41 lette stridsvogner; M-8 og M-20 panservogner; M-2, M-3, M-59 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; 175mm selvdrevne kanoner; 25-punds, 105mm, 155mm og 203mm haubitser; 40mm, 75mm og 90mm luftvernkanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *HAWK* bakke-til-luft raketter; Bell 47G helikoptre.
DEPLOYERING: Kypros, 1 bataljon, 950 mann.
Reserver: ca. 230 000.

Sjøstridskreftene: 17 500 (11 000 vernepliktige).
7 undervannsbåter.
9 jagere.
4 eskortejagere.
4 hurtiggående patruljebåter med *Exocet* overflate-til-overflate raketter (4 er bestilt).
3 kystpatruljefartøyer.
12 hurtiggående torpedobåter (mindre enn 100 tonn).
5 motorkanonbåter.
2 kystgående mineleggere.
14 minesveipere.
14 landgangsskip (8 stridsvognsbærende, 5 middeltunge, 1 dokk).
8 landgangsfartøyer.
Reserver: ca. 20 000.

* De greske væpnede styrker ble øket ved mobilisering av reservister under Kypros-krisen i juli 1974.

Luftvåpenet: 22 700 (16 000 vernepliktige); 220 kampfly.

5 jagerbomberskvadroner med 18 F-4E og 62 F-84F.

2 jagerbomberskvadroner med 40 F-104G.

3 avskjæringsjagerskvadroner med 40 F-5A.

1 avskjæringsjagerskvadron med 16 F-102A.

2 rekognoseringskvadroner med 18 RF-84F, 14 RF-5A.

1 maritim rekognoseringskvadron med 12 HU-16B.

3 transportskvadroner med 35 C-47 og 44 *Noratlant*.

2 helikopterskvadroner med 14 UH-1H, 4 Bell 47G, 4 H-19B.

Øvingsenhetene omfatter 70 T-33, 22 T-41, 20 T-6, 18 T-37, 10 F-5B.

1 bakke-til-luft rakett-bataljon med *Nike-Hercules*. (F-4E, 60 A-7D, 40 *Mirage FI* og 18 C-130H er bestilt).

Reserver: ca. 25 000.

Paramilitære styrker: 30 000 gendarmeri-tropper; 69 000 i Nasjonalgarden.

ITALIA

Befolkning: 55 110 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet: 15 måneder; Sjøstridskreftene: 24 måneder.

Væpnede styrker i alt: 421 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 138.2 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974: 2 373 milliarder lire

(\$ 3 673 millioner).

\$ 1 = 646 lire (1974, 579 lire (1973)).

Hæren: 306 500.

2 panserdivisjoner, hver med 2 pansrede brigader og 1 mekanisert brigade.

5 infanteridivisjoner, hver med 2 infanteribrigader og 1 mekanisert brigade.

1 selvstendig pansret kavaleribrigade.

4 selvstendige infanteribrigader.

5 alpejeger-brigader.

1 luftbåren brigade.

1 amfibie-regiment.

1 bakke-til-bakke rakett-brigade med 2 bataljoner med *Honest John*, 2 bataljoner med 203mm selvdrevne haubitser og 1 infanteribataljon.

4 bakke-til-luft rakett-bataljoner med *HAWK*.

700 M-47, 300 M-60 og 300 *Leopard* middelstunge stridsvogner (ytterligere 500 stk. *Leopard* er bestilt); 3 300 M-113, noen LVT-4 pansrede personellkjøretøyer; 155mm kanoner; M-107 175mm

selvdrevne kanoner; Modell 56 105mm «kløv»-haubitser; 105mm, 155mm haubitser; M-44 155 mm, M-109 155mm, M-55 203mm selvdrevne haubitser; M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner; *Mosquito*, *Cobra*, SS-11 styrte panservernvåpen (130 *TOW* er bestilt); 8 *Honest John* (skal erstattes med *Lance*); 68 *HAWK*.

Hærens flyvåpen. 21 enheter med 150 Piper L-18/19/21A, Cessna O-1E, en del SM. 1019 lette fly (100 SM. 1019, 20 AM-3C er bestilt); over 270 helikoptre inkl. 120 AB-47G/J, 50 AB-204B, 30 AB-205A, 60 AB-206A/B-1 og 6 CH-47C (ytterligere 20 CH-47C, 12 Augusta 101G og 30 AB-206 er bestilt).

Reserver: 550 000.

Sjøstridskreftene: 44 500 (inkl. flyvåpen og 1 700 marineinfanteri-tropper).

9 undervannsbåter.

3 kryssere (2 med *Terrier* overflate-til-luft raketter og 4 helikoptre for anti-ubåt-krigføring; 1 med 9 AB-204B helikoptre for anti-ubåt-krigføring, 1 *Terrier/ASROC* utskytningsrampe).

10 jagere (4 med helikoptre for anti-ubåt-krigføring, *Standard* og *Tartar* overflate-til-luft raketter).

10 fregatter (6 med helikoptre for anti-ubåt-krigføring).

11 korvetter.

4 havgående, 37 kystgående og 20 strandgående minesveipere.

13 hurtiggående patruljebåter (2 med *Seakiller* Mk 2 overflate-til-overflate raketter).

1 hydrofoilbåt med *Otomat* overflate-til-overflate raketter.

2 landgangsskip.

72 landgangsfarkoster.

2 marineinfanteribataljoner.

Marinens flyvåpen: 20 kampfly.

2 maritime rekognoseringskvadroner med 20 S-2 *Tracker*.

5 helikopterskvadroner med 24 SH-3D, 32 AB-204B og 12 A-106.

Reserver: 65 000.

Luftvåpenet: 70 000; 279 kampfly.

6 jagerbomberskvadroner (2 med 36 F-104G, 2 med 30 F-104S og 2 med 36 G-91Y).

2 lette angrepsskvadroner med 35 G-91R.

6 allværsjagerskvadroner med 90 F-104S.

3 rekognoseringskvadroner med 38 RF-104G.

2 maritime rekognoseringskvadroner med 14 Breguet 1150 *Atlantic*.

3 transportskvadroner med 32 C-119 (skal erstattes

med 32 av 44 G.222 som er bestilt) og 14 C-130H *Hercules*.
 2 transportskvadroner med Convair 440, DC-6 og 2 DC-9.
 1 lett transportskvadron med 15 PD-808 *Vespa Jet*.
 2 søke- og rednings-skvadroner med 12 HU-16 fly og 15 AB-204 helikoptre.
 Helikoptrene omfatter 60 AB-204B, 90 AB-205, 2 AB-206A, en del AB-47 G/J.
 12 bakke-til-luft rakett-grupper med 96 *Nike-Hercules*.
 Reserver: 30 000.
 Paramilitære styrker: 80 000 «carabinieri».

LUXEMBOURG

Befolkning: 354 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 550.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973: \$ 1.8 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974: 677 millioner franc (\$ 18 millioner).
 \$ 1 = 38.1 franc (1974), 35.99 franc (1973).
 Hæren: 550.
 1 lett infanteribataljon.
 1 selvstendig kompani.
 106mm rekylfri våpen og 81mm bombekastere. (*TOW* styrte panservernvåpen er bestilt).
 Paramilitære styrker: 350 gendarmeri-tropper.

NEDERLAND

Befolkning: 13 500 000.
 Militærtjeneste: Hæren: 16-18 måneder; Sjøstridskreftene og Luftvåpenet: 18-21 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 113 900.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973: \$ 63.7 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974: 6 149 millioner gulden (\$ 2 303 millioner).
 \$ 1 = 2.67 gulden (1974), 2.60 gulden (1973).
 Hæren: 75 000 (inkl. 44 500 vernepliktige, 7 000 reservister).
 2 pansrede brigader.
 4 mekaniserte infanteribrigader.
 2 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med *Honest John*.
 400 *Centurion* og 485 *Leopard* middelstunge stridsvogner; AMX-13 lette stridsvogner; 2 000 AMX-VCI, YP-408 og M-113 pansrede personellkjøre-

tøyer; 250 M-59 155mm kanoner; 105mm, 155 mm, 203mm haubitser; M-107 175mm selvdrevne kanoner; AMX 105mm, M-109 155mm og M-110 203mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; M-72 *LAW*, *Carl Gustav* og 106 mm panservern-rakettkastere; LA0/70 luftvernkanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter. (60 *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner og *TOW* er bestilt).

DEPLOYERING:

Tyskland: 1 mekanisert brigade, 1 oppklaringsbataljon.

Reserver: ca. 300 000, hvorav 40 000 kan innkalles på øyeblikkelig varsel. 1 infanteridivisjon og korpstropper, inkl. 1 selvstendig infanteribrigade, ville bli fullt oppsatt ved innkalling av reservister. Atskillige infanteribrigader kunne evt. mobiliseres, hvis dette skulle være nødvendig for det territoriale forsvar.

Sjøstridskreftene: 19 000 (inkl. 2 800 marineinfanteritropper, 2 000 i marinens flyvåpen, 3 600 vernepliktige).
 6 undervannsbåter.
 1 krysser med *Terrier* overflate-til-luft raketter.
 6 fregatter med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 1 lett helikopter for anti-ubåt-krigføring.
 10 jagere.
 6 små fregatter.
 5 patruljefartøyer.
 3 støtte-skip for anti-mine-krigføring.
 24 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.
 16 strandgående minesveipere.
 1 hurtiggående kampstøtteskip.
 2 amfibiestridsgrupper.
 1 kompani for krigføring under fjell-/arktiske forhold.

Marinens flyvåpen: 2 000; 23 kampfly.
 2 maritime rekognoseringsskvadroner med 8 Br-1150 *Atlantic* og 15 P-2 *Neptune*.
 2 helikopterskvadroner med 7 AB-204B og 12 *Wasp*.

DEPLOYERING: Nederlandske Antiller: 1 jager, 1 amfibiestridsgruppe, 1 løsrevet underavdeling for maritim rekognosering.

Reserver: ca. 20 000; hvorav 9 000 kan innkalles på øyeblikkelig varsel.

Luftvåpenet: 19 900 (inkl. 5 400 vernepliktige, 2 000 reservister); 162 kampfly.

- 2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.
- 4 jagerbomberskvadroner med 72 NF-5A/B.
- 2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 F-104G.
- 1 rekognoseringsskvadron med 18 RF-104G.
- 1 transportskvadron med 12 F-27.
- 20 NF-5B øvelsesfly.
- 3 observasjons- og kommunikasjons-/sambandskvadroner (underlagt Hær-kommando) med 54 *Alouette III* helikoptre og 24 Piper L-21.
- 8 bakke-til-luft rakett-skvadroner med 32 *Nike-Hercules*.
- 11 bakke-til-luft rakett-skvadroner med 66 *HAWK*.

Reserver: ca. 18 300.

Paramilitære styrker: 3 700 gendarmeri-tropper.
Hjemmevernet 4 000 (ved mobilisering).

NORGE

Befolkning: 4 000 000.

Militærtjeneste: Hæren, 12 måneder; Sjøstridskreftene¹⁾ og Luftvåpenet²⁾, 15 måneder.

Væpnede styrker i alt: 34 900 (22 900 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
\$ 20.5 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974: 3 704 millioner kroner
(\$ 680 millioner).

\$ 1 = 5.45 kroner (1974), 5.24 kroner (1973).

Hæren: 17 700 (13 200 vernepliktige).

1 brigade-gruppe bestående av 1 pansret, 2 mekaniserte infanteribataljoner i Nord-Norge.

Selvstendige pansrede eskadroner, infanteribataljoner og artilleriregimenter.

78 *Leopard* og 38 M-48 middelstunge stridsvogner; M-8 panservogner; M-113 og BV-202 pansrede personellkjøretøyer; 105mm og M-109 155mm selvdrevne haubitser; 107mm bombekastere; 57 mm, 75mm panservernkanoner; 84mm *Carl Gustav*, 106mm panservern-rakettkastere; Bofors L-60 luftvernkanoner; L-18 og L-19 lette fly. (*TOW* og *Carl Gustav* er bestilt).

Reserver: 135 000. 12 kombinerte regimenter (brigader) på 5 000 mann hver, støtte-enheter og territorial-styrker; Heimevern (alle tjenestegrener) 80 000.

Sjøstridskreftene:¹⁾ 8 300, inkl. 1 600 i kystartilleriet (5 200 vernepliktige).

15 kystgående undervannsbåter.

5 fregatter.

- 2 kystgående eskortefartøyer (korvetter).
- 26 hurtiggående patruljebåter³⁾ (med *Penguin* overflate-til-overflate raketter).
- 20 torpedobåter.
- 10 kystgående minesveipere og 4 mineleggere.
- 1 støtteskip.
- 7 landgangsfartøyer.
- 36 kystartilleribatterier.
- 10 *Sea King* helikoptre.

Reserver: 22 000.

Luftvåpenet:²⁾ 8 900 (4 500 vernepliktige); 107 kampfly.

3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 48 F-5A (dvs. «Frihetsjageren» – o. a.)

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 22 CF-104G (dvs. kanadisk bygget «Starfighter» – o. a.).

1 allværsjagerskvadron med 16 F-104G (dvs. amerikansk bygget «Starfighter» – o. a.).

1 (foto-) rekognoseringsskvadron med 16 RF-5A.

1 maritim rekognoseringsskvadron med 5 P-3B (dvs. «Orion» – o. a.).

1 transportskvadron med 6 C-130H (dvs. «Hercules» – o. a.).

2 helikopterskvadroner med 32 UH-1B.

3 lette luftvern bataljoner med 40mm L/70 kanoner.

4 bakke-til-luft rakett-batterier med *Nike-Hercules*.

Reserver: 17 500; 9 lette luftvern bataljoner for flyplass-forsvar med L/60 40mm kanoner.

PORTUGAL

Befolkning: 9 200 000.

Militærtjeneste: Hæren 24 måneder, Luftvåpenet 36 måneder, Sjøstridskreftene 48 måneder.

Væpnede styrker i alt: 217 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 11.1 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1973: 11 926 millioner escudos
(\$ 523 millioner).

\$ 1 = 25.1 escudos (1974), 22.8 escudos (1973).

Hæren: 179 000.

2 stridsvognsregimenter.

4 kavaleriregimenter.

¹⁾ Betegnelse i Norge: «Sjøforsvaret» (o. a.)

²⁾ Betegnelse i Norge: «Luftforsvaret» (o. a.)

³⁾ Dvs. kanonbåter. (o. a.)

1 kavaleribataljon, 5 selvstendige eskadroner.
 21 infanteriregimenter.
 7 lette infanteribataljoner, 13 infanteribataljoner og 13 infanterikompanier.
 7 artilleriregimenter (2 middelstunge, 5 lette), 6 artilleribataljoner og 5 artilleribatterier.
 1 kystartilleriregiment.
 1 luftvernartilleriregiment, 2 luftvernartilleribataljoner, 3 luftvern-/kystartilleribatterier.
 3 ingeniørbataljoner.
 3 sambandsbataljoner.
 (Noen av de ovennevnte enheter danner 2 infanteridivisjoner, på eller under halv styrke).
 M-47 og M-4 middelstunge stridsvogner; M-41 lette stridsvogner; Humber Mark IV og EBR-75 panservogner; AML-60 rekognoseringsvogner; FV-1609 og M-16 halvt beltedrevne pansrede personellkjøretøyer; 200 25-punds, 5.5 tomers kanoner, 105mm og 140mm haubitser; kyst- og luftvernartilleri.

DEPLOYERING:

Ca. 25 infanteri-, 4 fallskjerm-bataljoner og støtteenheter er stasjonert i Afrika. De aktuelle personell-antall, inklusive lokalt vervede er:

Angola: 57 000.

Moçambique: 50 000.

Portugisisk Guinea: 27 000.

Reserver: 550 000.

Sjøstridskreftene: 19 500 (inklusive 3 400 marineinfanteritropper).

4 undervannsbåter (fransk *Daphne*-type).

8 fregatter.

6 ubåtjagere/korvetter.

29 kystgående patruljefartøyer.

9 kystgående minesveipere.

25 patrulje-barkasser (26 på under 100 tonn).

64 landgangsfartøyer (58 på under 100 tonn).

Reserver: 12 000.

Luftvåpenet: 18 500; 127 kampfly.

2 lette bombeflyskvadroner med 6 B-26 *Invader* og 10 PV-2.

2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 30 G-91.

1 avskjæringsjagerskvadron med 25 F-86F.

6 anti-oppørers («counter-insurgency»)-flights¹⁾ med 50 bevæpnede T-6K.

1 maritim patruljeskvadron med 6 P-2V5.

20 *Noratlas*, 20 C-47, 10 DC-6 og 15 C-45 transportfly.

13 T-33, 25 T-37 og 40 T-6 rekognoserings-/øvelsesfly.

2 *Alouette II*, 80 *Alouette III*, 11 SA-330 *Puma* helikoptre.

(28 CASA 212 *Aviocar* transportfly samt *Puma* og *Alouette* helikoptre er bestilt).

1 fallskjermregiment på 3 300.

Paramilitære styrker: 9 700 i Den nasjonale republikanske garde.

TYRKIA

Befolkning: 38 940 000.

Militærtjeneste: 20 måneder.

Væpnede styrker i alt: 453 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 21.5 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974-75: 13 427 millioner liras (\$ 995 millioner).

\$ 1 = 13.5 liras (1974), 13.7 liras (1973).

Hæren: 365 000.

1 panserdivisjon.

2 mekaniserte infanteridivisjoner.

12 infanteridivisjoner.

4 pansrede brigader.

3 mekaniserte infanteribrigader.

5 infanteribrigader.

1 fallskjerm-brigade.

2 pansrede kavaleriregimenter.

3 bakke-til-bakke rakett-bataljoner med *Honest John*.

1800 M-47 og M-48 middelstunge stridsvogner; M-24, M-26 og M-41 lette stridsvogner; M-36 stridsvognsødeleggere; M-8 panservogner; M-59 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm og 155mm selvdrevne kanoner; 105mm, 155mm og 203mm haubitser; SS-11 og *Cobra* styrte panservernvåpen; 40mm, 75mm og 90mm luftvernkanoner; 12 *Honest John* bakke-til-bakke raketter; Do-27, Do-28D-1 *Sky Servant* og U-1 *Beaver* lette fly; 20 AB-206 og 20 Bell 47G helikoptre.

DEPLOYERING: Kypros, 1 bataljon, 650 mann.²⁾
 Reserver: 750 000.

Sjøstridskreftene: 40 000.

15 undervannsbåter.

14 jagere.

1) Flight: luft-taktisk underavdeling, normalt tilsv. en halv skvadron. (o. a.)

2) Tyrkia øket sine styrker på Kypros med anslagsvis 20-30 000 i juli 1974.

7 eskortefartøyer.
11 hurtiggående patruljebåter (2 på under 100 tonn).
27 motor-kanonbåter og 14 motor-barkasser.
16 kystgående og 4 strandgående minesveipere.
8 mineleggere.
90 landgangsfartøyer.
1 maritim rekognoseringskvadron med 12 S-2E *Tracker*.
3 AB-205A helikoptre for anti-ubåt-krigføring.
Reserver: 25 000.

Luftvåpenet: 48 000; 290 kampfly.

1 jagerbomberskvadron med F-4.
2 jagerbomberskvadroner med 33 F-104G.
5 jagerbomberskvadroner med F-100D.

2 jagerbomberskvadroner med F-5A.
1 avskjæringsjagerskvadron med 28 F-5A.
2 allværsjagerskvadroner med 30 F-102A.
3 rekognoseringskvadroner med RF-84F og RF-5A.
(En kamp-skvadron har gjennomsnittlig 18 fly).
3 transportskvadroner med 14 C-47, 10 C-130 og 20 Transall.
10 Bell UH-1D, Sikorsky UH-19D og en del AB-204B helikoptre.
2 bakke-til-luft rakett-bataljoner med 72 *Nike-Ajax/Hercules*.
(F-4, 16 Transall er bestilt).

Paramilitære styrker: 75 000 gendarmeritropper inklusive 3 mobile brigader).

ØVRIGE EUROPEISKE LAND

ALBANIA

Befolkning: 2 420 000.

Militærtjeneste: Hæren, 2 år; Luftvåpenet, Sjøstridskreftene og spesialenhetene 3 år.

Væpnede styrker i alt: 38 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 1.0 milliard.

Forsvarsutgifter 1974: 610 millioner leks

(\$ 122 millioner).

\$ 1 = 5 leks.

Hæren: 30 000.

1 stridsvognsbrigade.

6 infanteribrigader (2 på kader-nivå).

Noen lette kystartilleri-batterier.

70 T-34, 15 T-54 og T-59 middelstunge stridsvogner; T-62 lette stridsvogner; 20 BA-64, BTR-40 og BTR-152 pansrede personellkjøretøyer; SU-76 selvdrevne kanoner; 122mm og 152mm kanoner/haubitser; 45mm, 57mm, 76mm og 85 mm panservernkanoner; 37mm og 85mm luftvernkanoner.

Sjøstridskreftene: 3 000.

4 undervannsbåter (fhv. sovjetiske W-klasse).

5 kystgående eskortefartøyer (fhv. sovjetiske *Kronstadt*-klasse).

40 motortorpedobåter (12 fhv. sovjetiske P-4, 28 fhv. kinesiske *Hu Chwan* klasse hydrofoillbåter).

10 anti-mine-skip (2 fhv. sovjetiske T-43, 6 T-301 klasse).

10 fhv. sovjetiske PO-2 patruljebåter.

Luftvåpenet: 5 000; 72 kampfly.

2 jagerskvadroner med 24 MiG-15/F-2 (kinesiske).

2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 MiG-19 og 12 MiG-21 (kinesiske).

1 transportskvadron med 3 An-2 og 3 Il-14.

2 skvadroner med 20 Mi-1 og Mi-4 helikoptre.

SA-2 bakke-til-luft raketter.

Reserver (alle tjenestegrener): 100 000.

Paramilitære styrker: 15 000: Intern sikkerhetsstyrke 5 000; grensestyrke 10 000.

FINLAND

Befolkning: 4 674 000.

Militærtjeneste: 8–11 måneder.

Væpnede styrker i alt: 35 800 (28 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 17.5 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974: 944 millioner mark (\$ 261 millioner).

\$ 1 = 3.62 mark (1974), 3.65 mark (1973).

Hæren: 30 300.

1 pansret brigade (omtrent halv styrke).

6 infanteribrigader (ca. 35 prosent styrke).

8 selvstendige infanteribataljoner.

3 feltartilleriregimenter.

5 selvstendige feltartilleribataljoner.

2 kystartilleriregimenter.

3 selvstendige kystartilleribataljoner.

1 luftvernregiment.

4 selvstendige luftvern bataljoner.

T-54, T-55 og *Charioteer* middelstunge stridsvogner; PT-76 lette amfibiestridsvogner; BTR-50P pansrede personellkjøretøyer; 105mm, 122mm og 130mm kanoner; 105mm, 122mm, 150mm og 152mm haubitser; 81mm og 120mm bombekastere; 55mm og 95mm rekylfrie våpen; *Vigilant* og SS-11 styrte panservernvåpen; ZSU-57-2, ZSU-23-2, 35mm Oerlikon og 40mm Bofors luftvernkanoner.

DEPLOYERING: Kypros (UNFICYP) 226 (er i ferd med å bli øket), Egypt (UNEF) 497.

Sjøstridskreftene: 2 500.

3 fregatter (én brukes som øvingsfartøy).

2 korvetter.

1 patruljefartøy med overflate-til-overflate raketter (eksperimentmessig).

15 hurtiggående patruljebåter (på under 100 tonn).

5 patruljebåter.

1 kystgående minelegger.

6 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 3 000; 47 kampfly.

3 jagerskvadroner med 35 MiG-21F, 12 Saab J-35 BS *Draken* og Fouga *Magister*.

Ca. 8 DC-3, Il-28 og *Beaver* transportfly.

60 *Magister*, 30 *Safir*, 3 MiG-15 UTI og 2 MiG-21 UTI treningsfly.

3 Mi-4, 2 Mi-8, 1 *Alouette II* og 1 AB-206 A helikoptre.

Reserver: 685 000 (29 000 pr. år gjennomgår øving).

Paramilitære styrker: 3 700 grensevakter.

IRLAND

Befolkning: 3 050 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 12 300.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 6.8 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974: £ 27 millioner *
 (\$ 64 millioner).
 \$ 1 = £ 0.419 (1974), £ 0.388 (1973).

Hæren: 11 300.
 9 infanteribataljoner.
 4 oppklaringseskadroner.
 3 feltartilleribatterier.
 8 ingeniørkompanier.
 1 luftvernatteri.
 4 AML H90, 16 AML H60 panservogner; 30 Panther VTT/M-3, 17 *Unimog* pansrede personellkjøretøyer; 48 25-punds kanoner; 72 m/41 C 120mm bombekastere; 447 84mm *Carl Gustav* og 96 90mm IIIO panservern-rakettkastere; 26 40mm Bofors luftvernkanoner.

Reserver: 19 800: Regulær reserve 1 200; Territorialhæren 17 400.

Sjøstridskreftene: 430.
 1 fiskeri-beskyttelses-fartøy.
 3 kystgående minesveipere (fhv. britiske *Ton*-klasse).

Luftvåpenet: 570; 7 kampfly.
 3 *Vampire* T-55 (skal trekkes inn i slutten av 1974), 4 BAC *Provost*, 8 *Chipmunk* og 8 Cessna FR-172; 2 *Dove* lette transportfly; 8 *Alouette III* helikoptre.
 (6 *Super Magister* CM-170 skal leveres 1974-75).

JUGOSLAVIA

Befolkning: 21 190 000.
 Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet, 15 måneder; Sjøstridskreftene, 18 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 230 000.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:
 \$ 18.4 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1974: 19.6 milliarder dinarer (\$ 1 298 millioner).
 \$ 1 = 15.1 dinarer (1974), 15.5 dinarer (1973).

Hæren: 190 000.
 10 infanteridivisjoner.
 8 pansrede brigader.

20 selvstendige infanteribrigader.
 2 fjell-brigader.
 1 luftbåren bataljon.
 1 500 T-54/55, T-34 og M-47 og ca. 650 M-4 middelstunge stridsvogner; en del PT-76 lette amfibiestridsvogner; M-3, M-8, BTR-50P, BTR-60P, BTR-152 og M-590 pansrede personellkjøretøyer; M-18 (76mm), M-36 (90mm), SU-100 selvdrevne kanoner; 76.2mm, 122mm, 130mm, 155 mm kanoner; 105mm, 155mm haubitser; 105mm selvdrevne haubitser; rakettkastere; 120mm bombekastere; 75mm, 82mm rekylfrie våpen; 57mm, 100mm panservernkanoner; *Snapper*, *Sagger* styrte panservernvåpen; 20mm, 30mm, 37mm, 85mm, 88mm luftvernkanoner og ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner.

Sjøstridskreftene: 20 000.
 5 undervannsbåter.
 1 jager.
 20 kystgående eskortefartøyer.
 10 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
 55 torpedobåter (15 *Shershen*-klasse).
 25 patruljebåter.
 30 anti-mine-fartøyer (14 elve-minesveipere).
 34 landgangsfartøyer.
 25 kystartilleribatterier.

Luftvåpenet: 20 000; 275 kampfly.
 12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 10 F-84, 20 *Kraguj* og 95 *Galeb/Jastreb*.
 8 jagerskvadroner med 110 MiG-21.
 2 rekognoseringskvadroner med 15 RT-33A og 25 *Galeb/Jastreb*.
 56 transportfly, inkl. C-47, Il-14, Il-18 og An-12.
 60 *Galeb*, 30 T-33 og noen MiG-21 UTI treningsfly.
 15 *Whirlwind*, 35 Mi-4, 25 Mi-8 og 5 *Alouette III* helikoptre (130 SA-341 *Gazelle* er bestilt).
 8 bakke-til-luft rakett-batterier med SA-2.

Paramilitære styrker og reserver: 19 000 grensevakter; 1 000 000 territorialforsvarsstyrke (planlagt øket til 3 000 000).

SPANIA

Befolkning: 35 250 000.
 Militærtjeneste: 18 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 284 000.

* Oppgave for 9 måneder til desember 1974, senere vil budsjettåret falle sammen med kalenderåret.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 61.018 milliarder.

Forsvarsutgifter 1973: 65.7 milliarder pesetas

(\$ 1 131 millioner).

\$ 1 = 57.3 pesetas (1974), 58.1 pesetas (1973).

Hæren: 208 000.

1 panserdivisjon.

1 mekanisert infanteridivisjon.

1 motorisert infanteridivisjon.

2 fjell-divisjoner.

1 pansret kavaleribrigade.

11 selvstendige infanteribrigader.

(De ovenstående enheter er alle på over 70 prosent styrke.)

1 fjell-brigade.

1 lufttransportabel brigade.

1 fallskjerm-brigade.

2 artilleribrigader (1 kystartilleri).

1 bakke-til-luft rakett-bataljon med *Nike-Hercules*.

1 bakke-til-luft rakett-bataljon med *HAWK*.

200 AMX-30, 350 M-47 og M-48 middelstunget stridsvogner; 250 M-24 og M-41 lette stridsvogner; *Greyhound* panservogner; AML-60/90 og M-3 rekognoseringsvogner; 50 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 75mm, 122mm, 155mm kanoner; 105mm, 155mm og 175mm selvdrevne kanoner; 200 105mm, 155mm og 203mm haubitser; 108mm, 216mm og 300mm fler-rørs rakettkastere; 120mm bombekastere; 89mm, 106 mm panservernvåpen; 90mm selvdrevne panservernkanoner; 40mm L/70 og 90mm luftvernkanoner; 88mm kystartillerikanoner; 20 Cessna O-1E, 20 CASA 127 lette fly; 6 Bell 47G, 12 UH-1B, 16 UH-1H og 16 AB-206A helikoptre (6 CH-47C transport-helikoptre er bestilt); *HAWK* bakke-til-luft raketter.

Sjestridskreftene: 43 000 (inkl. 7 000 marineinfanteri-tropper).

6 undervannsbåter (2 *Daphne*-klasse er bestilt).

1 helikopter-hangarskip.

1 krysser.

20 jagere (ytterligere 5 er bestilt).

6 fregatter (2 med *Standard* overflate-til-luft raketter; ytterligere 3 er bestilt).

5 korvetter.

3 barkasser for anti-ubåt-krigføring.

3 torpedobåter.

23 minesveipere.

14 landgangsskip/farkoster.

3 helikopterskvadroner for anti-ubåt-krigføring og 1 lett helikopterskvadron med 6 SH-D3, 4 AB-204B, 9 H-19, 5 Hughes 500 M, 15 Bell 47H-1G,

Bell 212 og Sikorsky CH-47. (8 AV-8A *Harrier* er bestilt).

Luftvåpenet: 33 000; 201 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 36 F-4C.

2 jagerbomberskvadroner med 24 *Mirage IIIIEE*.

4 jagerbomberskvadroner med 36 SF-5A og 36 SF-5B.

2 jagerbomberskvadroner med 44 HA-200 *Saeta*.

1 jagerbomberskvadron med 25 HA-220 *Super Saeta*.

1 skvadron for anti-ubåt-krigføring med 11 SA-16B.

1 søke- og redningsskvadron med 11 HU-16A.

Transportfly omfatter C-47, DC-4, CASA 207 *Azor*, *Caribou*; 12 KC-97L tankfly.

Øvingsfly omfatter 6 *Mirage III DE* og 6 SF-5B.

Helikoptre omfatter AB-205, AB-206 og AB-47.

(21 *Mirage F-1*, 4 C-130H, 32 C-212 *Aviocar*, 8 *Chinook* og 8 *Cobra* er bestilt.)

Paramilitære styrker: 65 000 i *Guardia Civil*.

DEPLOYERING: (utenfor fastlands-Spania): 41 000.

Balearene: 6 000.

Kanariøyene: 8 000.

Ceuta: 8 000, inkl. 1 regiment av Fremmedlegionen.

Melilla: 9 000, inkl. 1 regiment av Fremmedlegionen.

Spansk Sahara: 10 000, inkl. 2 regimenter av Fremmedlegionen.

SVEITS

Befolkning: 6 580 000.

Militærtjeneste: 4 måneders rekruttutdannelse, repetisjonsøvelser à 3 uker pr. år i 8 år, à 2 uker i 3 år og à 1 uke i 2 år.

Væpnede styrker i alt: 6 500 regulære og 36 000 vernepliktige (total mobiliserbar styrke 625 000; militsen kan bli fullt mobilisert i løpet av 48 timer).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973:

\$ 45.9 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1974: 2 662 millioner franc

(\$ 884 millioner).

\$ 1 = 3.01 franc (1974), 2.89 franc (1973).

Hæren: 3 500 regulære (inkl. luftforsvarstropper), 30 000 vernepliktige, 536 500 milits-tropper (reservister).

1 fjell-korps bestående av 3 fjell-infanteridivisjoner.

3 korps, hvert bestående av 1 mekanisert, 1 infanteri- og 1 grense-divisjon.

23 selvstendige grense-, festnings- eller «redoubt»-brigader.
 300 *Centurion*, 150 Pz-61 og 170 Pz-68 middeltunge stridsvogner; 200 AMX-13 lette stridsvogner; 1 250 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm kanoner; 105mm, 155mm og 150 M-109U 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 83mm, 106mm rekylfrie våpen; 50mm, 57 mm og 90mm panservernkanoner; 20mm, 25mm, 30mm, 34mm og 35mm luftvernkanoner; 10 patruljebåter.

Luftvåpenet: 3 000 regulære, 6 000 vernepliktige, 46 000 militær-tropper (vedlikehold utføres av sivilt personell); 290 kampfly.

- 5 avskjæringsjager-/angrep mot bakkemål skvadroner med 80 *Hunter* F-58.
- 2 avskjæringsjager-/angrep mot bakkemål skvadroner med 30 *Mirage III S*.
- 13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 150 *Venom* FB-50.
- 2 rekognoseringskvadroner med 30 *Mirage III RS*.
- 1 transportskvadron med 3 Ju-52/3 m.
- 5 lette fly-skvadroner med 20 Do-27, en del Pilatus *Porter*.
- 2 helikopterskvadroner med 30 *Alouette II*.
- Ca. 50 *Alouette III* helikoptre.
- 1 fallskjermkompani.
- 3 luftbase-regimenter.
- 1 bakke-til-luft rakett-regiment à to bataljoner, hver med 32 *Bloodhound*.

Reserver (alle tjenestegrener): 582 500.

SVERIGE

Befolkning: 8 240 000.
 Militærtjeneste: Hæren og Sjøstridskreftene 7½ – 15 måneder, Luftvåpenet 9 – 14 måneder.
 Våpnede styrker totalt: 18 000 regulære, 13 900 reservister og 54 200 vernepliktige, pluss 112 400 vernepliktige på årlige repetisjonskurs/-øvelser. (Mobiliserbar styrke i alt 750 000).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973: \$ 55.2 milliarder.
 Forsvarsbudsjett 1974–75: 7 221 millioner kroner (\$ 1 641 millioner).
 \$ 1 = 4.40 kroner (1974), 4.01 kroner (1973).

Hæren: 8 200 regulære, 9 000 reservister og 40 400 vernepliktige, pluss 101 000 vernepliktige på 18–40 dagers årlige repetisjonskurs/-øvelser.
 6 pansrede brigader.

20 infanteribrigader.

4 *Norrlands*-brigader.

50 selvstendige infanteri-, artilleri- og luftvern-bataljoner.

23 Lokalforsvarsdistrikter med 100 selvstendige bataljoner og 400–500 selvstendige kompanier.

49 ikke-operative panser-, infanteri- og artilleri-øvingsavdelinger for rekruttutdannelse.

Strv 101, 102 (*Centurion*) og 103B middeltunge stridsvogner; Strv 74 lette stridsvogner (Ikv-91 er bestilt); Pbv302A, SKPF pansrede personellkjøretøyer; Ikv102, Ikv103i 105mm og Bk 1A (L/50) 155mm selvdrevne kanoner; 75mm, 105mm og 155mm haubitser; 90mm panservernkanoner; SS-11, *Bantam* styrte panservernvåpen; *Carl Gustav* og *Miniman* panservernrakettkaster; 20mm, 40mm og 57mm luftvernkanoner; *Redeye* og *HAWK* bakke-til-luft raketter; 20 Sk61 (*Bulldog*), 12 Hkp-3 (AB-204B) og 22 Hkp-6 (*Jet Ranger*) helikoptre.

DEPLOYERING: Kypros (UNFICYP) 225, Egypt (UNEF) 622.

Sjøstridskreftene: 4 400 regulære, 2 900 reservister og 7 500 vernepliktige, pluss 6 800 vernepliktige på årlige repetisjonskurs/-øvelser.

20 undervannsbåter.

8 jagere, 2 med Rb-08 overflate-til-overflate raketter, 4 med *Seacat* overflate-til-luft raketter.

4 hurtiggående fregatter for anti-ubåt-krigføring (2 med lette helikoptre).

1 hurtiggående patruljebåt med *Penguin* overflate-til-overflate rakett.

21 tunge torpedobåter.

16 motortorpedobåter (på under 100 tonn).

24 patrulje-barkasser.

3 mineleggere/ubåt-depot-skip.

9 kystgående mineleggere.

10 mine-depot-skip.

18 kystgående minesveipere.

20 strandgående minesveipere (8 på under 100 tonn).

69 landgangsfartøyer (60 på under 100 tonn).

25 mobile og 45 stasjonære kystartilleribatterier med 75mm, 105mm, 120mm, 152mm og 210mm kanoner og Rb-08 og Rb-52 (SS-11) bakke-til-bakke raketter.

7 Hkp-2 (*Alouette II*), 3 Hkp-4B (Vertol 107), 7 Hkp-4C (KV-107/II), og 10 Hkp-6 helikoptre.

Luftvåpenet: 5 400 regulære, 2 000 reservister og 6 300 vernepliktige, pluss 4 600 vernepliktige på årlige repetisjonskurs/-øvelser; 600 kampfly.

- 9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål, 6 med A-32A *Lansen* (med Rb-04E luft-til-bakke raketter), og 3 med AJ-37 *Viggen*.
- 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med Saab Sk-60B.
- 13 allværsjagerskvadroner med J-35F *Draken*.
- 6 allværsjagerskvadroner med J-35A/D *Draken*.
- 2 rekognoserings-jagerskvadroner med S-32C *Lansen*.
- 3 rekognoserings/dag-jagerskvadroner med S-35E *Draken*.
- (En kamp-skvadron har opptil 18 fly).
- 2 transportkvadroner med 2 C-130E og 5 C-47, *Norseman* og BAC *Pembroke*.
- 5 kommunikasjons- (sambands-)skvadroner med 110 Saab 105 (Sk-60A/B) og 58 SA *Bulldog* (Sk61).
- 5 helikoptergrupper (opptil 2-4 fly i hver) med 1 Hkp-2, 6 Hkp-3 og 10 Hkp-4B.
- 2 bakke-til-luft rakett-skvadroner med *Bloodhound 2*.
- Et fullt EDB-styrt, helautomatisk kontroll- og luftovervåknings-system, *Stril 60*, koordinerer alle luftforsvars-komponentene.
- Reserver (alle tjenestegrener): frivillige forsvarsorganisasjoner 551 500.

ØSTERRIKE

- Befolkning: 7 550 000.
- Militærtjeneste: 6 måneder, etterfulgt av 60 dagers reservisttrening.
- Våpnede styrker i alt: 12 300 regulære, 25 000 vernepliktige (total mobiliserbar styrke 150 000).
- Beregnet bruttonasjonalprodukt 1973: \$ 31.6 milliarder.
- Forsvarsbudsjett 1974: 5 879 millioner schilling (\$ 323 millioner).
- \$ 1 = 18.2 schilling (1974), 17.5 schilling (1973).
- Hæren:** 10 000 regulære, 23 000 vernepliktige.
- 3 mekaniserte brigader (hver med 1 stridsvogns-

- bataljon, 2 mekaniserte infanteribataljoner).¹⁾
- 4 infanteribrigader (3 infanteribataljoner, 1 artilleribataljon).¹⁾
- 1 kommando-bataljon.
- 5 sambandsbataljoner.
- 320 M-47, M-60 middelstunge stridsvogner; 120 *Kuerassier* stridsvognsødeleggere; 470 Saurer 4K4F pansrede personellkjøretøyer; 130 M-2 105mm og M-1 155mm haubitser; 38 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 18 130mm Praga V2S fler-rørs rakettkastere; 300 80mm, 107 M-2 107mm og 82 M-30 120mm bombekastere; 240 M-52/M-55 85mm panservernkanoner.

DEPLOYERING: 1 kompani og 1 felthospital på Kypros (UNFICYP) 240; 1 bataljon i Egypt (UNEF), 613; 1 bataljon i Syria (UNDOF), 508.

Reserver: 112 300; 3 reservebrigader (hver med 3 infanteri- og 1 artilleribataljon);¹⁾ 16 regimenter og 4 bataljoner av *Landwehr* fordelt på 8 regionale militærkommandoer. 690 000 har bundet seg til reservetjeneste.

- Luftvåpenet:** 2 300 regulære; 2 000 vernepliktige; 38 kampfly.²⁾
- 3 jagerbomberskvadroner med 38 Saab 1050E.
- 1 transportkvadron med 3 *Beaver* L-20A, 2 *Short Skyvan*.
- 6 helikopterskvadroner med 23 AB-204B, 13 AB-206A, 25 *Alouette II/III*, 5 OH-13H, 2 S-650E.
- Øvrige fly omfatter 17 Cessna L-19.
- 3 selvstendige luftforsvarsbataljoner.
- 297 20mm Oerlikon, 44 35mm Z/65 *Super Bat*, 59 40 mm 55 og 57 Bofors luftvernkanoner.
- Reserver: 700.

Paramilitære styrker: 11 250 gendarmeri-tropper.

- ¹⁾ Ikke på full styrke; reservebrigadene er på kader-nivå.
- ²⁾ Østerrikske luftenheter inngår som integrert del av hæren, men er her oppført separat av sammenligningshensyn.

FORSVARsutGIFTENE OG DE NASJONALE ØKONOMIER

Land	Brutto- nasjonal- produkt <i>a)</i>	Forsvarsutgifter eller -budsjett						
		Milliarder \$	Millioner \$		\$ pr. capita 1973	Som prosentandel av bruttonasjonalproduktet <i>b)</i>		
	1971		1973	1974		1970	1971	1972
De Forente Stater	1 055,5	79 500	85 800	377	7,7	7,2	6,4	6,2
Sovjet-Unionen <i>c)</i>	547,0	33 042	33 056	134	6,1	5,9	5,7	5,4
WARSZAWA-PAKTEN								
Bulgaria	10,4	316	345	37	2,5	2,5	2,4	2,5
Tsjekkoslovakia	32,1	1 336	1 384	92	3,8	3,7	3,8	3,8
Øst-Tyskland	33,9	2 032	2 171	119	5,1	5,2	5,2	5,3
Ungarn	15,3	424	457	41	2,7	2,7	2,6	2,5
Polen	42,6	1 890	2 073	57	4,1	4,1	3,9	3,7
Romania	25,3	528	572	25	2,1	2,0	1,9	1,7
NATO								
Belgia	28,5	990	1 079	101	2,6	2,1	2,0	2,0
Storbritannia	137,0	8 673	8 721	155	4,8	4,8	4,9	4,9
Canada	91,3	2 154	2 429	106	2,1	1,9	1,9	1,8
Danmark	17,1	568	551	113	2,5	2,3	2,3	1,9
Frankrike	163,1	8 438	7 913	162	3,5	3,5	3,4	3,1
Vest-Tyskland *	216,9	11 291	10 764 <i>d)</i>	182	2,9	2,9	3,1	2,9
Hellas	11,0	552	602	62	3,5	3,8	3,9	3,4
Italia	101,1	3 997	3 673	73	2,7	3,0	3,0	2,9
Luxembourg	1,1	17	18	49	0,9	0,9	0,9	1,0
Nederland	36,3	2 102	2 303	156	3,5	3,4	3,3	3,3
Norge	12,4	666	680	168	3,5	3,4	3,3	3,3
Portugal	6,5	523	data ikke tilgjengelige	61	6,1	5,8	5,2	4,7
Tyrkia	12,9	803	995	21	3,5	3,8	3,6	3,7
ANDRE EUROPEISKE LAND								
Østerrike	16,7	291	323	39	1,1	1,0	1,0	0,9
Irland	4,6	88	64 <i>e)</i>	29	1,1	1,2	1,3	1,3
Finland	11,3	256	261	55	1,4	1,5	1,6	1,5
Spania	36,4	1 131	data ikke tilgjengelige	32	1,8	1,9	1,8	1,9
Sverige	35,4	1 722	1 641	211	3,5	3,3	3,4	3,1
Sveits	24,6	790	884	122	2,1	2,0	1,9	1,7
Jugoslavia	14,4	826	1 298	39	4,5	4,1	4,4	4,5

* Dersom man inkluderer den finansielle bistand til Vest-Berlin vil tallene for Vest-Tyskland bli som følger: 216,9 14 044 13 588 219 3,4 3,6 3,8 3,6

a) Bruttonasjonalproduktene er oppgitt for 1971, siden dette er det siste år hvor man har en bred dekning i offisielle standardiserte statistikker, som gjør det mulig å sammenligne de respektive nasjonale økonomier.
b) Prosentandelene er beregnet i de respektive nasjonale myntenheter. Der hvor offisielle oppgaver for bruttonasjonalprodukt mangler, er anslagsvise beregninger foretatt.

c) Dollar-tallene er omregnet fra anslagsvise beregninger i rubler i henhold til den offisielle kurs av 1973 på 0,72 rubler = \$ 1. Omregningen i henhold til denne konstante kurs er gjort bare for å få vist en trend.

d) 1974-budsjettet er utregnet på et noe annerledes grunnlag enn for tidligere år.

e) Oppgave kun for ni måneder.

Den militærstrategiske balanse mellom NATO og Warszawa-pakten

Enhver vurdering av den militære balanse mellom NATO og Warszawa-pakten innebærer sammenligning av både mannskaps- og materiellstyrker, samt betraktninger vedrørende kvalitative karakteristika – så som geografiske fortrinn, deployering, trening og forsyningsstøtte – og forskjeller med hensyn til doktriner og filosofi.

Visse kvalitative faktorer er av særlig interesse. Av diverse grunner må Sovjet-Unionen antas å ha, innenfor eller nær «operasjonsteateret», styrker som i høy grad avspeiler denne stats doktriner og strategi; på den annen side har NATO, bundet som denne organisasjon er av en multinasjonal politisk prosess og av et offentlig press som ikke eksisterer i Sovjet-Unionen, hatt en tendens til å gå på akkord med hensyn til de militære krav. Selv om meget av Warszawa-paktens materiellutstyr nok ikke holder NATO's kvalitative nivå, så er Warszawa-paktens utstyr i motsetning til NATO's standardisert. For NATO's vedkommende gjør det seg således gjeldende begrensninger med hensyn til innbyrdes materiellutveksling og fleksibilitet. NATO har visse sterke sider, så som de taktiske luftstyrkenes slagkraft, men det er lite dybde i NATO's sentralområde, noe som medfører forsvarsproblemer. På den annen side har også Warszawa-pakten sine sårbare sider, spesielt forsynings-siden; dessuten kan det være en del tvil når det gjelder den politiske pålitelighet av en del av medlemsstatene.

Den vurdering som presenteres i det etterfølgende, bør derfor først og fremst betraktes som en kvantitativ pekepinn, da det på en såvidt begrenset plass som her er vanskelig å vurdere kvalitative faktorer og fastslå deres relevans. Vurderingen er rent militær, og således én-dimensjonal. Hva mer er, en hvilken som helst statisk jevnføring av styrker som står overfor hverandre, kan bare gi begrenset innsikt i hva som eventuelt kan skje under de dynamiske betingelser som gjelder i en

konfliktsituasjon. De to sider er ikke underlagt de samme militære krav: NATO-styrkene er beregnet for forsvar, for å skape i det minste en rimelig grad av tvil på sovjetisk side med hensyn til muligheten av en rask suksess gjennom et konvensjonelt angrep og med hensyn til de kjernefysiske konsekvenser som måtte følge. Den herværende presentasjon må nødvendigvis overforenkles noe som i sakens natur er et meget sammensatt problem, og som ikke så lett lar seg underkaste en analyse.

De respektive karakteristika ved den militære balanse er av sentral betydning for enhver betraktning vedrørende problematikken omkring Gjensidige Styrke-reduksjoner (MFR; «Mutual Force Reductions»), men det geografiske område som man tar for seg i forhandlingene, dekker – iallfall for øyeblikket – bare en del av NATO-området. Et avsnitt ved slutten av den herværende vurdering betoner visse spesielle faktorer som MFR-diskusjonene tør måtte ta i betraktning.

LAND- OG LUFTSTRIDSKREFTER

NATO's tre hoved-underkommandoer, henholdsvis for nordlige, sentrale og sørlige Europa, synes ved første øyekast å gi et bekvemt grunnlag for å foreta en direkte jevnføring med de motstående styrker fra Warszawa-pakten, men visse problemer gjør seg her gjeldende. Den nord-europeiske kommando dekker ikke bare Norge, men også Østersjøområdet, inklusive Danmark, Schleswig-Holstein og innløpene til Østersjøen. Det er ikke mulig å foreta nøyaktige kalkyler med hensyn til de sovjetiske eller Warszawa-paktformasjoner som eventuelt ville bli satt inn i Østersjø-avsnittet snarere enn mot NATO's Sentraleuropeiske kommando, da det både i landstyrkene og luftstyrkene er til stede en høy grad av fleksibilitet som muliggjør begge eventualiteter. For Warszawa-pakten utgjør

Disponible landstridskrefter i fredstid (divisjonsekvivalenter). <i>c)</i>	Nordlige og Sentrale Europa. <i>a)</i>			Sørlige Europa. <i>b)</i>		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Pansrede	12	33	21	6	7	3
Infanteri, mekanisert og luftbårent	13	37	22	32	23	4

denne sektoren en sammenhengende front, skjønt adskillige sovjetiske divisjoner, særlig i Leningrad-området og Kola-halvøya, ville utvilsomt bli satt inn mot Norge. Det nordlige og det sentrale Europa er derfor oppført under ett i de tabeller som følger. Sør-Europa er oppført separat.

Landstridskrefter

Et tradisjonelt sammenligningsgrunnlag er det antall kampdivisjoner som de to sider har (vist i tabellen ovenfor). Dette er i seg selv ikke på langt nær noen adekvat målestokk, for ikke bare varierer divisjonene sterkt med hensyn til organisasjon, størrelse og utstyr, men det er dessuten adskillige kamp-enheter som danner oppsetninger utenfor divisjons-strukturene.

Som en grov indikasjon på de respektive frontlinje-kampressurser på bakken i fredstid, har en telling av divisjoner en viss nytte, når dette blir sett i sammenheng med de forskjellige tabeller som presenteres i det følgende. Det kan imidlertid være villedende å legge for megen vekt på divisjonstallene. Franske formasjoner er ikke tatt med i tabellen; hvis inkludert ville dette medføre ytterligere to mekaniserte divisjoner i NATO's totalantall. *d)* Selv om disse divisjonene er stasjonert i Tyskland og det har vært en del felles planlegging sammen med militære NATO-sjefer, er disse divisjonene ikke avsett som bidrag til NATO, og det er ikke inngått noen avtale om under hvilken militær strategi de eventuelt vil bli benyttet. På den annen side er alle de dertil egnede styrker fra Warszawa-paktlandene inkludert, enskjønt den militære verdi av noen av dem turde være tvilsom av politiske grunner, avhengig av omstendighetene.

Tabellen tilslører en markant ubalanse i Nord-Norge. I Norge er det bare norske styrker, og én brigade-gruppe er stasjonert i nord. De sovjetiske styrker som står rett overfor de norske, eller som eventuelt kan bli satt inn mot dem fra det nord-vestlige Russland, er sannsynligvis av en størrelsesorden på minst fire divisjoner. Dette svære misforhold retter søkelyset mot problemet med å forsvare Nord-Norge mot overraskelses-angrep. For å motvirke denne vanskelige stilling har man utformet et selvforsvars-system, basert på et sterkt Heimevern og rask mobilisering, for å trekke maksimal fordel av landets ulendte terreng og de dårlige vei- og jernbanekommunikasjoner. Det er imidlertid på det rene at forsvar mot et angrep av noen

a) Omfatter på NATO-siden de kommandoer som sjefene for AFCENT og AFNORTH har ansvaret for (se s. 18-19). Frankrike er ikke medregnet, heller ikke noen allierte landstridskrefter i Portugal eller Storbritannia. På Warszawa-pakt-siden er medregnet den kommando som paktens Øverstkommanderende har ansvaret for, unntatt Bulgarias, Ungarns og Romanias væpnede styrker; visse sovjetiske enheter som normalt er stasjonert i det vestlige SSSR samt slike styrker som eventuelt vil bli satt inn i det østersjøiske og norske operasjons-teater er imidlertid inkludert.

b) Omfatter på NATO-siden de italienske, greske og tyrkiske landstyrker (inkl. i asiatisk del av Tyrkia), samt slike amerikanske og britiske enheter som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavs-operasjonsteateret, og, på Warszawa-pakt-siden, Bulgarias, Ungarns og Romanias landstridskrefter samt sovjetiske enheter, normalt stasjonert i Ungarn og sørlige SSSR, som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavs-operasjonsteateret.

c) Divisjoner, brigader og lignende formasjoner, regnet sammen på basis av forholdstallet tre brigader pr. divisjon.

d) Disse er de to divisjoner som er stasjonert i Forbundsrepublikken Tyskland. Der er ytterligere fire i Frankrike, utenfor NATO's område.

størrelse avhenger av hurtig assistanse utenfra.

Ytterligere to skjevheter er verd å bemerke. Den første, som er en levning fra de første etterkrigsårs okkupasjonssoner, er en noe uhensiktsmessig deployering i NATO's Sentral-europeiske kommando: De velutstyrte og sterke amerikanske formasjoner er stasjonert i det sørlige frontavsnitt, et område som for det meste er geografisk begunstiget hva forsvarsmuligheter angår. På de nord-tyske sletter, hvor adkomstveiene til de allierte hovedsteder går og hvor det er liten dybde og få hindre av vesentlig betydning, er derimot styrkene tildels mindre slagkraftige. Den annen skjevhet er at alle de italienske landstridskrefter, som er oppført i tabellen under «Sørlige Europa», er stasjonert i Italia og er således et stykke unna de potensielle kon-

frontasjons-områder såvel i det sørøstlige som det sentrale avsnitt.

Mannskapsstyrker

En jevnføring av de mannskapsstyrker som inngår i de frontlinjekampenheter som er deployert under normale omstendigheter i fredstid (til forskjell fra de totale mannskapsstyrker, som omtales senere) utfyller bildet ytterligere. Tallene som presenteres gjenspeiler de foran nevnte variasjoner i divisjonsoppsetningene, men omfatter også kamptropper i forband over divisjonsnivå samt det personell som direkte støtter dem. Tallene tar også underbemanning med i regningen – mange NATO- og Warszawa-pakt-divisjoner blir i fredstid holdt på langt under full styrke. De oppgaver som er beregnet på dette grunnlag (og som bare kan være rent tilnærmedesvis) gir oss følgende jevnføring:

	Nordlige og Sentrale Europa. a)			Sørlige Europa. b)		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Disponible kamp- og direkte støtte-tropper .. (i tusen)	620	910	610	550	355	105

Tallene omfatter ikke franske styrker; hvis de som er stasjonert i Tyskland regnes med, ville NATO's antall for nordlige og sentrale Europa bli øket med kanskje 50 000.

Tabellen avslører fremdeles en overvekt for Warszawa-pakten i nordlige og sentrale Europa (med forbehold for hvilken verdi som tør tillegges styrkene fra de øst-europeiske land). Tabellen omfatter naturligvis ikke personellet i de dobbelt-baserte amerikanske brigader, fordi dette personell ikke er fysisk tilstede i Europa. Den omfatter imidlertid på Warszawa-paktens side ca. 200 000 tropper som inngår i, eller i direkte støtte for, divisjoner i det vestlige Sovjet-Unionen, siden disse formasjonene åpenbart er beregnet for operasjoner i Sentral-Europa, selv om de befinner seg i en viss avstand i tid og rom fra det aktuelle område.

I sørlige Europa er tallene i NATO's fordel, men tabellen tilslører det forhold at styrkene står vidt adskilt, med italienske tropper deployert i en meget anselig avstand fra henholdsvis Hellas' og Tyrkias.

Forsterkninger

Fremføringen av forsterkninger til operasjonsteateret samt mobilisering av første-linjes reserver er forhold som i vesentlig henseende ville endre de talloppgaver som er anført i det foregående. Det er i virkeligheten sterke begrensninger forbundet med å jevnføre de rene fredstids-styrkeforhold. I en krise eller konfliktsituasjon er det den totale styrke med kamppersonell som kan settes inn, som med

a) og b) Se tilsvarende noter til foregående tabell (s. 40).

	Divisjoner			Selvstendige brigader/ regimenter			Marineinfanteri	
	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Divi- sjoner	Brigader
<i>Aktive styrker</i>								
De Forente Stater	1	1	4	—	2	2	2	—
Storbritannia <i>e)</i>	—	—	1	—	—	4	—	1
Canada	—	—	—	—	—	3	—	—
Belgia <i>e)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	—	—	—	2	3	—	—	—
Vest-Tyskland	—	—	—	—	—	—	—	—
Frankrike	—	3	1	—	—	—	—	—
I alt	1	4	6	2	5	9	2	1
<i>Reservestyrker f)</i>								
De Forente Stater	2	1	5	3	7	11	1	—
Storbritannia	—	—	—	—	—	—	—	—
Canada	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgia	—	—	—	—	1	1	—	—
Nederland	—	—	1	—	—	1	—	—
Vest-Tyskland	—	—	—	—	—	8	—	—
I alt	2	1	6	3	8	21	1	—
Samlede totalantall ..	3	5	12	5	13	30	3	1

tiden blir den viktigste styrkeforholds-indikator. Det er imidlertid store vanskeligheter forbundet med å foreta en numerisk sammenligning av eventuelle andre faktorer enn de potensielt tilgjengelige forsterkninger, da det er så mange variabler og ukjente størrelser som påvirker det tempo hvormed forsterkninger og reserver kunne eller ville bli deployert operativt.

Implisitt i NATO's forsvarsplaner ligger det begrep som benevnes «politisk varslings-tid»: At det vil være et tilstrekkelig forvarsel om et mulig angrep til at man vil være i stand til å øke styrkenes beredskaps-grad, til å sette inn forsterkninger og til å iverksette mobilisering. Dette forutsetter selvfølgelig villigheten – på begge sider – til å sette inn forsterkninger i en krisesituasjon, og samtidig risikere å øke spenningen ved å gjøre dette. Fordelen vil her generelt være hos angriperen, som kan starte mobiliseringen først, håpe å holde sine hensikter tilslørt, og endelig oppnå en viss grad av taktisk overraskelse. Angriperen kan velge sitt angreps-

punkt, og bygge opp en betydelig lokal styrkeovervekt. Forsvareren vil formodentlig starte langsommere, og vil måtte holde seg på vakt på alle punkter.

NATO-styrkene ville bli bygget opp fra to kilder: Henholdsvis mobilisering av reserver for å styrke eller øke antallet av eksisterende formasjoner, samt forflytning inn i operasjonsteateret av formasjoner som i fredstid er stasjonert annetsteds.

Den potensielt raskeste styrke-oppbygging av noen størrelse, ville være fra mobiliseringen av reserver i Europa, noe som ville skje i løpet av et tidsrom på noen ganske få dager. Dette gjelder spesielt Tyskland, hvor reservene ville bringe enhetene opp i krigsberedt styrke (men ikke øke deres antall) og mobilisere Territorialhæren på ca. 220 000 mann, beregnet på å bistå med lokalforsvaret. Også andre

e) Divisjoner beregnet på en 3-brigade-basis.

f) Noen land, i særdeleshet Storbritannia, Canada, Nederland og Frankrike, kan ha planer m.h.t. å mobilisere en del enheter av bataljons størrelse i tillegg til de formasjoner som her er oppført.

europiske nasjoner ville kunne bruke mobiliserte reserver til å styrke sine enheter, og i enkelte tilfeller til å forsterke dem med tilleggs-enheter. Formasjoner fra utenfor det umiddelbart berørte område ville komme fra Canada, Storbritannia og muligens Frankrike, men først og fremst fra De forente stater. I De forente stater er det to dobbeltbaserte brigader samt to divisjoner; alle med sitt utstyr lagret i Tyskland. Disse enhetenes personell kunne forflyttes meget raskt, ved bruk av den meget anseelige disponible lufttransport-kapasitet. I De forente stater er det videre minst 6 divisjoner til (hvorav én med tungt materiell) samt adskillige brigader, som også ville være disponible for bruk i Europa. Selv om disse ville kunne være disponible på et meget tidlig tidspunkt, ville imidlertid meget av utstyret måtte transporteres sjøveien. Det samme ville være tilfellet for de 8 divisjonene og de ca. 21 selvstendige brigadene i Nasjonalgarden; disse kunne nominelt være i kampberedskap kanskje fem uker etter mobilisering, men ville muligens behøve ytterligere en del trening (noe som også turde gjelde de sovjetiske reserver). Ovenstående tabell oppsummerer de formasjoner som NATO-landene ville ha til rådigg-

het m.h.t. å skaffe forsterkninger til det kritiske sentralavsnitt.

Warszawa-paktens forsterknings-planer følger et mønster som er temmelig annerledes. Det er et stort antall aktive sovjetiske divisjoner, men de er satt opp på tre forskjellige bemanningsnivåer, og andre Warszawa-pakt formasjoner på to nivåer (se henholdsvis s. 9 og s. 13). Forsterkning avhenger av å få fylt opp disse divisjonene gjennom mobilisering samt å få ført frem noen fra Sovjet-Unionen. Alle de sovjetiske divisjoner som er stasjonert i Øst-Tyskland, Polen og Tsjekkoslovakia, er i Kategori 1 og ville således ikke trenge noen særlig forsterkninger, men enkelte av de øst-europeiske lands divisjoner i sentral-avsnittet er satt opp på et lavere bemanningsnivå. De divisjoner i Sovjet-Unionen som ville rykke frem først, ville være dem som står i den vestlige del av landet, og av disse er normalt en fjerdedel i Kategori 1. Med mer tid og risiko ville forsterknings-divisjoner også kunne bli deployert fra så langt borte som den kinesisk-sovjetiske grense. Det totale antall samt beredskapsgraden av de sovjetiske og øst-europeiske divisjoner (som man vil erindre er mindre enn NATO's) er vist i følgende tabell:

	Panserdivisjoner			Mekaniserte divisjoner			Øvrige divisjoner			Selvstendige brigader		
	Kategori			Kategori			Kategori			Kategori		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Tsjekkoslovakia	5	—	—	3	2	—	—	—	—	1	—	—
Øst-Tyskland	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Polen	5	—	—	6	2	—	2	—	—	—	—	—
Sovjetiske divisjoner												
I ovennevnte område	14	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Andre steder g) ..	10	21	5	22	28	47	3	2	2	—	—	—
Sovjetiske i alt	24	21	5	35	28	47	3	2	2	—	—	—

Såvidt man kan bedømme vil i særdeleshet Sovjet-Unionens mobilisering kunne foregå meget raskt, og det er blitt anslått at de 27 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa vil kunne økes til mellom 72 og 80 i løpet av noen få uker – dersom mobiliseringen foregikk uten

hindringer. Denne forutsetning ville selvfølgelig ikke kunne tas for gitt. Hvis fiendtlig-

g) Her iberegnet 4 divisjoner av Kategori 1 stasjonert i Ungarn, samt en del divisjoner som muligens eventuelt vil forsterke det sør-europeiske avsnitt snarere enn sentralavsnittet.

hetene allerede var begynt, ville forflytninger pr. jernbane og vei kunne stanses og styrkeoppbyggingen vesentlig forsinkes. Ikke desto mindre skulle Sovjet-Unionen – en europeisk makt som opererer på indre linjer – i de første ukene kunne være i stand til å føre frem forsterkninger med tungt utstyr hurtigere over land enn De forente stater skulle kunne klare sjøveien. Amerikanernes evne til i løpet av få dager å overføre ad luftveien personellstyrkene tilhørende de dobbeltbaserte brigadene, er blitt demonstrert under øvelser. Med hensyn til de to divisjonene som har sitt utstyr i Tyskland, ville lufttransporten av personellet dreie seg om ytterligere en uke eller så. Liksom hva tilfellet er med hensyn til de sovjetiske styrker ville dette avhenge av at bevegelsene fikk foregå uhindret, av at man hadde trygghet i luftrommet og sikre flyplasser å gå ned på. Rask utflyvning fra flyplassene turde være vanskelig når kamp-handlinger først var begynt. Økningen i mannskapsstyrker til kampenhetene kunne finne sted hurtig, både fra De forente stater og fra de europeiske NATO-land, men det virkelige problem for en rask oppbygging av kampdivisjoner ligger i den tidsforsinkelse som uunngåelig vil gjøre seg gjeldende før de amerikanske oppfølgings-formasjoner, som er avhengig av å transportere sitt tunge våpenmaterieell sjøveien, vil kunne bli klare for å settes inn i operasjonene.

En rimelig oppsummering av innledningsstillingen med hensyn til forsterkninger, tør være at Warszawa-pakten har en nærmest iboende evne til å gjennomføre en raskere

oppbygging av sine formasjoner i de første ukene, spesielt hvis denne part kan oppnå en lokal overraskelses-fordel, og har et stort personell-grunnlag å trekke på; at NATO kan svare med en tilsvarende oppbygging bare dersom NATO har – og benytter seg av – tilstrekkelig varslingstid; at den etterfølgende formasjonsoppbyggingstakt også favoriserer Warszawa-pakten med mindre krisen utvikler seg langsomt nok til at man rekker å sette inn forsterkningene fullt ut; i sistnevnte fall kunne Vesten med tiden komme i den mer fordelaktige posisjon. De allierte land holder et noe større antall tropper under våpen enn Warszawa-pakten. For Hær/Marineinfanteri-styrker er tallene (i tusen): NATO 2 692 (3 023 når Frankrike regnes med); Warszawa-pakten 2 654. Sovjet-Unionen har dessuten en stor andel av sine styrker stasjonert langs grensen mot China. Det er åpenbart at de sovjetiske planer vil legge vesentlig vekt på å utnytte en hurtig styrkeoppbygging, og at NATO's planer tilsvarende vil legge vekt på å oppnå en forsterkningsgrad som kan motvirke dette.

Utstyr

I en jevnføring av utstyret er det særlig ett forhold som springer en i øynene: Warszawa-pakten er nesten utelukkende utstyrt med sovjetisk materieell eller materieell hvor konstruksjonen er av sovjetisk opprinnelse. Paktens styrker har dermed fordelene av den fleksibilitet, den øvingsmessige forenkling samt den økonomi som standardisering med-

	Nordlige og Sentrale Europa.			Sørlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)

Hoved-stridsvogner
i operativ tjeneste i

fredstid h) 7 000 20 000 12 400 3 000 6 500 1 700

h) Disse er stridsvogner som inngår i formasjoner, eller som er øremerket for bruk for de dobbeltbaserte formasjoner eller for øyeblikkelig-forsterknings-formasjoner (ca. 750). De omfatter ikke stridsvogner i reserve, eller mindre lagre av stridsvogner beregnet på å erstatte slike som blir skadet

eller ødelagt. For sistnevnte kategoris vedkommende har NATO trolig noe slikt som 1 500 stridsvogner i Europa. Også i Warszawa-paktens område er det muligens stridsvogner i reserve, men generelt gjelder at stridsvogner som inngår i formasjoner utgjør reservene i paktens forsterknings-system.

fører. NATO-styrkene har et bredt type-spektrum av alt fra våpensystemer til kjøretøyer, og følgelig en tilsvarende duplisering med hensyn til forsyningssystemer, samt visse vanskeligheter når det gjelder inter-operabilitet (dvs. evnen til å operere sammen). NATO-styrkene har imidlertid mange våpen som er kvalitativt overlegne. De relative styrkeforhold er (tabell på foregående side).

Heller ikke i de ovenstående talopp-gaver er franske styrker iberegnet. Hvis de to divisjoner som er stasjonert i Tyskland ble tatt med i regnskapet, ville 325 stridsvogner komme i tillegg til det totalantall som er oppgitt for NATO; hvis de tre divisjoner i det østlige Frankrike ble tatt med, ville ytterligere 485 komme i tillegg.

Man vil se at i det nordlige og sentrale Europa har NATO litt over tredjeparten så mange operative stridsvogner som hva Warszawa-pakten har, skjønt NATO-stridsvognene jevnt over er kvalitativt overlegne (endog i sammenligning med T-62, som nå i stadig økende grad settes i operativ tjeneste i Warszawa-pakt-styrkene). Denne tallmessige svakhet med hensyn til stridsvogner (og m.h.t. andre pansrede kampkjøretøyer) avspeiler NATO's essensielt defensive rolle og blir i noen utstrekning oppveiet av en overlegenhet med hensyn til tunge panservernvåpen; et felt hvor nye raketter som tas i bruk, ville kunne gi forsvaret en stadig økende slagkraft. NATO har sannsynligvis også mer effektive luftbårne panservernvåpen, plasert i kampfly og helikoptre. Med hensyn til konvensjonelt artilleri er Warszawa-pakten sterkere, kanskje i forholdet 2 : 1, skjønt denne overvekt oppveies delvis av NATO-ammunisjonens høyere effekt og av NATO-styrkenes større forsyningsmessige kapabilitet med hensyn til vedvarende å opprettholde en høyere ildgivningstakt. Denne kapabilitet springer ut av en betydelig høyere transportkapasitet, som i en NATO-divisjon er ca. halvannen ganger så stor som i en Warszawa-pakt-divisjon. NATO har imidlertid et lite fleksibelt forsyningssystem, som nesten fullstendig er basert på nasjonale forsyningslinjer med lite sentral koordinering.

NATO kan nå ikke bruke fransk territorium, og har mange kommunikasjonslinjer som går i nord-sør retning nær det fremskutte deployeringsområde. Enkelte av NATO-landene er dessuten dårlig utstyrt med forsyninger for vedvarende strid, uten at det dermed er gitt at Warszawa-pakt-landene er bedre stillet i så måte.

Fly

Hvis NATO's landstridskrefter skal kunne være i stand til å utnytte den mobilitet som de besitter såvel om dagen som om natten, må de ha en større grad av flystøtte over slagmarken enn de nå har. Slik støtte blir besørget ved en kombinasjon av hurtigvirkende varslings- og kommunikasjonssystemer, bakke-til-luft våpen og jagerfly. I meget av dette bakke/luft-miljø står NATO vel forberedt; i antall fly er NATO underlegen. NATO har imidlertid en forholdsvis høyere andel fler-formåls fly med høy ytelsesevne over hele oppdrags-spekteret, spesielt hva angår rekkevidde og nyttelast; anselig styrke kan settes inn når det gjelder angreps-rolle mot bakkemål i særdeleshet. Begge sider er i ferd med å modernisere sine beholdninger, og spesielt de amerikanske styrker i Europa kan nå formodes å ha disponibelt meget avanserte luft-leverte våpen, så som laserstyrte bomber og andre presisjons-styrte stridsladninger.

De to respektive luftstridskrefter har nokså forskjellige roller: Lang rekkevidde og høy nyttelast er lavere prioritert i Warszawa-pakten. NATO har, for eksempel, opprettholdt en langdistanse-, «deep-strike» * taktisk fly-kapabilitet; Sovjet-Unionen har valgt å bygge opp en MRBM- (dvs. mellom-distanserakett)-styrke som, under visse omstendigheter, ville kunne utføre analoge oppdrag om enn ikke i den konvensjonelle fase av noe slag.

Warszawa-pakten nyter fordelene av å ha indre kommunikasjonslinjer, noe som letter kommando- og kontroll-funksjonene samt

* «Deep-strike»-kapabilitet vil si kapabilitet til å angripe mål dypt inne bak fiendens linjer. (Overs. anm.)

Taktiske fly i operativ tjeneste	Nordlige og Sentrale Europa i)			Sørlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Lette bombefly	165	250	200	8	30	30
Jager/bakke-angreps	1 250	1 500	1 100	450	225	50
Avskjæringsjagere	350	2 100	1 100	225	600	200
Rekognoseringsfly	275	500	350	125	50	40

forsyningstjenesten. Warszawa-pakten har en relativt høy kapabilitet med hensyn til å operere fra spredtliggende naturlige flyplasser som betjenes av mobile systemer, langt flere flyplasser og den store fordelene av standardisert bakkestøttemateriell som følger av at man bare har sovjetisk-konstruerte fly. Disse faktorene medfører større fleksibilitet enn hva NATO, med dets store variasjonsbredde i fly og støttemateriell, har. NATO er utvilsomt den overlegne part når det gjelder avansert materiell, luftmannskapenes kapabilitet (de har gjennomgående et høyere skolerings- og øvings-nivå, og har et større antall timer i luften) samt flyenes større allsidighet, som gir operativ fleksibilitet av et annet slag. NATO's virkelige fordel er imidlertid at det har flere fly «i bakhånden» til forsterkninger. Siden skvadroner kan forflyttes raskt, kunne NATO's i det foregående beskrevne tallmessige underlegenhet eventuelt raskt bli snudd om til overlegenhet forutsatt at nok flyplasser var disponible. Eksempelvis er den totale amerikanske beholdning av taktiske fly (bortsett fra trenings- og hjemmeluftforsvars-fly) 5 000 stk.; for Sovjet-Unionen er det tilsvarende tall 4 500.

Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen

NATO har ca. 7 000 kjernefysiske stridskoder, som kan benyttes i en rekke forskjellige leveringsmidler, ialt over 2 000 stk.; henholdsvis fly, kortdistanseraketter og artillerityper. j) (En oppregning finnes i den internasjonale utgaven av «Militærbalansen 1974-1975». Overs. anm.) Det finnes også kjernefysiske miner. Effekten varierer, men er jevnt over av en størrelsesorden av noen

få kilotonn. De bakke-baserte rakettutskytningsramper samt kanoner inngår i forma sjoner ned til divisjonsnivå og blir betjent både av amerikanske og allierte tropper, men i sistnevnte tilfeller er stridshodene under «dobbeltnøkkel»-kontroll. Antallet sovjetisk stridshoder er sannsynligvis ca. 3 500 stk som likeledes leveres med såvel fly som rakett-systemer. De sovjetiske stridshoder antas gjennomsnittlig å være noe større enn NATO's. Noen av leveringsmidlene, men ikke stridshodene, er i hendene på ikke-sovjetiske Warszawa-pakt-styrker.

Denne jevnføring av kjernefysiske strids-

i) Det område som her dekkes er noe større enn det som er tatt med for bakkestyrkenes vedkommende, som beskrevet i note a). Mange fly har langdistanse-kapabilitet og kan i alle tilfeller oppdeploieres meget raskt. Følgelig omfatter tallopp-gavene her de angjeldende britiske og amerikanske fly i Storbritannia, amerikanske fly i Spania og sovjetiske fly i det vestlige SSSR. De omfatter imidlertid ikke de amerikanske dobbelt-baserte skvadroner, som ville ha betydd ytterligere ca. 10 fly av jager-type i tillegg til de samlede NATC-tall, ei heller de franske skvadroner med ytterligere kanskje 400 jagerfly. Den amerikanske marine hangarskip-baserte fly er utelatt, men det gjelder også det sovjetiske luftvåpens middels-rekkende bombefly, som eventuelt vil kunne operere i en taktisk rolle.

j) Disse kjernefysiske våpen er gjennomgående konstruert for bruk mot mål innenfor kampområdet eller direkte i sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker – altså det som kan kalles «taktisk» bruk. Antallet 7 000 stridshoder omfatter imidlertid også et anseelig antall som føres av slik fly som F-4 og F-104, og som eventuelt vil kunne leveres mot mål utenfor kampområdet eller uten sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker, og således bli satt i «strategisk» bruk. De vil uvegerlig være en viss overlappning når fly eller rakett-leveringsmidler som kan benyttes til å levere både konvensjonelle og kjernefysiske stridshoder, blir beskrevet som henholdsvis «taktiske» eller «strategiske». Totalantallet 7 000 omfatter også kjernefysiske stridshoder for visse luftforsvars-raketter og kjernefysiske miner.

hoder må ikke betraktes i helt det samme lys som de forutgående jevnføringer av konvensjonelle våpensystemer, da den strategiske doktrine på NATO-siden ikke er, og kan heller ikke være, basert på bruk av slike våpen i en såvidt store målestokk. De antall som foreligger ble i sin tid akkumulert med henblikk på iverksettelsen av en tidligere, overveidende kjernefysisk strategi, og en beholdning av denne størrelse tjener nå hovedsaklig til at man vil kunne ha et bredt spektrum av valgmuligheter med hensyn til våpen, effekt og leveringssystem i tilfelle av at man måtte overveie kontrollert eskalering. Et moment som imidlertid springer frem av jevnføringen, er at Sovjet-Unionen har evnen til å iverksette en kjernefysisk slagmarks-offensiv i massiv målestokk om det så måtte velge, eller å besvare en hvilken som helst NATO-eskalering med stort sett tilsvarende mottiltaks-muligheter.

Endringer over tid

De jevnføringer som er gjort i det foregående, gir et bilde som ikke avviker så svært meget fra for noen år siden, men over en lengre periode kan virkningene av små og langsomme endringer bli markerte, og balansen kan forrykkes. I 1962 utgjorde de amerikanske land-, sjø- og luftstridskrefter i Europa ialt 434 000 mann; nå er tallet omkring 300 000. Det var 26 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa i 1967; nå er det 31. Det numeriske mønster opp gjennom årene

har hittil utvist en gradvis dreining i Øst-blokkens favør; kvalitativt har imidlertid NATO holdt stillingen og vel så det. I fremtiden kan det tenkes at introduksjonen av nye våpensystemer, spesielt presisjons-styrte stridsladninger samt panservern- og luftvern-raketter, vil redusere Warszawa-paktens overvekt i antall stridsvogner og fly. I hvilken grad de styrkereduksjoner som det forhandles om, vil kunne endre balansen, gjenstår også å se.

Gjensidige styrkereduksjoner

Forhandlinger vedrørende gjensidige reduksjoner av styrker og rustninger samt ledsagende tiltak i Sentral-Europa («mutual reduction of forces and armaments and associated measures in Central Europe») *k*) har vært i gang siden 30. oktober 1973. «Sentral-Europa» var ikke definert i det kommunike som man ble enige om etter de forberedende rådslagninger, men drøftelsene har, iallfall på det nåværende stadium, dreiet seg om styrker og rustninger i Polen, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Vest-Tyskland, Nederland, Belgia og Luxembourg. Frankrike deltar ikke i diskusjonene, så dets styrker holdes formodentlig utenfor (unntatt kanskje, under visse omstendigheter, de to divisjonene i Tyskland). Det samme gjelder hvilke som

k) Den fulle forkortelse for disse forhandlingene er MURFAAMCE (men MFR («mutual force reductions», dvs. gjensidige styrkereduksjoner – overs. anm.) er her brukt av bekvemmelighetshensyn.

NATO	Personellstyrker	Stridsvogner	Fly	Warszawa-pakten	Personellstyrker	Stridsvogner	Fly
De Forente Stater	190	2 100	240	Sovjet-Unionen	460	7 850	1 250
Storbritannia	55	600	130	Tsjekkoslovakia	155	2 900	500
Canada	3	30	40	Øst-Tyskland	100	1 650	330
Belgia	65	375	140	Polen	220	3 100	730
Nederland	77	500	160				
Vest-Tyskland	340	2 950	600				
	730	6 555	1 310				
Frankrike	58	325	400				
Tilsammen	788	6 880	1 710	Tilsammen	935	15 500	2 810

helst sovjetiske eller NATO-tropper som ikke er stasjonert i det ovenfor beskrevne område. Styrker stasjonert i Berlin under firemakts-jurisdiksjon vil trolig ikke *per se* bli omfattet av drøftelsene.

Siden det aktuelle område er mer begrenset enn det område som vi stort sett har befattet oss med i den herværende vurdering, og siden samlet personellstyrke snarere enn den kampmessige styrke er en hoved-målestokk, er tabellen på foregående side satt opp for å vise basis-tallene som NATO's forhandlere må ha brukt som utgangspunkt. Tallopp-gavene for personellstyrkene gjelder bakkestyrker og marineinfanteri, og er oppført med antall tusen.

Hver av de to sider fremsatte innledningsvise forslag. NATO foreslo reduksjoner i to faser. Den første fase ville medføre en 15 prosents nedskjæring av amerikanske og sovjetiske bakkestyrker i MFR-området. Der ved ville det stå igjen 161 000 amerikanske tropper (en reduksjon på 69 000). I den annen fase ville alle bakkestyrker fra henholdsvis NATO og Warszawa-pakten bli redusert til en felles øvre grense på 700 000,

hvilket ville innebære ytterligere nedskjæring, henholdsvis med 59 000 på NATO's og 166 000 på Warszawa-paktens side.

Warszawa-paktens forslag dekket både bakke- og luft-styrker i området. Basistallene hvorfra man skulle starte (ifølge vestlige beregninger) ville da være: NATO 906 000; Warszawa-pakten 1 110 000. Forslaget forutsatte nedskjæring i tre stadier. En innledningsvis reduksjon på 20 000 på hver side innen 1975, som ville gi et antall på henholdsvis 886 000 og 1 090 000 gjenværende tropper; en reduksjon nummer to på 5 prosent innen 1976, som ville gi et antall på henholdsvis 841 000 og 1 035 000 tilbake; og en tredje og siste reduksjon på 10 prosent innen 1977. De respektive antall ville da være 750 000 i NATO's luft- og bakkestyrker og 924 000 i Warszawa-paktens.

Warszawa-paktens forhandlere har også foreslått at flyene i området skulle omfattes av MFR (se ovenstående tabell), likeledes kjernevåpenstyrker. NATO har på sin side interesse av å få redusert den betydelige forskjellen i antallet stridsvogner, som fremgår av den ovenstående tabell.